

Villkor för Försäkringar för Gröna näringar

Gäller från 2016-01-01

Innehåll

	Översiktlig information om försäkringsvillkoren	3
	Grundskydd	5
A	Egendomsförsäkring	5
B1	Avbrottsförsäkring	19
B2	Arrende- och hyresförlustförsäkring	23
C	Ansvarsförsäkring	24
E	Rättsskyddsförsäkring	28
J	Tjänstereseförsäkring	32
L	Krisförsäkring	36
M	Begränsad Nötkreatursförsäkring	37
	Tilläggförsäkringar	38
F	Storm- och hagelförsäkring för växthus och växthusväxter	38
G	Snötrycksförsäkring för växthus och växthusväxter	39
N	Maskinskadeförsäkring	39
O	Särskilda gårdsbyggnader	40
P	Husbocks- och Hästmyreförsäkring	41
S	Skogsförsäkring	41
S1	Skogsförsäkring Max	41
S2	Skogsförsäkring Mer	45
S3	Skogsförsäkring Bas	48
U	Biodlingsförsäkring	51
	Övrigt	52
V	Särskilda försäkringsvillkor	52
Q	Säkerhetsföreskrifter	52
R	När skada inträffat	58
X	Allmänna undantag	62
Y	Allmänna avtalsbestämmelser	62
Z	Definitioner	65

Översiktlig information om försäkringsvillkoret

Inledning

Villkoret för försäkringar för Gröna näringar* är ett gemensamt villkor för:

- Försäkring för Lantbruk
- Försäkring för Hästverksamhet
- Försäkring för Växthusföretag

Vi ger på dessa sidor en kortfattad information om några viktiga avsnitt i försäkringsvillkoren. Meningen är att du ska känna till de delar som har betydelse för din försäkring och var i villkoren du kan hitta dem. Det är emellertid den fullständiga texten under respektive avsnitt i försäkringsvillkoren som – i kombination med texten i ditt försäkringsbrev – bestämmer innehållet i ditt försäkringsskydd.

För oss är det viktigt att vår försäkring ger dig det skydd du behöver för din verksamhet. I ditt försäkringsbrev anges vad som är försäkrat, försäkringsform, försäkringsbelopp och självrisk. Kontrollera att du har rätt omfattning på din försäkring genom att läsa igenom ditt försäkringsbrev och jämföra med villkoret. Försäkringsvillkoret är den avtalstext som ligger till grund för vilken ersättning du får om en skada skulle inträffa.

Försäkringsvillkoret

Detta försäkringsvillkor gäller för rörelsedelen i Lantbruksföretag, Hästverksamhet och Växthusföretag.

Det gäller för egendom och verksamheter, se under rubriken ”Specifikation Rörelsedel - Gröna näringar”, i ditt försäkringsbrev. För vissa verksamheter och viss egendom i ditt företag kan andra försäkringsvillkor gälla, dessa anges under rubriken ”Specifikation Rörelsedel – Övrigt Företagande”, i ditt försäkringsbrev.

En asterisk (*) i villkorstexten anger att ordet finns förklarat i avsnitt Z. Definitioner, som du hittar sist i villkoret. Detta villkor är numrerat efter ett system för andra försäkringsvillkor, vilket medför att numreringen inte alltid är löpande.

Avsnitt i Villkoret för försäkringar för Gröna näringar*

Grundskyddet indelas i:

- A. Egendomsförsäkring
- B1. Avbrottsförsäkring
- B2. Arrende- och Hyresförlustförsäkring
- C. Ansvarsförsäkring
- E. Rättsskyddsförsäkring
- J. Tjänstereseförsäkring

- L. Krisförsäkring
- M. Begränsad Nötkreatursförsäkring

Du kan komplettera ditt grundskydd med följande tilläggförsäkringar:

- F Storm- och hagelförsäkring för växthus och växthusväxter
- G Snötrycksförsäkring för växthus och växthusväxter
- N. Maskinskadeförsäkring
- O. Särskilda Gårdsbyggnader
- P. Husbocks- och Hästmyreförsäkring
- S. Skogsförsäkring
  - S1. Skogsförsäkring Max
  - S2. Skogsförsäkring Mer
  - S3. Skogsförsäkring Bas
- V. Särskilda försäkringsvillkor
- U. Biodlingsförsäkring

Försäkrad verksamhet

Försäkringsvillkoret är avsett för dig med jordbruks-*, skogsbruks-*, växthus-* eller hästverksamhet*, annan näringsverksamhet* och körning för annans räkning*. Annan näringsverksamhet och körning för annans räkning omfattas av ansvars- och rättsskyddsförsäkringarna, enligt C.01 och E.01, upp till en årlig bruttointäkt av respektive 4 prisbasbelopp* och avbrottskydd med ett försäkringsbelopp på vardera 4 prisbasbelopp enligt B1.01.

Kom ihåg att sådan verksamhet som inte anges i försäkringsvillkoret eller i försäkringsbrevet är oförsäkrad verksamhet. Kontakta oss om du vill ändra din försäkrings omfattning eller har behov av att försäkra en oförsäkrad verksamhet.

Vad ingår i grundskyddet?

A. Egendomsförsäkring gäller för bland annat skadehändelserna brand, åskslag, stöld och skadegörelse*, snötryck, hagel och storm enligt villkorspunkterna under A.11. För växthus* och växthusväxter* gäller särskilda tillägg och bestämmelser för att storm, hagel och snötryck skall gälla.

Försäkringen omfattar automatiskt egendom som tillkommer under försäkringsåret (dock inte tillköpt fastighet eller byggnad*) fram till årsförfallodagen. Vid försäkringsårets slut ska investeringarna anmälas så att försäkringen kan ändras enligt de nya uppgifterna.

B1. Avbrottsförsäkring gäller normalt för följdskador av egendomskada enligt A.11. I avbrottsförsäkringen täcks ekonomisk förlust orsakad av att hela eller delar av driften ligger nere eller genom påföljande produktionsstörningar. Du måste vara aktiv och senast inom 6 månader vidta åtgärder för att återuppta produktionen.

B2. Arrende- och Hyresförlustförsäkring

C. Ansvarsförsäkring skyddar dig vid skadeståndskrav för person- eller sakskada som din verksamhet kan orsaka. Det kan gälla till exempel att produkter som du sålt vållar skada.

E. Rättsskyddsförsäkring ersätter advokat-, rättegångs- och ombudskostnader vid tvist- och skattemål.

J. Tjänstereseförsäkring ger ett grundläggande reseskydd när du reser på studie- eller inköpresor i tjänsten och omfattar bland annat kostnader vid akut sjukdom och olycksfallsskada, vårdkostnader, tandskadekostnader och resekostnader.

L. Krisförsäkring ger dig, din familj och dina arbetstagare rätt till krissamtal på grund av skador som omfattas av villkoret för försäkringar för Gröna näringar*.

M. Begränsad Nötkreatursförsäkring ingår i försäkringen om så anges i ditt försäkringsbrev. Vill du ha ett bättre skydd tecknas Agrias fullständiga nötförsäkring.

Under respektive avsnitt i försäkringsvillkoret finns undantag och begränsningar.

Våra tilläggförsäkringar

Här ger vi en mycket kortfattad information om våra tilläggförsäkringar.

Storm- och hagelförsäkring för växthus och växthusväxter

Försäkringen gäller för storm- och hagelskador på växthus* och växthusväxter*. Om det finns en ersättningsbar skada ersätts även avbrottskador och skador på växter till följd av stormen eller hagelskuren.

Snötrycksförsäkring för växthus och växthusväxter

Försäkringen gäller för snötrycksskada på växthus* och växthusväxter*. Om det finns en ersättningsbar skada ersätts även avbrottskador och skador på växter till följd av snötrycksskadan.

Maskinskadeförsäkring

Försäkringen gäller för plötsliga och oförutsedda skador. Maskinskadeförsäkringen kan tecknas antingen individuellt eller generellt för verksamhetens verksamhetsinventarier*, byggnadsinventarier* och/eller markinventarier*. Om det finns en ersättningsbar maskinskada ersätts reparationskostnad, oundviklig följdskada samt kostnader enligt avbrottsförsäkringen. Skador som beror på dåligt underhåll eller förslitning ersätts inte.

Särskilda gårdsbyggnader

Om du har byggnader* på din gård som är byggda på ett speciellt sätt, till exempel timrade eller med konstnärlig utsmyckning kan du teckna denna försäkring. Försäkringen ersätter merkostnader för att återställa en byggnads särart vad gäller byggnadsmetoder och material.

Skogsförsäkring

Äger du skog kan du välja mellan tre olika skogsförsäkringar. De är Skogsförsäkring Max, Skogsförsäkring Mer och Skogsförsäkring Bas. Skogsförsäkring Max är vår mest omfattande skogsförsäkringsprodukt.

Husbocks- och Hästmyreförsäkring

Försäkringen ersätter sanering och reparation av byggnad* som angräps av husbock eller hästmyror.

Biodlingsförsäkring

Försäkringen gäller för din biodlingsverksamhet och ger ett skydd med samma omfattning som grundskyddet i villkoret för försäkringar för Gröna näringar*.

Under respektive avsnitt i försäkringsvillkoret finns undantag och begränsningar. Dina tilläggförsäkringar och dess omfattning framgår av ditt försäkringsbrev. Kontakta oss om du vill veta mer om dem.

Mer om försäkringar för Gröna näringar*

Startskydd

Om du planerar att börja med eller har börjat med till exempel entreprenadverksamhet (byggnadsarbete, grävning med mera), gårdsmejeri, gårdsslakteri, butik, café eller vård och rehabilitering av sjuka djur, kan du teckna ett särskilt startskydd för denna verksamhet, som gäller fram till din försäkrings årsförfallodag. Denna verksamhet omfattas inte av försäkringar för Gröna näringar*.

Vilken självrisk gäller?

Självrisk* är alltid lägst den som anges i ditt försäkringsbrev. Om du väljer högre självrisk* för egendomsförsäkringen betalar du lägre premie. Mer om självrisker* och karenser finns under varje avsnitt i försäkringsvillkoret. Här finns också hänvisningar till de särskilda självrisker* som kan gälla vid vissa skadehändelser eller för viss egendom.

Val av försäkringsform

Försäkringsformerna är fullvärdeförsäkring* eller förstariskförsäkring* enligt A.07. Oavsett försäkringsform värderas skada enligt samma skadevärderingsregler. Fullvärdeförsäkring innebär att det inte finns någon bestämd högsta ersättning medan ersättningen vid förstariskförsäkring begränsas till det belopp som är angivet i försäkringsbrevet.

Vilka säkerhetsföreskrifter finns?

Vi ställer vissa minimikrav på anläggningens och verksamhetens säkerhet. Dessa föreskrifter finns samlade under avsnitt Q. Säkerhetsföreskrifter. Om det vid skada konstateras att du har brutit mot en säkerhetsföreskrift som har samband med skadan kan följden bli att ersättningen minskas. Minskningen är oftast 20-30 procent av den ersättning som annars skulle ha lämnats, men i vissa allvarliga fall kan ersättning utebli helt.

LBK-pärmen* (Lantbrukets brandskyddskommitté) gäller som säkerhetsföreskrifter enligt många punkter i försäkringsvillkoret.

Skadeförebyggande råd

Du är välkommen att kontakta oss för information och råd om den praktiska tillämpningen av villkorets säkerhetsföreskrifter och skadeförebyggande åtgärder.

Kom ihåg att det är speciellt viktigt att kontakta oss om du planerar att göra en ny-, till- eller ombyggnad av en byggnad. Är säkerhetsstandarden bättre än villkorets minimikrav, kan du få lägre premie. Dessutom minskar alltid en hög säkerhet risken för allvarliga skador och långa avbrott i din verksamhet. På vår webbplats finns många skadeförebyggande råd och vår broschyr ”Din gårds säkerhet”.

Vad ska jag göra vid skada?

För att du inte ska gå miste om möjlighet till ersättning ska skadan anmälas till oss så snart som möjligt. Du får då också ta del av vår skadeservice. Du har skyldighet att efter bästa förmåga försöka minska skadans omfattning genom aktiva räddningsåtgärder. Vi ersätter skäligen kostnader för detta. Läs mer i avsnittet R. När skada inträffat.

Hur regleras försäkringsavtalet?

När försäkringen ska betalas, vilka uppgifter som ska lämnas, hur försäkringen kan förnyas eller sägas upp med mera framgår av avsnitt Y. Allmänna avtalsbestämmelser. För övrigt gäller lagen om försäkringsavtal.

GRUNDSKYDD

A. Egendomsförsäkring

01. Vem försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för

- försäkringstagaren
- annan ägare av egendom som är försäkrad enligt A.06, om ägaren inte kan få ersättning genom annan försäkring.

02. När försäkringen gäller

Försäkringen gäller för egendomsskada som inträffar under den tid försäkringen är i kraft.

03. Var försäkringen gäller

03.1 På försäkringsställe

För byggnader*, byggnadsinventarier*, markanläggningar* och markinventarier* gäller försäkringen på de försäkringsställen som anges i försäkringsbrevet.

03.2 På annan plats

För annan egendom än den som anges under A.03.1 gäller försäkringen på annan plats inom Norden, men med den begränsning som kan följa av reglerna om riskökning i försäkringsavtalslagen.

04. Försäkrat intresse

Försäkringen avser egendomsskada som är en oundviklig följd av sådan skadehändelse för vilken försäkringen gäller. För viss egendom och vissa skadehändelser gäller dock undantag och begränsningar.

Med egendomsskada avses sådan fysisk skada på eller förlust av försäkrad egendom som har till följd att egendomens värde minskas eller går förlorat och således inte sådan förlust som uppkommer endast genom att egendomen till exempel inte kan användas på beräknat sätt.

05. Definition av egendomstyper

Egendomen indelas i följande typer.

05.1 Byggnader och byggnadsinventarier

Egendom som enligt 2 kap 2 § jordabalken hör till byggnad delas i denna försäkring upp i byggnad* respektive byggnadsinventarier* enligt följande.

05.1.1 Byggnader

Härmed avses byggnader* som används i den försäkrade verksamheten. Även växthus* räknas som byggnad. Till byggnaden hör till exempel stomme, mellanbotten, tak, innertak, väggar, fönster och dörrar. Dessutom ingår golv i andra byggnader än djurstallar samt dränerings- och grundskikt till ridbanor i ridhus.

05.1.2 Byggnadsinventarier

Härmed avses övrig fast egendom som är avsedd för en byggnads* eller växthus* användning, till exempel el-, vatten-, ventilation- och värmeinstallationer samt inomhus placerade ledningar*. Till byggnadsinventarier hänförs även fast utrustning och inredning avsedd för djurskötsel, exempelvis golv i djurstallar, ridbaneunderlag*, utgödning, gödselbehållare, sommarfoderbord, utfodringsanordning och mjölkningsutrustning, liksom annan fast utrustning, till exempel foderberednings- och torkningsanläggningar, transportörer, silor och sorterare. Dessutom hänförs utrustning och inredning i växthusodling, exempelvis odlingsbord, skuggningsväv och gångar i betong till byggnadsinventarier.

05.2 Markanläggningar och markinventarier

Fasta anläggningar och fasta inventarier som är avsedda för användning utanför byggnad* och som inte är hänförliga till egendomstyperna byggnad*, byggnadsinventarier* eller verksamhetsinventarier*, delas upp i markanläggningar respektive markinventarier enligt följande. Byggnader* med en byggnadsyta på högst 5 kvadratmeter i anslutning till markanläggning eller markinventarie ingår.

05.2.1 Markanläggningar

Härmed avses till exempel brunnar, broar, vägar, täckdiken, öppna diken, dammar, invallningar, miljöbäddar, spolplattor och paddockar.

05.2.2 Markinventarier

Härmed avses till exempel stängsel, utomhus placerade ledningar*, rör under mark för fodertransport och utrustning i dammar. Dessutom avses pumpar i brunnar, dammar och invallningar.

05.3 Verksamhetsinventarier

Verksamhetsinventarier är självgående maskiner och övriga inventarier, som inte anskaffats eller tillverkats för försäljning.

05.3.1 Självgående maskiner

Härmed avses trafikförsäkringspliktigt men ej registreringspliktigt motordrivna fordon som endast används för skördarbete, växtskyddsarbete*, radrensning, gödsel- eller kalkspridning.

05.3.2 Övriga inventarier*

Härmed avses verksamhetens

- maskiner och redskap
- gårdscistern, verkstadsutrustning, utrustning för odling utanför byggnad, reservdelslager, byggnadsmaterial, kontorsinventarier och kontorsmaterial
- seldon, sadlar, remtyg, hästvagnar och sulkyer
- arbetskläder och personlig skyddsutrustning
- datorer som inte är byggnadsinventarier*
- elektronisk utrustning som flyttas mellan fordon
- förvaringslådor, korgar och returemballage

05.4 Produkter och växthusväxter

05.4.1 Produkter

Härmed avses verksamhetens

- producerade varor, även stallgödsel
- inköpta varor, exempelvis utsäde, foder, strö, handelsgödsel, växtskyddsmedel, engångsemballage, driv- och smörjmedel, bränsle*, förbrukningsartiklar samt sperma och embryon för användning i egen djurbesättning.

Skogsråvara enligt S.Skogsförsäkring och julgranar ingår inte.

05.4.2 Växthusväxter*

Härmed avses verksamhetens

- växter, bär och frukter under odling i växthus*
- fleråriga moderplantor under odling i växthus*

05.5 Obärgad gröda

Härmed avses

- växter under odling på åker eller friland
- jordbruksprodukter* och skördade växter odlade på åker eller friland som inte placerats på slutgiltigt förvaringsställe.

Undantag

- försäkringen gäller inte för julgransodling.
- försäkringen gäller inte heller för träd och buskar för avsalu om det inte särskilt anges på försäkringsbrevet.

05.6 Djur

Härmed avses endast verksamhetens levande tamboskap såsom nötkreatur, får, getter, grisar och fjäderfä. Hästar, hägnat vilt, sällskapsdjur eller arter som normalt inte ingår i svenskt jordbruksverksamhet* ingår inte om det inte särskilt anges på försäkringsbrevet.

05.7 Ritningar och arkivalier samt datamedia

Härmed avses

- originalritningar och andra originalhandlingar, exempelvis bokföringsböcker
- band, cd, dvd, USB-minne eller minneskort och liknande lagringsmedia med information.

05.8 Pengar och värdehandlingar

- Härmed avses pengar och gällande frimärken
- aktier, obligationer, kuponger, växlar, checkar och andra fordringsbevis.

05.9 Arbetstagares egendom

Härmed avses

- personlig lösegendom, dock inte pengar och värdehandlingar enligt A.05.8
- egendom, som enligt tecknat kollektivavtal vid skada ska ersättas av arbetsgivaren.

Med arbetstagarens egendom avses inte sådan egendom som är förvarad på annan plats än på arbetsplatsen.

05.10 Annans egendom

Härmed avses egendom enligt A.6.1, dock ej byggnader* och byggnadsinventarier*, som är i försäkringstagarens vård men tillhör annan än försäkringstagaren eller arbetstagare. I egendomens värde ingår även kostnader som försäkringstagaren lagt ned på denna egendom.

06. Försäkrad egendom och försäkrad verksamhet

06.1 Egendom som försäkringen omfattar i försäkrad verksamhet

Försäkringen omfattar endast sådan egendom i försäkrad verksamhet som försäkringstagaren äger eller ansvarar för eller i avtal har åtagit sig att försäkra och som med egendomstyp* är angiven i försäkringsbrevet eller ingår med fullvärdeförsäkring* enligt A.06.1.3 eller förstarisikförsäkring* enligt A.06.1.4. Med försäkrad verksamhet avses i detta villkor jordbruks*-, skogsbruks*-, växthus*- och hästverksamhet*, annan näringsverksamhet enligt A.06.1.1, körning för annans räkning enligt A.06.1.2 eller verksamhet angiven i försäkringsbrevet.

Varje enskild byggnad* ska anges i försäkringsbrevet för att omfattas av försäkringen.

06.1.1 Annan näringsverksamhet

Härmed avses verksamheter, utöver jordbruks*-, skogsbruks*-, växthus*- och hästverksamhet*. Med annan näringsverksamhet avses om inget annat anges i försäkringsbrevet följande verksamheter;

- sortering och paketering av inköpta jordbruksprodukter*, odlade i Sverige
- självplock av i verksamheten odlade jordbruksprodukter*
- turismverksamheter i form av boende, kiosk, cafeteria, matservering, ridning och skogsvandringar
- hovslagning och klövvård
- försäljning av fiskekort eller fiskerättighet samt korttidsjakt*
- produktion och försäljning av ved, flis och sågat virke (ej konstruktionsvirke)
- gårdsverkstad*
- uppställning av båtar, husvagnar/andra släpfordon och motor-drivna fordon
- uthyrning av arbetskraft* till andra företag inom gröna näringar*.

06.1.2 Körning för annans räkning

Härmed avses maskinellt arbete med egna maskiner. Om inget annat anges i försäkringsbrevet avses körslor som utförs:

- för växtodling
- i skogsbruk
- för transport och lyft av jordbruks- och skogsråvara samt transport av djur* och hästar
- i trädgårdsskötsel
- vid grävning i åker- och skogsmark
- vid väghållning såsom snöröjning, halkbekämpning, sopning, putsning av vägren, underhåll av vägdiken och vägtrummor
- körning med häst.

06.1.3 Egendom som alltid ingår med fullvärdeförsäkring

Följande egendom ingår, med fullvärdeförsäkring*, utan att den särskilt anges i försäkringsbrevet:

- Byggnad* och egendom enligt A.05.1 - 05.7 som tillkommit under försäkringsåret med undantag för tillköpt fastighet eller byggnad*.
- Byggnadsinventarier* uppförda i betong utanför byggnad* enligt följande;
  - plansilo utan tak, gödselplatta, flytgödselbehållare och urinbehållare samt däri fast monterad gödselpump,
  - tak eller annan övertäckning till flytgödselbehållare och urinbehållare, oavsett material i tak/annan övertäckning.
- Byggnadsinventarier uppförda utanför byggnad* i annat material än betong, använda till djurproduktion* enligt följande;
  - flytgödselbehållare och urinbehållare samt däri fast monterad gödselpump, till behållarna hörande tätande material, tak eller annan övertäckning.
- Obärgad gröda*

Egendomen har dock vissa begränsningar i omfattningen enligt A.06.2.

Anmärkning

Anmälan av egendom som tillkommer under försäkringsåret ska göras till försäkringsbolaget enligt Y.03.2.1. En nyuppförd eller tillbyggd byggnad* som inte har anmälts till bolaget före försäkringens förnyelsedag och som inte anges i försäkringsbrevet omfattas inte av försäkringen.

06.1.4 Egendom som alltid ingår med förstariskförsäkring
Följande egendom ingår med förstariskförsäkring* upp till det i tabellen angivna försäkringsbelopp utan att den anges i försäkringsbrevet:

FÖRSÄKRINGSBELOPP – ANTAL PRISBASBELOPP*	
Övriga inventarier*	0,5
Produkter och växthusväxter*	0,5
Djur*	0,5
Markanläggningar* och markinventarier*, se undantag A.06.2.2	4,0
Ritningar och arkivalier samt datamedia*	2,0
Pengar och värdehandlingar* – förvarade i låst värdeskåp enligt SS 3000 eller 3150 eller SS-EN 1143	2,0
– förvarade i låst brand- och dyrksäkert kassaskåp	1,0
– förvarade på annat sätt	0,2
– vid rån eller överfall*	2,0
Arbetstagarens egendom* för varje arbetstagare – eller det belopp som kan finnas angivet i respektive kollektivavtal	0,2
Annans egendom*	2,0
Mark som försäkringstagaren äger och som skadas genom dammgennombrott, se A.11.13	2,0
Mark och vatten som försäkringstagaren äger och som skadas genom utströmning av vätska från cistern, se A.11.17	25,0

06.2 Undantag

06.2.1 Egendom med begränsad omfattning

Om inget annat anges i försäkringsbrevet har viss egendom ett begränsat försäkringsskydd:

- Obärgad gröda* omfattas endast av försäkringen vid skada genom brand enligt A.11.1 och vid skada på transporterat* gods enligt A.11.9.
- Tätande material till utomhus belägen vattendamm eller bas-säng/behållare för flytgödsel eller urin omfattas endast av försäkringen vid skada genom brand enligt A.11.1.

- Egendom med undantag i respektive skadehändelse enligt A.11.

06.2.2 Undantagen egendom

Om inget annat anges i försäkringsbrevet omfattas inte i försäkringen;

- egendom hörande till vattenbruk, vatten- eller vindkraftverk
- trafikförsäkringspliktigt motordrivet fordon, som inte är självgående* maskiner
- registreringspliktiga släpfordon
- fyrhjuling
- grönytemaskiner*
- vattenfarkost*
- luftfartyg
- produktiv skog, skogsmark och skogsråvara.

07. Försäkringsform

07.1 Fullvärdeförsäkring* gäller för:

- byggnad* med byggnadsinventarier*
- verksamhetsinventarier*
- produkter* och växthusväxter*
- obärgad gröda*
- djur*
- röjningskostnad enligt A.43.4

om inte annat anges i försäkringsbrevet.

07.2 Förstariskförsäkring* gäller för:

- markanläggningar* och markinventarier*
- ritningar och arkivalier samt datamedia*
- pengar och värdehandlingar*
- arbetstagares egendom*
- annans egendom*.

08. Försäkringsbelopp

08.1 Förstariskförsäkrad egendom

Försäkringsbelopp är de i försäkringsbrevet eller i A.06.1.4 angivna beloppen till vilka egendomen är försäkrad.

08.2 Värdeökning på förstariskförsäkrad egendom

De vid försäkringsårets början gällande försäkringsbeloppen för förstariskförsäkrad* egendom anses vid varje tidpunkt där efter vara ändrade enligt tillämpliga index för näringen. Detta gäller dock inte de förstariskbelopp som anges i A.06.1.4.

11. Vad försäkringen gäller för

11.1 Brand

Försäkringen gäller för skada genom brand, varmed avses eld som kommit lös.

11.1.1 Undantag

Försäkringen gäller inte för skada

- på produkt* där branden uppstått som en följd av att produkten självantänd
- på tak och övertäckning av plastfolie, duk eller väv som består av brännhål och som uppstått som en följd av flagor och sot på grund av brandhärd som inte är belägen i omedelbar anslutning till övertäckningen.

11.2 Explosion

Försäkringen gäller för skada genom explosion, varmed avses ögonblicklig kraftyttring som orsakats av gasers och ångors strävan att utvidga sig.

11.2.1 Undantag

Försäkringen gäller inte för skada

- genom sprängningsarbete
- på motor, ljuddämpare eller katalysator på självgående* maskiner
- på däck eller slangar genom explosion i dessa.

11.3 Åskslag

Försäkringen gäller för skada genom åskslag.

11.3.1 Undantag

Försäkringen gäller inte för skada

- genom avbrott i tillförsel av el, gas, vatten eller värme (regleras i A.11.5)
- på egendom i kyl- eller frysenhet (regleras i A.11.5)
- genom utströmning av vätska eller kylmedel från kyl- eller frysenhet (regleras i A.11.16).

11.4 Elfenomen

Försäkringen gäller för skada genom elfenomen som är plötsligt och oförutsett, exempelvis kortslutning, överslag eller överspänning, som leder till fysisk skada på elektrisk utrustning inom försäkringsstället.

11.4.1 Undantag

Försäkringen gäller inte för skada

- på självgående maskin* av annan orsak än skada på elektriska kablar genom kortslutning samt direkta följdskador på elektriska komponenter
- på egendom som orsakats av att enbart säkring (strömbegränsningsskydd) löst ut
- genom avbrott i tillförsel av el, gas, vatten eller värme (regleras i A.11.5)
- på egendom i kyl- eller frysenhet (regleras i A.11.5)

- genom utströmning av vätska eller kylmedel från kyl- eller frysenhet (regleras i A.11.16).

11.5 Oförutsett avbrott i tillförsel av el, gas, vatten eller värme

Försäkringen gäller för skada på produkter*, växthusväxter* och djur* genom oförutsett

- avbrott i tillförsel av el, gas, vatten och värme
- ventilationsavbrott i djurstallar
- fel på kyl- eller frysenhet*.

11.5.1 Undantag

Försäkringen gäller inte för skada

- genom utströmning av vätska eller kylmedel från kyl- eller frysenhet (regleras i A.11.16).

Anmärkning

Djur* och produkter* och växthusväxter* ska skyddas av driftlarm och reservverk enligt säkerhetsföreskrifterna i Q.01.2.4 och Q.01.4.3.

11.6 Sotutströmning

Försäkringen gäller för skada genom utströmning av sot från eldstad, om utströmningen är plötslig och oförutsedd och uppstår i samband med eldning.

11.6.1 Undantag

Försäkringen gäller inte för skada

- genom sotutströmning från rökkanals mynning (skorsten) eller från byggtork
- genom sotutströmning på övertäckning av plastfolie, duk eller väv.

11.7 Frätande gas

Försäkringen gäller för skada genom frätande gas som bildas vid plötslig och oförutsedd upphettning av plast.

11.8 Luftfartyg

Försäkringen gäller för skada genom att luftfartyg eller föremål från luftfartyg träffar egendom.

11.9 Kollision, påkörning, vältning, dikeskörning, fastkörning och transportskada

Försäkringen gäller för

- skada genom kollision*, påkörning*, vältning, dikeskörning
- skada på transporterat gods, transportskada*
- skada på egendom som uppkommit vid lastning och lossning i samband med transport
- bärgning av skadad egendom i samband med ovan angivna skadehändelser

- bärgning av verksamhetsinventarier* vid fastkörning utomhus i fall då försäkrad egendom inte har skadats.

11.9.1 Undantag

Försäkringen gäller inte

- för skador i yrkesmässig trafik*
- för den del av skadan som kan ersättas enligt trafikskadelagen
- i den mån ersättning lämnas från annat håll
- för skada på vagn, kärra eller annat efterfordon som uppkommer i samband med tippning
- för skada på andra motordrivna fordon än självgående maskin*.
- för skada på övertäckning av plast, duk och väv

11.9.2 Särskild självrisk

Självrisk* är 50 procent av prisbasbeloppet*. Den särskilda självrisk* tillämpas inte vid skador som inträffar i samband med transport på allmän väg* eller består i endast fastkörning. I dessa fall tillämpas självrisk* enligt A.42.

11.10 Glasskada på självgående maskiner

Försäkringen gäller för skada på självgående maskiner* som består i att vind-, sido-, bak- eller takruta genombrutits, spräckts eller krossats.

11.10.1 Undantag

Försäkringen gäller inte för skada

- genom kollision, påkörning, vältning och dikeskörning (regleras i A.11.9).

11.11 Stöld, tjuvslakt eller skadegörelse

Försäkringen gäller för skada genom stöld, tjuvslakt eller skadegörelse*.

11.11.1 Undantag

Försäkringen gäller inte för

- stöld av nycklar om denna inte skett genom inbrott* eller rån.
- skada på obärgad gröda.

11.11.2 Högsta ersättning

Vid stöld av nycklar är högsta ersättning för låsändringar 1 prisbasbelopp*.

Anmärkning

Se säkerhetsföreskrift samt påföljd enligt Q.01.15 för skydds-krav mot stöld och skadegörelse och Q.01.16 för skydds-krav på låsanordning på dieselcistern.

11.12 Skada genom skada på reservverk

Försäkringen gäller för plötslig och oförutsedd skada genom

skada på reservverk som uppfyller kraven enligt säkerhetsföreskrifterna Q.01.2.4.

11.12.1 Undantag

Försäkringen gäller inte för skada på reservverk (regleras i A.11.1-11 och A.11.13-18).

11.13 Översvämning eller dammgenombrott

Försäkringen gäller för skada

- genom översvämning på byggnad* och egendom däri, markanläggningar* och markinventarier*. Med översvämning förstås skyfall (minst 1 mm per minut eller 50 mm nederbörd per dygn), snösmältning eller stigande sjö eller vattendrag. För översvämning i byggnad* ska vatten strömma från markytan direkt in i byggnad* eller inomhus trängt upp ur avloppsledning.
- genom genombrott av damm för magasinering av vatten såsom vattenmagasin vid vattenverk, kvarn- eller branddamm och liknande (även reningsdamm). Mark ersätts upp till 2 prisbasbelopp*.
- genom genombrott av invallning. Mark ersätts upp till 2 prisbasbelopp*.

11.13.1 Undantag

Försäkringen gäller inte för

- skada genom dammgenombrott av kraftverksdamm eller regleringsdamm för elkraftproduktion
- skada på obärgad gröda* och utomhus förvarade produkter.
- skada på båthus*, sjöbod*, tält, annan övertäckning eller egendom däri.
- skada vars uppkomst eller omfattning väsentligt påverkats av felaktig eller bristfällig konstruktion, felaktigt utförande eller material, eftersatt underhåll, bristande skötsel eller tillsyn.

11.13.2 Särskild självrisk

Självrisk* är 50 procent av prisbasbeloppet* vid översvämning och dammgenombrott.

11.13.3 Högsta ersättning

Bolagets sammanlagda ersättningsskyldighet för

- egendomsskador inom en och samma fastighet enligt fastighetsregistret samt
- därav föranledda skador enligt Avbrottsförsäkring och Arrende- och hyresförlustförsäkringen är vid varje skadetillfälle begränsad till 350 prisbasbelopp*.

11.14 Snötryck

Försäkringen gäller för skada genom snötryck. Vid skada genom snötryck på byggnad*, byggnadsinventarie* eller markanläggning* gäller försäkringen även för skadad egendom däri.

11.14.1 Undantag

Försäkringen gäller inte för

- skada genom snöoras*
- skada på obärgad gröda* eller utomhus förvarade produkter*
- skada på plasthall, båthus*, sjöbod*, tält, drivbänk, annan övertäckning eller egendom däri
- skada på växthus eller egendom däri. Undantaget tillämpas inte om särskilt tillägg G. omfattar växthuset respektive växthusväxterna*, vilket framgår av försäkringsbrevet
- skada vars uppkomst eller omfattning väsentligt påverkats av felaktig eller bristfällig konstruktion, att byggnorm för rådande snözon inte följts, felaktigt utförande eller material, ingrepp i bärande stomme, försummat underhåll, korrosion (till exempel rost eller frätning), angrepp av röta eller skadeinsekter. Vid tillämpning av detta undantag för byggnad*, byggnadsinventarie* eller markanläggning* gäller försäkringen inte heller för skada på egendom däri.

11.14.2 Särskild självrisk

Självrisk är 10 procent av skadebeloppet, dock lägst 50 procent av prisbasbeloppet och högst 5 prisbasbelopp.

Anmärkning

Se säkerhetsföreskrift Q.01.28 vid snötryck

11.15 Storm eller hagel

Försäkringen gäller för skada genom storm – vind med en hastighet av minst 21 meter per sekund – eller genom hagel. Med skada genom storm avses skada som orsakats av att egendomen

- i samband med storm utsätts för vindtryck (även undertryck) och därvid rycks loss eller bryts sönder
- träffas av föremål* som stormen blåst omkull eller fört med sig.

Med skada genom hagel avses skada som orsakats av att egendomen slås sönder av hagel.

11.15.1 Undantag

Försäkringen gäller inte för

- skada genom isskruvning
- skada på revetering, puts eller skorstensbeklädnad av annan orsak än föremål* som stormen blåst omkull eller fört med sig
- skada på obärgad gröda* eller utomhus förvarade produkter*
- skada på plasthall, båthus*, sjöbod*, tält, drivbänk eller annan täckningsanordning eller egendom däri
- skada på växthus eller egendom däri. Undantaget tillämpas inte om särskilt tillägg F. omfattar växthuset respektive växthusväxterna*, vilket framgår av försäkringsbrevet
- skada vars uppkomst eller omfattning väsentligt påverkats av felaktig eller bristfällig konstruktion, felaktigt utförande eller material, ingrepp i den bärande stommen, försummat under-

håll, korrosion (till exempel rost eller frätning), angrepp av röta eller skadeinsekter. Vid tillämpning av detta undantag för byggnad*, byggnadsinventarie* eller markanläggning* gäller försäkringen inte heller för skada på egendom däri.

11.15.2 Särskild självrisk

Självrisk är 10 procent av skadebeloppet, dock lägst 50 procent av prisbasbeloppet och högst 5 prisbasbelopp.

11.16 Utströmning av vätska från ledningar

Försäkringen gäller för skada på egendom genom oförutsedd utströmning av

- vätska eller vattenånga från ledningar* med därtill anslutna anordningar
- vatten från badrum, duschrum, tvättstuga eller annat våtutrymme inomhus som har golvbrunn och som är byggt enligt de bygg- och i förekommande fall branschregler samt tillverkarens råd och anvisningar som gällde vid byggnads- eller installationstillfället.
- vätska eller kylmedel från kyl- eller frysanläggning vid strömavbrott eller fel på anläggningen.

Vid skada som försäkringen gäller för ersätts även kostnad för lokalisering och friläggning av läckagestället inom försäkrad byggnad* för att möjliggöra reparation av det fel som orsakat skadan. Även kostnad för återställande efter sådan reparation ersätts.

11.16.1 Undantag

Försäkringen gäller inte för

- kostnad för reparation av det fel som orsakat skadan eller skada på de ledningar* varifrån utströmningen skett
- skada genom utströmning från dräneringssystem, rökkanal, ventilationskanal, tak, takränna, utvändigt stuprör eller altan
- vätska eller ånga som strömmat ut
- skada genom röta, svamp, rost, frätning eller annan långtidspåverkan, om det inte framgår av omständigheterna att utströmningen skett under den tid försäkringen varit i kraft.
- skada som kan ersättas enligt reglerna i trafikskadlagen
- skada genom vatten som vid regn, snösmältning eller högvatten trängt in i byggnad* ur avloppsledning (regleras i A.11.13)
- skada genom utströmning vid dammgenombrott (regleras i A.11.13)

Anmärkning

Se Säkerhetsföreskrifter Q.01.14 för skydds krav vid utströmning av vätska från ledningssystem.

11.16.2 Särskild självrisk

Självrisk* är 50 procent av prisbasbeloppet* vid skada på byggnad* genom oförutsedd vätskeutströmning

- från skikt avsett att förhindra utströmning – till exempel våt-isolering eller kakelbeklädning, inklusive anslutningar och genomföringar
- från ledningssystem med anslutna anordningar, isolering eller kylanläggning, om läckaget orsakats av åldersförändringar.

11.17 Utströmning av vätska från cistern

Försäkringen gäller för skada på egendom genom oförutsedd utströmning av vätska från cistern, tank eller annan behållare.

Vid skada som försäkringen gäller för ersätts

- kostnader för, enligt gällande miljölagstiftning, nödvändig sanering av mark, grundvatten, vattentäkt, vattendrag, sjö och annat vattenområde som försäkringstagaren äger
- kostnader för återställande efter sanering enligt föregående punkt
- utrunnen vätska.

11.17.1 Undantag

Försäkringen gäller inte för skada genom röta, svamp, rost, frätning eller annan långtidspåverkan.

11.17.2 Särskild självrisk

Självrisk* är 50 procent av prisbasbeloppet*.

11.17.3 Högsta ersättning

Bolagets sammanlagda ersättningsskyldighet för

- sanering och därmed sammanhängande återställande och
- utrunnen vätska och därav föranledda skador enligt B1. Avbrottsförsäkring och B2. Arrende- och Hyresförlustförsäkring är vid varje skadetillfälle begränsat till 25 prisbasbelopp*

11.18 Naturskador

Försäkringen gäller för skada genom

- ras, varmed här avses att jordmassor, klippblock eller stenar kommit i rörelse och avsevärt ändrat läge
- lavin
- jordskalv med en styrka av minst 4 enligt Richterskalan
- vulkanutbrott inom Norden.

11.18.1 Undantag

Försäkringen gäller inte för

- skada genom ras om skadan orsakats av
  - enbart sättning i mark eller grund
  - sprängnings-, schaktnings-, pålnings- eller spontnings-

arbete, uppläggning av jord- eller stenmassor eller gruvdrift – vatten- eller vågerosion

- skada på obärgad gröda*
- sprickor i byggnad om de inte avsevärt minskar byggnadens funktionsduglighet.

11.18.2 Särskild självrisk

Självrisk* är 50 procent av prisbasbeloppet* vid naturskador.

11.18.3 Högsta ersättning

Bolagets sammanlagda ersättningsskyldighet för

- egendomsskador inom en och samma fastighet enligt fastighetsregistret samt
- därav föranledda skador enligt B1. Avbrottsförsäkring och B2. Arrende- och Hyresförlustförsäkring är vid varje skadetillfälle begränsad till 350 prisbasbelopp*.

41. Skadevärderingsregler

Vid skada på egendom som är underhållen och funktionsduglig beräknas ett skadebelopp enligt nedan angivna skadevärderingsregler. Skadad och oskadad egendom värderas efter samma regler.

Under A.41.1–41.3 fastställs återställandekostnad för byggnader*, byggnadsinventarier*, markanläggningar* och markinventarier*, därefter görs värdeminskningssavdrag enligt A.41.4 för att ta fram skadebeloppet. Övrig egendom hanteras under A.41.6-A.41.13.

41.1 Skadevärdering byggnad

41.1.1 Byggnad eller del av byggnad återställs

Om det sker ett återställande av den skadade byggnaden eller del av byggnaden värderas skadan till den verkliga kostnaden för återställandet.

Med återställande förstås

- reparation av skadad byggnad* eller
- återuppförande av den skadade byggnaden på dess egen grund eller
- uppförande av annan byggnad inom driftenheten* för verksamhet som kunde ha bedrivits i den skadade byggnaden med avseende på längd, bredd, höjd och konstruktion.

Värdering

- Återställandekostnaden värderas till kostnaden (material och arbetskostnad) för att återställa skadad byggnad* eller del av byggnad* utan dröjsmål, på ett rationellt sätt vad beträffar metoder och material och med högst samma kapacitet* och standard*. Åldersavdrag enligt A 41.4 görs på återställandekostnaden vid reparation och återuppförande av skadad byggnad.
- Om återställandet sker genom uppförande av annan byggnad

inom driftsenheten* värderas skadan högst till vad det skulle kostat att återuppföra den skadade byggnaden på dess egen grund efter åldersavdrag enligt A 41.4.

- Byggnad eller del av byggnad som ägs av arrendator, kan om markägare motsätter sig återställande på fastigheten, återställas på annan fastighet inom Sverige. Värdet på oskadade delar av byggnaden inkluderas inte vid beräkning av högsta återställandekostnad och åldersavdrag görs enligt A 41.4.

41.1.2 Byggnad eller del av byggnad återställs inte

Återställs inte den skadade byggnaden* eller del av skadad byggnad värderas skadan enligt A.41.1.1. Efter värdering av återställandekostnad görs avdrag enligt tabell för åldersavdrag A.41.4, kolumnen för icke återställande.

41.2 Skadevärdering byggnads- och markinventarier och markanläggning

41.2.1 Byggnads- och markinventarier och markanläggningar återställs

Om det sker ett återställande av den skadade byggnads- och markinventarien eller markanläggning värderas skadan till den verkliga kostnaden för återställandet.

Med återställande förstås

- reparation av skadad byggnads- och markinventarie eller markanläggning eller
- anskaffande av byggnads- eller markinventarie eller markanläggning för samma syfte inom samma produktionsgren*.
- anskaffande av byggnads- och markinventarie eller markanläggning för samma syfte när utformningen inte varierar mellan olika produktionsgrenar*, till exempel hydroforanläggning.

Värdering

- Återställandekostnaden värderas till kostnaden (material och arbetskostnader) för att återställa skadad byggnads- och markinventarie eller markanläggning*, utan dröjsmål, på ett rationellt sätt beträffande metoder, material, och med högst samma kapacitet* och standard*.
- Efter fastställande av återställandekostnad görs avdrag enligt tabell för åldersavdrag A.41.4, kolumnen för återställande.
- Bolaget har rätt att avgöra om byggnads- markinventarie eller markanläggningen ska repareras, eller ersättas med begagnat likvärdigt föremål* vid återställandet. För egendom vars underhåll varit eftersatt eller som utsatts för onormalt slitage har bolaget rätt att utöver åldersavdraget bestämma ett förhöjt avdrag från återställandekostnaden.

41.2.2 Byggnads- och markinventarier och markanläggningar återställs inte

Återställs inte en skadad byggnads-, markinventarie eller markanläggning* värderas skadan till kostnaden för återställande enligt A.41.2.1. Efter värdering av återställandekostnad görs avdrag enligt tabell för åldersavdrag A.41.4, kolumnen för icke återställande.

41.3 Gemensamma skadevärderingsregler

41.3.1 För byggnad, byggnads- och markinventarie och markanläggning

- **Vid billigare och enklare återställande.** Om försäkringstagaren väljer att återställa den skadade egendomen med ett enklare och billigare utförande* eller med lägre kapacitet* begränsas skadekostnaden till faktisk återställandekostnad. Ersättning lämnas dock lägst enligt de skadevärderingsregler som gäller för egendom som inte återställs.
- **Om del av egendom återställs.** Återställs endast en del av försäkrad egendom begränsas återställandekostnaden till kostnaden för den faktiskt återställda egendomen.
- **Vid värdeökning.** Värdeökning som kan uppstå till följd av förhöjd ändamålsenlighet eller annan uppförandeplats dras av från skadebeloppet.
- **För ej underhållen eller funktionsduglig egendom.** För egendom som vid skadetillfället inte var underhållen eller i funktionsdugligt skick värderas skadan till skillnaden mellan egendomens marknadsvärde* före och efter skadan.
- **För ej använd egendom.** För egendom, dock ej byggnad*, som vid skadetillfället inte används och som försäkringstagaren inte kan visa att den skulle komma att användas, värderas skadan till skillnaden mellan egendomens marknadsvärde* före och efter skadan.
- **Vid återställandekostnad som påverkats av myndighetsbeslut.** I skadekostnaden ingår merkostnader – intill 5 prisbabelopp – föranledda av att skadad byggnad, byggnads- och markinventarie och markanläggning enligt myndighetsbeslut eller för byggande gällande normer måste ges annan konstruktion eller utformning än före skadan.
- **Vid pågående reovering, underhåll- eller ombyggnadsarbete.** Om reovering, underhålls- eller ombyggnadsarbete pågår eller planeras, värderas skadan till den merkostnad som uppstår för att åtgärda skadan i samband med det pågående eller planerade arbetet.
- **Återställande inom två år.** Återställande måste påbörjas snarast och vara fullgjort senast inom två år från skadedagen*. Fördröjs återställandet av hinder som inte beror på den försäkrade, kan bolaget medge att återställandet ska vara fullgjort inom två år från den dag hindret upphörde men inte senare än tre år från skadedagen. Vid prövning i skiljedom

eller domstol utökas tiden för återställandet med tiden från prövningen (från anmälan till beslut). Endast i de fall då omprövningen utfaller till försäkringstagarens fördel kompenseras försäkringstagaren för kostnadsutvecklingen under prövotiden. Kostnadsutvecklingen beräknas i sådant fall enligt byggnadskostnadsindex.

- **Merkostnader vid forceringsåtgärder.** I skadekostnaden inräknas inte merkostnader som beror på forceringsåtgärder, till exempel övertidsersättning, inköp till överpris för snabbare leverans eller transport på annat sätt än med sedvanligt transportmedel.

41.3.2 Hinder på grund av lag eller myndighets föreskrift
Om återställande av byggnad*, byggnadsinventarier*, markanläggningar* eller markinventarier* hindras på grund av lag eller myndighets föreskrift är den försäkrade även berättigad till ersättning – restvärdesersättning – för vad kvarvarande delar därigenom förlorat i värde.

Den försäkrade är skyldig att följa bolagets anvisningar och på bolagets bekostnad vidta nödvändiga åtgärder, såsom att söka dispens eller överklaga beslut. Följs inte anvisningarna är den försäkrade inte berättigad till ersättning för den förlust som uppstår genom att kvarvarande delar av byggnaden inte kan användas. Restvärdesersättningen lämnas inte, i den mån rätt till ersättning föreligger enligt lag eller särskild författning.

41.4 Tabell för åldersavdrag

Beräkning av ålder görs från tidpunkten då egendomen för första gången togs i bruk. Åldersavdrag görs enligt nedan tabell på den återställandekostnad (material och arbetskostnad) som fastställts under A.41.1-A.41.3.

Tabellen anger antal friår, procentuell årlig avskrivning på återställandekostnaden och lägsta skadebelopp vid återställande respektive vid icke återställande.

Varje föremål* av skadad egendom värderas för sig och hanteras i sin egen grupp i tabellen. Exempelvis hanteras elmotorer alltid enligt punkten 2.3.12, oberoende av till vilken inventarie motorn tillhör. Väljer bolaget att återanskaffa ett begagnat likvärdig föremål* blir skadebeloppet det lägsta av inköpspris eller det skadebelopp som fastställs enligt tabell för åldersavdrag.

Övriga byggnads- markinventarier och markanläggningar värderas enligt punkten 2.5 i tabellen om det inte är uppenbart att den beräknade livslängden väsentligt avviker från detta. Tabellen tillämpas inte om det skulle leda till oskäligt resultat.

41.5 Skadevärdering verksamhetsinventarier

41.5.1 Verksamhetsinventarie återställs

Med återställande förstås

- reparation av skadad verksamhetsinventarie eller
  - anskaffande av verksamhetsinventarie för samma syfte.
- Återställande av en skadad verksamhetsinventarie ska göras inom två år från skadedagen*.

41.5.2 Värdering

- Vid återställande värderas skadan till kostnaden (material och arbetskostnader) för att återställa den skadade verksamhetsinventarien på ett rationellt sätt beträffande metoder och material.
- Beräkning av ålder görs från tidpunkten då egendomen för första gången togs i bruk.
- Skadan värderas högst till skillnaden mellan föremålets marknadsvärde* omedelbart före och efter skadan.
- Bolaget har rätt att avgöra om föremålet ska repareras, ersättas med begagnat likvärdigt föremål eller om skadan ska ersättas kontant.
- Begagnade likvärdiga delar används i den utsträckning som är möjligt.
- Värdeökning som kan uppstå till följd av att skadat föremål förbättras så att marknadsvärdet* höjs i samband med återställandet, dras ifrån skadekostnaden.

VÄRDEMINSKNINGSTABELL

		Antal friår och värde- minskingsavdrag på återställandekostnad		Lägsta skadebelopp i % av återställande- kostnad	
		Friår	Värde- minsk- nings- avdrag	Vid återstäl- lande	Vid icke återstäl- lande
1	BYGGNAD OCH DEL AV BYGGNAD				
1.1	Byggnadsskal och stomme				
1.1.1	Byggnadens stomme, golv, mellanbotten, innertak, fönster och dörrar, med undantag för golv i djurstallar och ridbaneunderlag*.	0 år	2%	100%	30%
1.1.2	Takbeläggning för andra byggnader än växthus				
1.1.2.1	Betong, tegel eller motsvarande	20 år	2%	20%	10%
1.1.2.2	Plåt	10 år	3%	20%	10%
1.1.2.3	Annat material	5 år	8%	20%	10%
1.1.3	Väggar för andra byggnader än växthus	0 år	2%	100%	30%
1.2	Växthus – väggar och tak				
1.2.1	Glas	0 år	2%	100%	30%
1.2.2	Skivor av polykarbonat med skyddsfilm eller motsvarande material	2 år	3%	20%	10%
1.2.3	Skivor av polykarbonat utan skyddsfilm eller motsvarande material	0 år	20%	0%	0%
1.2.4	Skivor av akryl eller motsvarande	2 år	10%	10%	0%
1.2.5	Plastfolie	0 år	30%	0%	0%
1.3	Tält, hall och övertäckning				
1.3.1	Duk och väv i tält, hallar och annan övertäckning	0 år	15%	0%	0%
1.4	Väggbeklädnad				0%
1.4.1	Målning	5 år	8%	20%	0%
1.4.2	Tapetsering och annan väggbeklädnad (inte våtrum)	5 år	8%	20%	0%
1.5	Golvbeläggning (ej våtrum)				
1.5.1	Textila	5 år	8%	20%	0%
1.5.2	Plast, linoleum, laminat	10 år	5%	20%	0%
1.5.3	Keramiska plattor, sten eller massivt trä	25 år	5%	20%	0%
1.5.4	Lamellträ och ytbehandling av trägolv	15 år	5%	20%	0%
1.6	Yt- och tätskikt i våtrum				
1.6.1	Golv- och väggmatta (trådsvetsad)	5 år	5%	20%	0%
1.6.2	Keramiska plattor inklusive tätskikt	5 år	5%	20%	0%
1.6.3	Övriga material och utföranden samt målning i våtrum	2 år	10%	20%	0%
2	BYGGNADS- OCH MARKINVENTARIER				
2.1	Installation för värme, vatten, el, avlopp, sanitet, centraldammsugning samt maskinell utrustning				
2.1.1	Rörsystem, mjölkledning, vattenradiatorer och sanitetsgods (till exempel WC-stol, tvättställ och vattenburen golvvärme)	10 år	5%	20%	0%
2.1.2	Luft/luft värmepumpsanläggning och brännare till pannanläggning	2 år	15%	20%	0%
2.1.3	Övriga värmepumpsanläggningar, värmeåtervinningssystem, solfångare för värmeproduktion, takvärme, elslingor i golv och hushållsmaskin inklusive spis	2 år	10%	20%	0%
2.1.4	Övriga installationer samt annan maskinell utrustning än hushållsmaskiner (till exempel värmepanna exklusive brännare, varmvattenberedare och elradiator)	5 år	8%	20%	0%
2.1.5	Solceller för elproduktion	0 år	5%	20%	0%
2.2	Skorsten				
2.2.1	Stål eller plåt	5 år	8%	20%	0%
2.2.2	Annat material	0 år	2%	20%	0%

VÄRDEMINSKNINGSTABELL, FORTSÄTTNING

		Antal friår och värde- minskningsavdrag på återställandekostnad		Lägsta skadebelopp i % av återställande- kostnad	
		Friår	Värde- minsk- nings- avdrag	Vid återstäl- lande	Vid icke återstäl- lande
2.3	Elinstallationer				
2.3.1	Elinstallationer och ledningar* (inklusive brytare och uttag)	25 år	5%	20%	20%
2.3.2	Larm	5 år	8%	20%	0%
2.4	Byggnads- och markinventarier som är specifika för den försäkrade verksamheten				
2.4.1	Gödsel-, urinbehållare-, gödselplatta-, pumpbrunnar och utvändiga gödselkylvertar utförda i betong	0 år	3%	100%	10%
2.4.2	Golv i djurstall, foderbord, inredning i djurstall utförda i betong och inlastningsgrop	0 år	3%	100%	10%
2.4.3	Läktare och sarg i ridhus	0 år	3%	100%	10%
2.4.4	Ensilagesilor, foderbehållare och varmluftstork (ej trämaterial). Spannmålsbehållare i trä, plåt eller betong	0 år	3%	100%	10%
2.4.5	Mjölktank	0 år	3%	100%	10%
2.4.6	Hötork, kallluftstork, reservverk, hissordning och telfer	0 år	3%	50%	10%
2.4.7	Mekanisk ventilation	0 år	3%	50%	10%
2.4.8	Inredning i djurstallar, boxar, grindar, båspallmatta, bogstöd, båsavskiljare, skrittmaskin	3 år	10%	20%	10%
2.4.9	Mjölkningsanläggning, mjölkningsrobot, kylkompressor	3 år	10%	20%	10%
2.4.10	Utgödslingsanordning, gödsel- och urinpumpar, omrörare, spaltgolv, stålgaller, durkplåt	3 år	10%	20%	10%
2.4.11	Hökanon, utrustning för inläggning och uttagning av foder i silotorn, automatisk utfodningsanläggning, grovfodervagn, kraftfodervagn, skruvar, transportörer och elevatorer	3 år	10%	20%	10%
2.4.12	Elmotorer	3 år	10%	20%	10%
2.4.13	Dukar som tätskikt i dammar och gödselbassänger	3 år	10%	20%	10%
2.4.14	Kvarnar, krossar, foderblandare och utrustning i foderkök	3 år	10%	20%	10%
2.4.15	Styrenhet (till exempel styrdator)	3 år	10%	20%	10%
2.4.16	Löpband för hästar, tidtagnings- och ljudanläggningar, vågceller och elektronisk utrustning	3 år	10%	20%	10%
2.4.17	Ridbaneunderlag*	1 år	25%	20%	0%
2.4.18	Sorterings-, tvättnings-, mullnings-, paketerings- och filmningsmaskiner, jordblandare, jordfyllare, krukningsmaskiner	3 år	5%	25%	10%
2.4.19	Automatiserad anläggning i växthus				
	– roulettebord inklusive bevattning i borden	3 år	7%	15%	10%
	– sallatsrännbord inklusive bevattning i borden	3 år	7%	15%	0%
2.4.20	Automatisk så- eller planteringsmaskin	3 år	7%	15%	0%
2.4.21	Reningsanläggning för vatten	3 år	7%	15%	0%
2.4.22	Växthusarmatur	3 år	7%	15%	0%
2.4.23	CO2-brännare i växthus	3 år	10%	15%	0%
2.4.24	Bevattningsanläggning i växthus, dysor, dropp, sprinkler, slangar	3 år	10%	15%	0%
2.4.25	Gödselblandare	3 år	10%	15%	0%
2.4.26	Lådvikare, skötsel- och skördevagnar	3 år	10%	15%	0%
2.4.27	Mörklägnings- skuggnings- och energisparväv i växthus	3 år	10%	15%	0%
2.4.28	Ljuskällor i växthus exkl armaturer (vid 2 000 tim årlig användning eller mer)	0 år	20%	5%	0%
2.5	Övriga byggnads- och markinventarier	3 år	10%	20%	10%
3	MARKANLAGGNINGAR*				
3.1	Brunnar, broar, vägar, invallningar och motsvarande	10 år	4%	75%	10%

41.6 Skadevärdering produkter, djur och växthusväxter*

41.6.1 Värdering av Produkter* och djur*

Skada på produkter* och djur* värderas till marknadsvärdet*. Marknadsvärdet* fastställs utifrån värdet vid normal försäljningstidpunkt för skadad egendom. Avdrag görs för inbesparade kostnader.

41.6.1.1 Värdering av djur* under tillväxt

Skada värderas, om inte särskilda omständigheter föranleder annat, till värdet vid den tidpunkt då djuret skulle ha sålts om skadan inte hade inträffat. Avdrag görs för inbesparade kostnader. Ersättning under ansvarstiden för aktuell produktionsgren* i B1. Avbrottsförsäkring justeras med hänsyn till detta.

41.6.2 Värdering växthusväxter*

Skada värderas, om inte särskilda omständigheter föranleder annat, till värdet vid den tidpunkt då växthusväxten skulle ha sålts om skadan inte hade inträffat. Avdrag görs för inbesparade kostnader. Ersättning under ansvarstiden för aktuell produktionsgren i B1. Avbrottsförsäkring justeras med hänsyn till detta.

41.6.2.1 Värdering av moderplantor och fleråriga växthusväxter*

Finns inte motsvarande plantor eller växter på marknaden, beträffande exempelvis ålder, värderas moderplantor och fleråriga växter till kostnad för ny planta av motsvarande kultur, plantering samt del i täckningsbidrag enligt bestämmelserna i B1. Avbrottsförsäkringen från senaste skörd av sticklingar, blommor, bär eller frukt till skadedagen*. Ersättning lämnas endast för växter som normalt saluförs på den svenska marknaden. I värderingen tas hänsyn till den skadade växthusväxtens kvarvarande produktionstid.

41.7 Skadevärdering obärgad gröda

Skada på obärgad gröda* värderas till marknadsvärdet* vid skördetidpunkten, med avdrag för inbesparade kostnader.

41.8 Skadevärdering ritningar och arkivalier samt datamedia

Skadan värderas till de normala kostnader som inom två år från skadedagen* läggs ned för att återställa den förlust av information som förlorats genom skadan och för att återställa originalritningar.

41.9 Skadevärdering värdehandlingar

Skadan värderas till de normala kostnader som inom två år från skadedagen* läggs ned på att återställa eller återanskaffa värdehandlingar*.

41.10 Skadevärdering mark

Skada värderas till de skäligena kostnader, godkända av bolaget, som inom två år från skadedagen* läggs ned för sanering och återställande av mark.

41.11 Skadevärdering arbetstagares egendom

Arbetstagares egendom* som den försäkrade är skyldig att ersätta enligt kollektivavtal värderas enligt kollektivavtalets regler. Arbetstagares egendom i övrigt värderas enligt bolagets hemförsäkringsvillkor.

41.12 Skadevärdering annans egendom

Skadan värderas efter de regler som gäller för den egendomstyp* egendomen skulle ha tillhört om försäkringstagaren varit ägare.

41.13 Skadevärdering genom skiljemän

Vid tvist om värdet av skada på egendom ska på begäran av part värderingen hänskjutas till avgörande genom skiljedom. Lagen om skiljemän tillämpas.

42. Självrisk

Självrisk* är lägst den som anges i försäkringsbrevet. Självrisk som uttrycks i prisbasbelopp* avrundas nedåt till närmaste 100-tal kronor. Endast en självrisk tillämpas (den högsta) även om mer än ett försäkringsbrev berörs vid samma skadetillfälle.

42.1 Särskild självrisk

Särskild självrisk* som är angiven under A.11.1-11.18 gäller om den är högre än den i övrigt avtalade självrisk.

43. Skadeersättningsregler

43.1 Fullvärdeförsäkring*

43.1.1 Ersättningsbelopp

Ersättningsbeloppet utgörs av

- summa skadebelopp enligt A.41 Skadevärderingsregler
  - röjningskostnad enligt A.43.4
  - räddningskostnad enligt A.43.5
- med avdrag för
- självrisk* enligt A.42.
  - eventuell underförsäkring enligt A.43.1.2
  - påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrift Q.01.50 och räddningsplikt R.01.4
- och med hänsyn till
- leverantörsgaranti enligt A.43.7.

Anmärkningar

För viss egendom och vissa skadehändelser gäller särskilda begränsningar av högsta ersättning enligt A.06 och A.11.1–11.18.

43.1.2 Underförsäkring

Försäkringstagaren ska underrätta bolaget om (se Allmänna bestämmelser Y.03.2)

- ny-, till- eller ombyggnad eller annan därmed jämförlig förbättring av fullvärde- eller förstariskförsäkrad* byggnad*
- investering i övrig fullvärde- eller förstariskförsäkrad* egendom
- arealökning
- ökning av årsomsättning*

för att nytt premieunderlag ska fastställas. Underlåter försäkringstagaren detta, i de fall skyddet för egendom som tillkommit under försäkringsåret inte gäller enligt A.6.1.3, och har vid skadetillfället enligt bolagets beräkningar värdet av egendomen ökat beroende på förändringarna föreligger underförsäkring*. Ersättningsbelopp minskas då till så stor del som erlagd premie för egendomsstypen* utgör av den premie som skulle ha erlagts för denna med beaktande av förändringarna. Premieunderlagen ska vara fastställda med samma värderingsmetod.

43.2 Förstariskförsäkring*

43.2.1 Ersättningsbelopp

Ersättningsbeloppet utgörs av

- summa skadebelopp enligt A.41 Skadevärderingsregler
- räddningskostnad enligt A.43.5

med avdrag för

- självrisk* enligt A.42.

och med hänsyn till

- leverantörsgaranti enligt A.43.7.

43.2.2 Högsta ersättning

- Ersättning lämnas högst med försäkringsbeloppet enligt A.08.
- Därutöver lämnas ersättning för röjningskostnad enligt A.43.4 i samband med ersättningsbar skada.
- Avdrag görs vid åsidosättande upplysningsplikt Y.05, säkerhetsföreskrift Q.01.50 och räddningsplikt R.01.4.

43.4 Röjningskostnad

I samband med sådan skada som ersätts av försäkringen lämnas även ersättning för kostnader för nödvändig rivning, röjning, borttransport, destruktion och deponering av skadad egendom. Värde-minskningsavdrag görs inte på röjningskostnader. Bolaget har rätt att avgöra om grunder, golv, plattor, brunnar och andra i betong uppförda fundament ska återanvändas, borttransporteras, sönderdelas eller lämnas orörda. För förstariskförsäkrad* egendom ersätts röjningskostnad enligt ovan utöver försäkringsbeloppet för egendomen.

Vid skada på häst enligt A.11 ersätts kostnader för destruktion och avlivning enligt veterinärs beslut, samt därav orsakade kostnader för transport och omhändertagande. Denna ersättning

betalas även om häst inte är försäkrad, förutsatt att ersättning inte kan erhållas från annan försäkring.

43.5 Räddningskostnad

Bolaget ersätter den försäkrades kostnader för räddningsåtgärder enligt R.01.3, om de med hänsyn till omständigheterna varit skäligen. I samband med sådan skada som omfattas av försäkringen lämnas även ersättning för skada som uppkommit genom att försäkrad egendom vid skäligen räddningsåtgärd skadats, förkommit eller stulits. Ersättning lämnas dock inte om gottgörelse kan erhållas från annat håll. Vid förstariskförsäkring* är den sammanlagda ersättningen begränsad, se A.43.2.2.

43.6 Inteckningshavare

43.6.1 Panträtt

För den som har panträtt i fast egendom eller tomträtt gäller bestämmelserna i lag om säkerhetsrätt i försäkringsersättning vid betalning av ersättning på grund av försäkringsavtal. Säkerhetsrätten gäller inte vid skada på lös egendom.

43.6.2 Företagsinteckning

Om den som innehar rätt enligt företagsinteckning anmäler namn och adress, så har han/hon, om skadan avser företagsintecknad egendom, företrädesrätt till försäkringsersättning enligt försäkringsavtalet. Företrädesrätten gäller om ersättningsbeloppet överstiger 10 procent av försäkringsbeloppet för ifrågavarande slag av egendom. Gällande lag om inbördes företrädesrätt mellan dessa inteckningshavare samt om andra rättsägarers rätt vid konkurs och utmätning är tillämplig.

43.6.3 Fullvärdeförsäkrad egendom

Vid tillämpning av gällande bestämmelser om inteckningshavares rätt till skadeersättning anses vid beloppslös fullvärdeförsäkring* av egendom dess värde enligt tillämpad värderingsmetod omedelbart före skadetillfället utgöra försäkringsbelopp.

43.7 Leverantörsgaranti

Är leverantör eller entreprenör enligt åtagande i avtal skyldig att ersätta skada på försäkrad egendom betalar bolaget inte kostnaden. Denna begränsning avser dock inte följdskada på annan funktionell enhet än den som varit felaktig. Undantaget tillämpas inte i den mån leverantör eller entreprenör inte kan fullgöra sin skyldighet och den försäkrade kan styrka detta.

Är den försäkrade tillverkare eller försäljare av den försäkrade egendomen, lämnas inte ersättning för skada på denna, om skadan skulle ha omfattats av för branschen gängse garanti vid försäljning eller leverans.

43.8 Skadeersättningsregler i övrigt

Bolaget har rätt att i stället för att betala kontant ersättning föreskriva att skadad egendom återställs eller tillhandahålla annan likvärdig egendom. Bolaget är inte skyldigt att överta skadad egendom, men har rätt att efter värdering överta större eller mindre del av denna.

Kommer egendom för vilken ersättning utgetts tillrätta ska egendomen snarast ställas till bolagets förfogande. Den försäkrade får dock behålla egendomen om han/hon utan dröjsmål återbetalar därför erhållen ersättning.

43.9 Tidpunkt för betalning av skadeersättning

Ersättning ska betalas senast en månad efter det att den försäkrade styrkt sitt krav och i övrigt fullgjort vad som åligger honom/henne.

Den del av ersättningen som den försäkrade har rätt till först när försäkrad egendom återställs eller återanskaffas, ska betalas senast en månad efter det att den försäkrade visat att så skett. Vid reparation eller återuppförande av försäkrad byggnad* och byggnadsinventarie* medger bolaget att till den försäkrade, efter hand som återställandet sker, utge ersättning a conto för den kostnad som den försäkrade uppenbarligen har rätt till. Utgiven a conto-ersättning avräknas från den totala kostnaden för återställandet. Om myndighets förbud att återuppföra skadad byggnad* överklagats och på grund av detta väntat med att betala ut ersättning, ska ersättningen betalas senast en månad efter det att bolaget fått kännedom om att överklagandet inte lett till ändring.

Om polisutredning eller värdering av skiljemän avvaktas ska ersättning betalas senast en månad efter det att bolaget erhållit utredningen eller värderingen.

43.10 Räntebestämmelser

Betalas skadeersättning senare än vad som sagts ovan utgår dröjsmålsränta enligt räntelagen. För den tid som utbetalning fördröjts genom polisutredning eller skiljemannavärdering betalas ränta enligt Riksbankens referensränta.

Ränta betalas inte om den är mindre än 1 procent av prisbasbeloppet*. Bolaget betalar inte den ränta som beror på den försäkrades dröjsmål att fullgöra vad som ankommit på honom/henne enligt avsnitt R.01.

B1. Avbrottsförsäkring

01. Vem försäkringen gäller för och försäkrad verksamhet

Försäkringen gäller för

- försäkringstagaren såsom innehavare av försäkrad jordbruks-*, skogsbruks-*, växthus-*, hästverksamhet* och därmed sammanhängande annan näringsverksamhet samt körning för annans räkning enligt A.06.1. För annan näringsverksamhet enligt A.06.1.1 och körning för annans räkning enligt A.06.1.2 ingår avbrottskydd med ett försäkringsbelopp på respektive 4 prisbasbelopp, om inte annat anges i försäkringsbrevet.

02. När försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skada till följd av avbrottskada enligt B1.11 då egendomsskadan inträffar under den tid försäkringen är i kraft.

04. Försäkrat intresse

04.1 Försäkrat intresse

Försäkringen avser skada som är en följd av avbrottskada enligt B1.11. Med avbrottskada avses sådan skada som består i att det försäkringsmässiga täckningsbidraget minskas eller går förlorat genom inskränkning i den försäkrade rörelsen

04.2 Undantag

Med försäkrat intresse avses inte täckningsbidragsförlust som uppstår till följd av

- att avbrotts tiden förlängts på grund av den försäkrades ekonomiska förhållanden, till exempel bristande försäkringskydd eller kapitalbrist
- att en del av ansvarstiden* utnyttjats för förbättring, utvidgning eller annan förändring av den skadade egendomen utöver dess återställande till samma skick som före skadan. Detta gäller även sådan förändring som är en följd av myndighets åtgärd.

08. Försäkringsbelopp

Om inte annat anges i försäkringsbrevet eller i detta villkor gäller avbrottsförsäkringen för jordbruks*- och skogsbruks*-, växthus*- och hästverksamhet* utan försäkringsbelopp. Följande begränsningar av försäkringsbeloppen finns angivna i nedan tabell.

FÖRSÄKRINGSBELOPP – ANTAL PRISBASBELOPP*	
Annan näringsverksamhet (B1.01), exklusive körning för annans räkning, om inte annat anges i försäkringsbrevet.	4,0
Körning för annans räkning (B1.01) är försäkringsbeloppet, om inte annat anges i försäkringsbrevet.	4,0
Leveransavtal kan inte följas på grund av skada som egendomsförsäkringen gäller för enligt B1.11.1.	10,0
Kostnader orsakade av att tillträde till den egna rörelsen hindras genom avspärrning av närbelägen fastighet enligt B1.11.1.	10,0
Extrakostnad för ersättare enligt B1.43.4.	0,5
Extrakostnad för rådgivning enligt B1.43.4.	1,5
Övriga inventarier, produkter* eller djur* som endast är försäkrade enligt egendomsförsäkringen A.06.	1,0

11. Vad försäkringen gäller för

11.1 Avbrottsskada

Försäkringen gäller för avbrottsskada genom

- sådan skada som egendomsförsäkring enligt A.11.1-11.18 gäller för, även om egendomsskadan avser arrenderad byggnad
- sådan skada på häst som egendomsförsäkring enligt A.11.1-11.18 gäller för, om inte ersättning kan fås från annan försäkring.
- oförutsett avbrott i tillförsel utifrån av el, gas, vatten, värme eller data- och telekommunikation
- att tillträde till den egna rörelsen hindras genom avspärrning av en närbelägen fastighet, beordrad av Räddningstjänst, Polismyndighet eller annan svensk myndighet. Ersättningen lämnas i den mån ersättningen inte kan fås av allmänna medel och högsta ersättning är 10 prisbasbelopp*.
- att leveransavtal inte kan fullföljas på grund av att sådan skada som egendomsförsäkring enligt A.11.1-11.18 gäller för, inträffat inom Norden hos leverantör eller kund med vilken försäkringstagaren har gällande kontrakt. Försäkringen gäller inte för längre tid än den för leveranskontraktet återstående kontraktstiden. Högsta ersättning är 10 prisbasbelopp* om inte annat anges i försäkringsbrevet.
- sådan skada som N. Maskinskadeförsäkring gäller för, om egendomen är maskinskadeförsäkrad enligt försäkringsbrevet.

- sådan skada som F Storm och hagelskada på växthus eller växthusväxter gäller för, om egendomen är försäkrad för storm och hagelskada enligt försäkringsbrevet.
- sådan skada som G Snötrycksskada på växthus eller växthusväxter* gäller för, om egendomen är försäkrad för snötrycksskada enligt försäkringsbrevet.
- sådan skada som U. Biodlingsförsäkring gäller för, om egendomen är försäkrad med biodlingsförsäkring enligt försäkringsbrevet.

Anmärkning

Djur*, produkter* och växthusväxter* ska skyddas av driftlarm och reservverk enligt säkerhetsföreskrifterna i Q.01.2.4 och Q.01.4.3.

11.2 Försäkringen ersätter

Försäkringen ersätter

- bortfall av täckningsbidrag
  - skadebegränsande kostnader och merkostnad vid återanskaffning av djur*
  - skadebegränsande kostnader i egen växthusodling och växtodling i jordbruk
  - extrakostnader intill 5 prisbasbelopp* utöver skadebegränsande kostnader*
  - extrakostnad för ersättare och rådgivning
  - extrakostnader för hästar
- som uppkommer under ansvarstiden* enligt B1.11.3.

11.2.1 Undantag

Försäkringen ersätter inte

- bortfall av täckningsbidrag vid växtodling i jordbruk
- bortfall av täckningsbidrag från hästförsäljning och tävlingsverksamhet med hästar
- avbrottsskada till följd av skada på produkter* i kyl- och frysenhet*, som kyls genom påfyllning av externt köldmedium exempelvis flytande kväve
- viten.

11.3 Ansvarstid

Ansvarstiden räknas från skadedagen*. Försäkringen gäller endast för sådan avbrottsskada som uppkommit under ansvarstiden.

Om inget annat anges i försäkringsbrevet är den maximala ansvarstiden:

- vid produktion av växter i växthus som återupptas inom 12 månader från skadedagen 18 månader
- vid uppfödning av djur* i byggnad som återupptas inom 12 månader från skadedagen 24 månader
- vid övriga avbrottsskador 12 månader.

Den totala ansvarstiden* begränsas till sex månader om inte arbete påbörjas för att återuppta tidigare produktionsgren* inom sex månader från skadedagen*. Arbetet anses påbörjat efter projekteringstidens slut.

Vid skada som drabbar djur* under tillväxt och växthusväxter värderas egendomsskadan, om inte särskilda omständigheter föranleder annat, till marknadsvärdet* vid normal försäljningstidpunkt. Skadebeloppet i avbrottsförsäkringen minskas med hänsyn till detta.

41. Skadevärderingsregler

Skada värderas efter ansvarstidens* slut.

41.1 Beräkning av täckningsbidrag

41.1.1 Försäkringsmässigt täckningsbidrag under jämförelseperiod

Täckningsbidraget beräknas under en jämförelseperiod, som är av samma längd som ansvarstiden*, dock högst 12 månader. Jämförelseperioden börjar 12 månader före dagen då skada enligt B1.11.1 inträffat. Överstiger ansvarstiden* 12 månader ska det sålunda beräknade beloppet ökas med täckningsbidraget under en mot den överskjutande tiden svarande jämförelseperiod, som också börjar 12 månader före skadedagen*.

Med det försäkringsmässiga täckningsbidraget avses resultatet av följande bokförda intäkter och kostnader enligt motsvarande Bas kontoplan:

Intäkter +

3000- 3790	Huvudintäkter, fakturerade kostnader, rörelsens sidointäkter
3900- 3921	Övriga rörelseintäkter
3980-3999	Erhållna offentliga bidrag, EU-bidrag, övriga ersättningar och intäkter

Kostnader -

4000-4999	Utgifter/kostnader för varor, material och vissa köpta tjänster
5000-5190	Lokal och fastighetskostnader
5300-5399	Energikostnader
5400-5490	Förbrukningsinventarier och förbrukningsmaterial
5500-5590	Reparation och underhåll
5600-5699	Kostnader för transportmedel
5700-5799	Frakter och transporter
6800-6890	Inhyrd personal

Råder under ansvarstiden andra förhållanden än under jämförelseperioden och sammanhänger dessa förhållanden inte med skadan, ska försäkringsmässigt täckningsbidrag under jämförelseperioden, beräknat enligt ovan jämkas.

Jämkningsen sker genom att det framräknade täckningsbidraget ökas eller minskas. Det jämkade beloppet ska anses utgöra det täckningsbidrag som rörelsen skulle ha gett under ansvarstiden om skada inte inträffat.

Anmärkning

Annan definition av täckningsbidrag kan tillämpas, vilken då anges i försäkringsbrevet.

41.1.2 Försäkringsmässigt täckningsbidrag under ansvarstiden*

Vid beräkning av täckningsbidrag som rörelsen gett under ansvarstiden* gäller

- att täckningsbidraget ska ökas med ett belopp som svarar mot sådant bortfall av täckningsbidrag som orsakas av att en del av ansvarstiden* – utöver den tid som skulle ha behövts för att återställa den skadade egendomen i samma skick som före skadan – blivit använd för förbättring, utvidgning eller annan förändring, inbegripet sådan som är en följd av myndighets beslut.

Anmärkning

Vid beräkning av det försäkringsmässiga täckningsbidraget under ansvarstiden ska hänsyn tas till avvikande intäkter och kostnader som beror på den inträffade skadan, såsom lägre fasta kostnader eller driftskostnader till följd av utebliven eller minskad verksamhet, lagerförändringar, försäkringsersättningar, ersättningar för nödförsäljning av djur samt ökade intäkter i annan verksamhet.

41.2 Skadebelopp

Skadebeloppet utgörs av täckningsbidraget under jämförelseperiod enligt B1.41.1.1 minskat med

- faktiskt uppnått täckningsbidrag under ansvarstiden* enligt B1.41.1.2
- sådan ökning av täckningsbidrag som till följd av skadan under ansvarstiden* uppstått i annan rörelse, som försäkringstagaren själv eller annan för hans/hennes räkning driver
- den ränteavkastning som försäkringstagaren under ansvarstiden erhållit på ersättning för egendomsskadan.

41.3 Skadevärdering genom skiljemän

Vid tvist om värdet av avbrottsförlust ska på begäran av part värderingen hänskjutas till avgörande genom skiljedom. Lagen om skiljemän tillämpas.

42. Karens

Med karens förstås att ersättning inte lämnas för uppkommet bortfall av täckningsbidrag och extrakostnader, orsakat av avbrott under viss tid (karenstiden) räknat från den tidpunkt då skadan enligt B1.11.1 inträffade. Karenstiden är 24 timmar vid avbrottskada om inte annat anges i försäkringsbrevet.

43. Skadeersättningsregler

Ersättningsbeloppet utgörs av

- skadebelopp, enligt B1.41.2
- skadebegränsande kostnader* enligt B1.43.1–B1.43.2
- extrakostnader enligt B1.43.3- B1.43.5
- ränta enligt B1.43.6

med avdrag för

- karens enligt B1.42 och med hänsyn till
- eventuell underförsäkring* enligt B1.43.7
- eventuell påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrifter enligt Q.01.50 och räddningsplikt enligt R.01.4
- eventuellt restvärde i provisoriska byggnader som bekostats av bolaget.

Extrakostnader enligt B1.43.3–B1.43.5.	=	Extrakostnader enligt B1.43.3–B1.43.5.
Skadebegränsande kostnader enligt B1.43.1. Merkostnader till följd av nödförsäljning av djur enligt B1.43.1.1.	≤	Skadebelopp enligt B1.41.2

43.1 Skadebegränsande kostnader

Bolaget ersätter kostnader som begränsar täckningsbidragsförlust och den kostnaden får högst uppgå till det belopp som åtgärden minskar täckningsbidragsförlusten enligt B1.41.2. Skadebegränsande kostnader i växtodling ersätts enligt B1.43.2.

Kostnader som medför nytta även efter ansvarstidens* slut ersätts högst med det belopp som kan anses falla inom ansvarstiden

43.1.1 Merkostnad till följd av nödförsäljning av djur

Bolaget ersätter även merkostnad som uppstår vid återanskaffning av djur* som sålts akut vid sådan skada på byggnad* som egenomsförsäkringen enligt A.11.01 – A.11.18 gäller för. Bolaget ersätter då merkostnad för anskaffandet av motsvarande djur* som sker inom två år från skadedagen*.

43.2 Skadebegränsande kostnader i egen odling av växthusväxter* och egen växtodling i jordbruk

Bolaget ersätter kostnader för inhyrning av ersättningsmaskin eller annan kostnad som vid särskilda växtodlingsåtgärder värderas till skäliga extrakostnader. Kostnaderna får dock inte överstiga den förlust i skördevärde som uppstår om maskinen inte hyrs in eller om särskilda växtodlingsåtgärder inte har vidtagits, med avdrag för inbesparade kostnader.

43.3 Extrakostnader för att upprätthålla verksamheten

Bolaget ersätter extrakostnader upp till 5 prisbasbelopp* utöver skadebegränsande kostnader för att upprätthålla verksamheten.

43.4 Extrakostnader för ersättare och rådgivning

Om egendomsskadan överstiger 50 prisbasbelopp* ersätts

- inhyrning av nödvändig ersättare under försäkringstagarens besök på referensanläggningar upp till 0,5 prisbasbelopp
- rådgivning i samband med återställandet, upp till 1,5 prisbasbelopp varav 1 prisbasbelopp gäller för rådgivning utförd inom två månader från skadedagen* och 0,5 prisbasbelopp för rådgivning utförd i samband med produktionsstart efter skadan.

43.5 Extrakostnader för hästar

Bolaget ersätter kostnader för hyra av stallplats till skälig kostnad.

43.6 Ränta

Bolaget ersätter skälig ränteförlust eller räntekostnad under ansvarstiden* med hänsyn till att ersättningen inte betalas förrän efter ansvarstidens* slut. Ränteförlust eller räntekostnad beräknas efter Riksbankens referensränta ökat med 2 procentenheter.

43.7 Underförsäkring

43.7.1 Försäkring utan försäkringsbelopp

Har försäkringstagaren inte följt de bestämmelser om lämnande av uppgifter som anges i Allmänna avtalsbestämmelser Y.03.2.1 och om det vid avbrottskadan visat sig att den verkliga årsomsättningen* under kalenderåret närmast före det försäkringsår under vilket skadan inträffat är högre än den för samma kalenderår uppgivna årsomsättningen, ersätts endast så stor del av skadan som den uppgivna årsomsättningen utgör av den verkliga.

43.8 Högsta ersättning vid avbrott genom översvämning, dammgenombrott, utströmning eller naturskada

Vid följande skadehändelser* gäller nedan angiven sammanlagda högsta ersättning från A. Egenomsförsäkring, B1. Avbrottsförsäkring och B2. Arrende- och Hyresförlustförsäkring.

SAMMANLAGD HÖGSTA ERSÄTTNING – ANTAL PRISBASBELOPP*

Skada genom översvämning och dammgengombrott enligt egendomsförsäkring A.11.13	350
Skada genom utströmning av vätska från cistern enligt egendomsförsäkring A.11.17	250
Naturskada enligt egendomsförsäkring A.11.18	350

43.9 Tidpunkt för betalning av skadeersättning

Skada regleras efter ansvarstidens* slut. Ersättning ska betalas senast en månad efter det att den försäkrade styrkt sina krav och i övrigt fullgjort vad som åligger försäkringstagaren. Om polisutredning eller värdering av skiljemän avvaktas ska ersättning betalas senast en månad efter det att bolaget erhållit utredningen eller värderingen.

43.10 Räntebestämmelser

Betalas ersättningen senare än vad som sagts ovan utgår dröjsmålsränta enligt räntelagen. För den tid som utbetalning fördröjts genom polisutredning eller skiljemannavärdering betalar bolaget ränta enligt Riksbankens referensränta.

Ränta betalas inte om den är mindre än 1 procent av prisbasbeloppet*. Bolaget betalar inte den ränta som beror på den försäkrades dröjsmål att fullgöra vad som ankommit på honom/henne enligt R.01.

B2. Arrende- och Hyresförlustförsäkring

01. Vem försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för försäkringstagaren såsom ägare av i försäkringsbrevet angivna byggnader*. Försäkringstagare är också arrendator som hyr ut arrenderad byggnad*.

02. När försäkringen gäller

Försäkringen gäller för arrende- och hyresförlust till följd av egendomsskada med mera enligt B2.11, som inträffar under den tid försäkringen är i kraft.

03. Försäkrat intresse

Försäkringen avser arrende- och hyresförlust som är en följd av egendomsskada med mera enligt B2.11. Med hyresförlust avses minskning av hyres- och arrendeintäkter, som hänförs till försäkrade byggnader* eller av arrendator vidareuthyrd byggnad*.

03.1 Undantag

Ersättning lämnas inte för

- arrende- och hyresförlust som beror på den försäkrades ekonomiska förhållanden, till exempel bristande försäkringskydd eller kapitalbrist
- att en del av ansvarstiden* utnyttjas för förbättring, utvidgning eller annan förändring av den skadade egendomen utöver dess återställande till samma skick som före skadan. Detta gäller även sådan förändring som är en följd av myndighets åtgärd.

11. Vad försäkringen gäller för

11.1 Arrende- och hyresförlust

Försäkringen gäller för arrende- och hyresförlust som uppstår genom

- sådan skada som egendomsförsäkring enligt A.11.1–11.18 gäller för, även om egendomsskadan avser arrenderad byggnad
- oförutsett avbrott i tillförsel utifrån av el, gas, vatten, värme eller data- och telekommunikation
- att tillträde till rörelsen hindras genom avspärrning av en närbelägen fastighet, beordrad av Räddningstjänst eller Polismyndighet eller annan svensk myndighet. Ersättningen lämnas i den mån ersättningen inte kan fås av allmänna medel och högsta ersättning är 10 prisbasbelopp*.
- sådan skada som N. Maskinskadeförsäkring gäller för, om egendomen är maskinskadeförsäkrad enligt försäkringsbrevet.
- sådan skada som F Storm och hagelskada på växthus gäller för, om egendomen är försäkrad för storm och hagelskada enligt försäkringsbrevet.
- sådan skada som G Snötrycksskada på växthus gäller för, om egendomen är försäkrad för snötrycksskada enligt försäkringsbrevet.

Försäkringen gäller för hyresförlust även när egendomsförsäkringen inte gäller för egendomsskadan om detta beror på att leverantör eller entreprenör är ansvarig på grund av åtagande i avtal.

11.2 Försäkringen ersätter

Försäkringen ersätter

- arrende- och hyresförlust
- skadebegränsande kostnader* och kostnader för provisoriska lokaler

som uppkommer under ansvarstiden* enligt B2.11.3.

11.3 Ansvarstid

Försäkringen gäller endast för sådan arrende- och hyresförlust som uppkommer inom ansvarstiden. Ansvarstiden räknas från den tidpunkt då skada enligt B2.11 inträffat, och är 24 månader om inget annat anges i försäkringsbrevet.

Det åligger försäkringstagaren att utan dröjsmål och senast inom sex månader vidta åtgärder för att återställa och återskaffa skadad egendom, så att den tidigare produktionsgren* kan återupptas. Om inte ovanstående krav är uppfyllda begränsas den totala ansvarstiden till sex månader.

41. Skadevärderingsregler

41.1 Beräkning av arrende- och hyresförlust

För utarrenderad/uthyrd byggnad* eller lokal i byggnad* beräknas arrende- och hyresförlusten till skillnaden mellan nedsättning i hyran, som arrendatorn/hyresgästen enligt lag kan kräva, och minskade kostnader för uppvärmning, belysning med mera samt ränta på ersättning för egendomsskada.

42. Självrisk

Självrisken* är lägst 20 procent av prisbasbeloppet*. Avtal kan träffas om annan självrisk*, som då anges i försäkringsbrevet. Självrisk* som uttrycks i prisbasbelopp* avrundas nedåt till närmaste 100-tal kronor.

43. Skadeersättningsregler

Ersättningsbeloppet utgörs av

- arrende- och hyresförlust värderad enligt B2.41
- skadebegränsande kostnader* enligt B2.43.1 med avdrag för
- självrisk* enligt B2.42
- eventuell underförsäkring eventuell enligt B2.43.3
- påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrifter enligt Q.01.50

43.1 Skadebegränsande kostnader

Bolaget ersätter skadebegränsande kostnader* och kostnader för anordnande av provisoriska lokaler och får tillsammans högst motsvara arrende- och hyresförlust enligt B2.41.1 Kostnader som medför nytta även efter ansvarstidens* slut ersätts högst med det belopp som kan anses falla inom ansvarstiden.

43.1.1 Provisoriska lokaler

Kostnad vid anordnande av provisoriska lokaler värderas till summan av försäkringstagaren visade skäliga kostnader och beräknat restvärde för provisoriska lokaler med byggnadsinventarier*.

43.2 Verklig förlust

Försäkringen ska inte bereda den försäkrade någon vinst utan endast ersättning genom egendomsskadan uppkommen arrende- och hyresförlust.

43.3 Underförsäkring

Om ersättning för egendomsskadan ska minskas enligt A.43.1.2 på grund av underförsäkring* ska ersättning för arrende- och hyresförlust minskas i motsvarande grad.

43.4 Högsta ersättning

Vid följande skadehändelser* gäller nedan angiven sammanlagda högsta ersättning från A. Egendomsförsäkring, B1. Avbrottsförsäkring och B2. Arrende- och Hyresförlustförsäkring.

SAMMANLAGD HÖGSTA ERSÄTTNING – ANTAL PRISBASBELOPP*	
Skada genom översvämning och dammgennombrott enligt egendomsförsäkring A.11.13	350
Skada genom utströmning av vätska från cistern enligt egendomsförsäkring A.11.17	250
Naturskada enligt egendomsförsäkring A.11.18	350

43.5 Tidpunkt för betalning av skadeersättning

Skadan regleras efter ansvarstidens* slut. Ersättning ska betalas senast en månad efter det att den försäkrade styrkt sitt krav och i övrigt fullgjort vad som åligger honom/henne.

Om polisutredning eller värdering av skiljemän avvaktas ska ersättningen betalas senast en månad efter det att bolaget erhållit utredningen eller värderingen.

43.6 Räntebestämmelser

Betalas ersättningen senare än vad som sagts ovan utgår dröjsmålsränta enligt räntelagen. För den tid som utbetalning fördröjts genom polisutredning eller skiljemannavvärdering betalar bolaget ränta enligt Riksbankens referensränta. Bolaget betalar inte den ränta som beror på den försäkrades dröjsmål att fullgöra vad som ankommit på honom/henne enligt avsnitt R.01.

C. Ansvarsförsäkring

01. Vem försäkringen gäller för och försäkrad verksamhet

Försäkringen gäller för

- försäkringstagaren (den försäkrade) och dennes arbetstagare för skada orsakad i tjänsten.
- den försäkrade såsom ägare eller brukare* av hyrd fastighet där verksamheten bedrivs
- försäkrad som ägare eller delägare till de fastigheter eller byggnader eller innehavare av de tomträtter som anges i försäkringsbrevet.

Försäkrad verksamhet

Försäkringen avser försäkrad verksamhet enligt A.06. 01.

För annan näringsverksamhet enligt A.06.1.1 och körning för annans räkning enligt A.06.1.2 gäller försäkringen upp till en årlig* bruttointäkt av respektive 4 prisbasbelopp, om inte annat anges i försäkringsbrevet.

01.1 Försäkringen gäller inte

Försäkringen gäller inte för

- skadeståndsskyldighet som kan åläggas försäkringstagaren såsom medlem eller delägare i annan förening eller annat bolag än den försäkrade verksamheten.

02. När försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skadeståndskrav som avser skada som inträffar under den tid försäkringen är i kraft. För försäkringstagare som upphör med sin verksamhet och därigenom inte längre har gällande ansvarsförsäkring gäller denna försäkring under ytterligare tre år.

03. Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skada som inträffar i hela världen utom i USA och Kanada. Vid försäljnings- och inköpsresor samt vid konferenser och mässor gäller försäkringen dock för skada som inträffar i hela världen.

08. Försäkringsbelopp

Försäkringsbeloppet anger det belopp till vilket skadestånd, utrednings-, förhandlings-, rättegångs- och räddningskostnader sammanlagt är försäkrade.

11. Vad försäkringen gäller för

11.1 Person- och sakskada

Försäkringen omfattar skadeståndsskyldighet för person- och sakskada samt förmögenhetsskada till följd av sådan ersättningsbar skada enligt

- allmänna skadeståndsrättsliga regler
- allmänna bestämmelser utgivna av branschorganisation inom den försäkrades verksamhetsområde
- sedvanligt kontrakt med SJ eller annan järnvägsförvaltning för skada genom rullande materiel, överskriden lastprofil, trafik på stickspår eller användande av oövärdad järnvägsövergång
- sedvanligt kontrakt med strömleverantör där den försäkrade övertagit ansvar enligt ellagen
- sedvanligt nyttjanderättsavtal med fastighetsägare avseende övertaget fastighetsägaransvar.

Om denna försäkring gör undantag för sak- eller personskada gäller denna försäkring inte heller för förmögenhetsskada till följd av den undantagna skadan.

Vid skada genom levererad egendom eller felaktigt utförd tjänst avräknas från skadeståndet värdet av den levererade egendomen respektive värdet av den utförda tjänsten.

11.2 Ren förmögenhetsskada

11.2.1 Ren förmögenhetsskada vid vissa miljöskador

Försäkringen omfattar skadeståndsskyldighet för ren förmögenhetsskada i vissa fall enligt C.12.5.

11.2.2 Ren förmögenhetsskada vid vissa växtodlingsarbeten* i jordbruk

Försäkringen omfattar skadeståndsskyldighet för ren förmögenhetsskada* endast vid följande växtodlingsarbeten: sådd, växtskyddsarbete*, gödsel- och kalkspridning.

11.2.3 Undantag vid ren förmögenhetsskada vid växthusodling
Försäkringen gäller inte för vid ren förmögenhetsskada vid växthusodling.

11.3 Ansvar enligt personuppgiftslagen

Försäkringen omfattar den skadeståndsskyldighet för ekonomisk och ideell skada som den försäkrade kan bli skyldig att betala enligt 48 § personuppgiftslagen (1998:204).

11.4 Skada i följd av trafik med vissa motorfordon

Försäkringen omfattar trafikförsäkring för i försäkringsbrevet angivet trafikförsäkringspliktigt men ej registreringspliktigt motordrivet fordon som

- endast används för utomhus skördarbete, växtskyddsarbete*, radrensning, gödsel- eller kalkspridning.

Vid skada enligt C.11.4 gäller försäkringen enligt trafikförsäkringen i bolagets villkor för "Försäkring för traktor och motorredskap använda i lantbruksverksamhet", villkor MTL.

11.5 Skada orsakad av hemdjur*

Enligt 22 kap 7 § byggningsbalken är ägare av hemdjur i regel skyldig att betala endast ett till hälften jämkat skadestånd för skada som djuret förorsakat på annans hemdjur. I sådant fall ersätter försäkringen likvärd med tillämpning av försäkringsvillkoren i övrigt, även den resterande skadan.

11.20 Åtagande

Vid skadeståndskrav som kan omfattas av försäkringen och som överstiger avtalad självrisk* åtar sig bolaget gentemot den försäkrade att

- utreda om skadeståndsskyldighet föreligger
- förhandla med den som kräver skadestånd
- föra den försäkrades talan vid rättegång eller skiljemanna-förfarande och därvid betala de rättegångs- eller skiljemanna-kostnader som den försäkrade åsamkas eller åläggs att betala och som denne inte kan få ut av motpart eller annan samt
- betala det skadestånd som den försäkrade är skyldig att betala.

12. Vad försäkringen inte gäller för

12.1 Levererad produkt

12.1.1 Skada på produkt

Försäkringen gäller inte för

- skada på produkt som den försäkrade levererat om skadan består i eller är en följd av fel, brist eller defekt hos produkten eller i montering, uppförande eller annan åtgärd i samband med leverans av produkten
- kostnad i samband med reklamation, utbyte eller återtagande av levererad produkt. Försäkringen gäller inte heller för räddningskostnader eller andra kostnader till följd av att levererad produkt befaras orsaka skada
- skada som kan avhjälpas genom åtgärdande av fel, brist eller defekt hos levererad produkt.

Med skada på levererad produkt förstås här även skada som beror på att den levererade produkten måste undersökas, repareras eller bytas ut och att ingrepp därmed måste ske i annan egendom än den levererade produkten.

12.1.2 Bristande produktsäkerhet

Försäkringen gäller inte för skada genom levererad produkt när den försäkrade underlåtit att utföra sedvanliga undersökningar, provningar eller analyser för att fastställa produktens lämplighet för avsett ändamål och detta medfört att fel, brist eller defekt i produkten inte upptäckts.

12.1.3 Utebliven effekt

Försäkringen gäller inte för skada genom att levererad kemisk produkt eller levererat läkemedel inte förhindrat, avbrutit eller påverkat sådant beräkneligt händelseförlopp eller sådan beräknelig utveckling eller sjukdom som pågår eller skulle ha uppkommit om produkten inte använts.

12.2 Omhändertagen egendom

12.2.1 Omhändertagen egendom

Försäkringen gäller inte för skada på trafikförsäkringspliktigt motordrivet fordon och registreringspliktigt släpfordon om skada inträffar till följd av trafik med fordonet.

Försäkringen gäller inte heller om skada på sådan egendom inträffar sedan egendomen avlämnats eller återlämnats.

12.3 Trafik med motordrivet fordon¹

Försäkringen gäller inte för skada som omfattas av trafikförsäkring, vilken tillhandahålls i landet ifråga, och som inträffar till följd av trafik med motordrivet fordon

- för vilket trafikskadelagen eller motsvarande utländsk lagstiftning gäller
  - när det används inom tävlingsområde
- när den försäkrade eller någon som denne ansvarar för är ägare, brukare eller förare av det motordrivna fordonet.

Detta undantag tillämpas även om den försäkrade underlåtit att teckna trafikförsäkring. Försäkringen gäller dock för skada i följd av trafik med vissa motorfordon enligt C.11.4.

12.4 Luftfartyg och liknande¹

Försäkringen gäller inte för

- skada genom luftfartyg, svävare eller hydrokopter
- skada orsakad genom segel- eller maskindrivna skepp och båtar eller genom kollision med av dessa bogserade föremål när den försäkrade, eller någon som denne ansvarar för är ägare, brukare eller förare av dessa farkoster.

12.5 Miljöansvar¹

12.5.1 Försäkringen gäller inte

Försäkringen gäller inte för skada som består i eller är en följd av

- miljöskada*
- översvämning i samband med nederbörd
- urlakning från åkermark
- anrikning av oorganiska ämnen
- skada på den biologiska mångfalden.

12.5.2 Försäkringen gäller

Försäkringen gäller dock om skada beror på

- att fel – dock ej fel i planering eller konstruktion eller val av arbetsmetod – tillfälligt har begåtts
- att fel plötsligt och oförutsett har uppkommit på byggnad*, anläggning eller anordning
- att den försäkrade i egenskap av byggherre vid byggnation på egen fastighet, kan bli ansvarig för enligt miljöbalken, kapitel 32 och enligt 3 kap 6-7 §§ arbetsmiljölagen.

---

1) Detta undantag tillämpas inte vid skada genom levererad produkt. Härmed avses skada orsakad av defekt som funnits hos produkten när den sattes i omlopp av den försäkrade eller därefter tillförts produkten genom åtgärder som den försäkrade eller för hans räkning annan person vidtagit.

12.5.3 Försäkringen gäller också för

Försäkringen gäller också vid förorening av eller annan inverkan på vattenområde eller grundvatten samt mark, byggnad, anläggning eller anordning, om skadan beror på

- växtskyddsarbete*
- oförutsedd utströmning av vätska från cistern, tank eller annan behållare
- avrinning av stallgödsel, urin eller pressvatten som spritts på åkermark.

Försäkringen gäller också för luftförorening, om skadan beror på växtskyddsarbete.

Anmärkning

Särskild självrisk gäller enligt C.42.1 vid ren förmögenhetsskada och högsta ersättning enligt C.43.1.

12.6 Straffskadestånd

Försäkringen gäller inte för straffskadestånd (punitive damages) eller annan liknande ersättning.

12.7 Fel och brist i utredningar och beskrivningar

Försäkringen gäller inte för skada uppkommen till följd av fel eller brist i utredningar, beskrivningar, beräkningar, ritningar, råd eller anvisningar, som lämnats i yrkesmässigt rådgivande verksamhet (konsultuppdrag).

12.8 Förutsebar skada

Försäkringen gäller inte för förutsebar skada.

Försäkringen gäller dock om skadan uppkommit under sådana omständigheter att den försäkrade eller försäkrads anställda i ledande ställning inom företaget eller på platsen, kan visa att det inte borde ha stått klart att skada med stor sannolikhet skulle komma att inträffa.

12.9 Lag, myndighets föreskrift, domstols dom eller beslut

Försäkringen gäller inte för skada som orsakats genom åsidosättande av lag, myndighets föreskrift, domstols dom eller beslut, såvida inte den försäkrade kan visa att arbetsledningen varken haft eller borde haft kännedom om åsidosättandet.

12.21 Trav och galopp

Försäkringen gäller inte för skadeståndsskyldighet som kan åläggas den försäkrade

- som innehavare av trav- eller galopphest
- som tränare, kusk eller ryttare

om skada inträffat inom trav- eller galoppbaneområde och till den del ersättning kan lämnas från annan försäkring.

12.28 Asbest, formaldehyd och PCB

Försäkringen gäller inte för skada orsakad av asbest, formaldehyd eller PCB.

12.29 Arbetskada och annan försäkring

12.29.1 Arbetskada

Försäkringen gäller inte för arbetskada* som drabbar försäkrads egna anställda.

12.29.2 Annan försäkring

Försäkringen gäller inte till den del ersättning kan lämnas genom annan försäkring. Försäkringen gäller dock om regressrätt föreligger mot den försäkrade.

12.30 Krav mot försäkrad vid skada på driftsenhet* som den försäkrade är delägare i

Vid skada på driftsenhet som den försäkrade är delägare i omfattas inte skadeståndet till den del som svarar mot försäkrads ekonomiska intresse i driftsenheten.

42. Självrisk

Vid varje skadetillfälle gäller en självrisk* som är 10 procent av prisbasbeloppet*. Avtal kan träffas om annan självrisk*, som då anges i försäkringsbrevet. Självrisk* som uttrycks i prisbasbelopp* avrundas nedåt till närmaste 100-tal kronor.

Endast en självrisk* avgår

- vid flera skador som orsakats av samma defekt hos en eller flera levererade produkter
- för skador som uppkommit av samma orsak och vid samma skadetillfälle.

Med samma skadetillfälle avses även när försäkringstagaren utför samma växtodlingsarbete, på samma sätt åt flera uppdragsgivare i en följd.

42.1 Särskild självrisk

Självrisken* är lägst

- 10 procent av skadebeloppet, dock lägst 20 procent av prisbasbeloppet* vid byte eller ändring av lås till följd av nyckelförlust
- 20 procent av basbeloppet på omhändertagen egendom.
- 30 procent av skadebeloppet, dock lägst 1 prisbasbelopp* och högst 10 prisbasbelopp*, vid sakskada genom brand eller explosion som orsakats av svetsning, skärning, lödning, takläggning, bearbetning med snabbgående verktyg eller annat arbete som medför uppvärmning eller gnistbildning
- 10 procent av skadebeloppet, dock lägst 50 procent av prisbasbeloppet* och högst 5 prisbasbelopp* vid ren förmögenhetsskada* enligt C.11.2.2 (växtodlingsarbeten*) och C.12.5.1.1-3 (vissa miljöskador).

43. Skadeersättningsregler

Bolaget ersätter

- kostnaderna enligt C.11.20
- räddningskostnader enligt C.43.2

med avdrag för

- självrisk* enligt C.42
- eventuell påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrift och räddningsplikt enligt Q.02.2 och R.02.5.

43.1 Högsta ersättning

Försäkringsbeloppet är 10 000 000 kronor. Bolagets ersättningskyldighet är begränsad till ett försäkringsbelopp vid varje skadehändelse och totalt två försäkringsbelopp per försäkringsår, dock högst

- **1 försäkringsbelopp** vid skada genom levererad produkt om flera skador orsakats av samma fel, brist eller defekt hos en eller flera produkter*, oavsett om skadorna inträffat under ett eller flera försäkringsår. Ersättning lämnas då inom det försäkringsbelopp som gällde vid den tidpunkt då första skadan inträffade.
- **1 försäkringsbelopp** vid skador som uppkommit av samma orsak och inträffat vid samma tillfälle.
- **25 prisbasbelopp*** per försäkringsår för ren förmögensskada* enligt C.12.5.1-3 (vissa miljöskador).
- **15 prisbasbelopp*** per försäkringsår för ren förmögensskada* enligt C.11.2.2 (vissa växtodlingsarbeten*).
- **10 prisbasbelopp*** vid varje skada enligt C.11.3.
- **6 prisbasbelopp*** vid byte eller ändring av lås till följd av nyckelförlust.
- **5 prisbasbelopp*** vid skada på egendom som den försäkrade eller annan för hans räkning åtagit sig att installera, montera, demontera, reparera, skörda, bearbeta*, kontrollera, besiktiga, tillse (ej djur* eller djurslag exkluderade i definitionen av djur*), uppställa, lagra, lyfta eller transportera i andra fall än de som är undantagna i C.12.2, om inte annat anges i försäkringsbrevet.
- **2 prisbasbelopp*** vid skada på omhändertagen* egendom som den försäkrade eller annan för hans räkning hyr, leasar, lånar, arrenderar, nyttjar eller djur* och djurslag exkluderade i definitionen av djur* som omhändertas/tillses, om inte annat anges i försäkringsbrevet.

43.2 Räddningskostnad

Om den försäkrade haft utgift (räddningskostnad) för att begränsa omedelbart förestående eller inträffad skada som kan föranleda skadeståndsskyldighet som omfattas av försäkringen, lämnas ersättning om åtgärderna med hänsyn till omständigheterna varit skäliga. Ersättning lämnas dock inte för kostnad för att avvärja befarad skada på grund av defekt hos levererad produkt.

43.3 Tidpunkt för betalning av ersättning

Ersättning ska betalas senast en månad efter det att den försäkrade fullgjort vad som åligger honom/henne enligt avsnitt R.02.

43.4 Räntebestämmelser

Betalas ersättning senare än vad som sagts ovan betalas dröjsmålsränta enligt räntelagen. Bolaget betalar inte den ränta som beror på den försäkrades dröjsmål att fullgöra vad som ankommit på honom enligt avsnitt R.02. Ränta betalas inte om den är mindre än 1 procent av prisbasbeloppet*.

E. Rättsskyddsförsäkring

01. Vem försäkringen gäller för och försäkrad verksamhet

01.1 Försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för

- försäkringstagaren (den försäkrade) och dennes arbetstagare för skada orsakad i tjänsten
- den försäkrade såsom ägare eller brukare* av hyrd fastighet där verksamheten bedrivs.

01.1.1 Försäkrad verksamhet

- Försäkringen avser försäkrad verksamhet enligt A.06.01.
- För annan näringsverksamhet enligt A.06.1.1 och körning för annans räkning enligt A.06.1.2 gäller försäkringen upp till en årlig* bruttointäkt av respektive 4 prisbasbelopp, om inte annat anges i försäkringsbrevet.

02. När försäkringen gäller

Försäkringen gäller för tvist* som uppkommer under den tid försäkringen är i kraft under förutsättning att försäkring för samma försäkrade verksamhet då funnits under en sammanhängande tid av minst två år. I denna tid får inräknas tid då rättsskyddsförsäkring för samma försäkrade verksamhet funnits i annat försäkringsbolag.

Om försäkring i bolaget är gällande, men varit i kraft kortare tid än två år när tvisten uppkommer, lämnas rättsskydd om de händelser eller omständigheter som ligger till grund för framställt anspråk inträffat under den tid försäkringen varit i kraft, med samma omfattning i bolaget eller annat försäkringsbolag, under förutsättning att även det försäkringssskyddet varit obrutet i kraft.

Försäkringen gäller även för tvist som uppkommer efter det att försäkringen upphört på grund av att den försäkrade verksamheten upphört, förutsatt att de händelser och omständigheter som ligger till grund för anspråket inträffat under försäkringstiden samt att inte längre tid än tio år förflutit sedan dessa händel-

ser eller omständigheter inträffade.

Anmärkning

Preskriptionstiden räknas från det att ombud anlitas.

03. Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller för tvist

- med motpart som har hemvist inom Norden
- som avser fastighet belägen inom Norden.

Vid skattemål enligt E.11.4 och vissa förvaltningsmål enligt E.11.5 gäller försäkringen endast för tvist i Sverige.

Vid skattemål enligt E.11.4 och vissa förvaltningsmål enligt E.11.5 gäller försäkring endast för tvist i Sverige.

11. Vad försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för nödvändiga och skäliga kostnader i tvist enligt E.11.1-11.5 som försäkrad inte kan få betalda av staten eller av motpart. Försäkringen gäller endast för kostnader som uppkommer under den tid försäkrad biträds av ombud enligt R.03.2.

11.1 Tvist utan rättegång

Försäkring gäller för försäkrads egna ombudskostnader i tvist som kan prövas som tvistemål i tingsrätt och statens va-nämnd, som miljömål i Mark- och Miljödomstol eller mål i Mark- och Miljödomstol enligt vad som är förskrivet om tvistemål i allmän domstol. När det gäller prövning enligt Miljöbalken omfattas endast tvister enligt 21 kapitlet 1 § 6 Miljöbalken. Överklagande av lantmäteriförrättning till Mark- och Miljödomstol och Mark- och Miljööverdomstol.

Med tvist avses inte brottmål och inte heller mål eller ärenden som handläggs enligt lag om domstolsärenden.

Är tvisten sådan att den först ska prövas av annan instans, till exempel kronofogdemyndighet, arrende-, hyresnämnd eller lantmäterimyndighet betalas endast kostnader som uppkommer efter sådan prövning. Har tingsrätt hänskjutit en tvist för medling till hyresnämnd eller arrendenämnd gäller försäkringen även för sådan medling. Vad gäller tvist som prövas enligt E.11.2 eller E.11.3 ersätts dock kostnader för utredningar i arrendenämnd, då den försäkrade visat att utredningen är nödvändig för den fortsatta prövningen.

11.2 Tvistemål med rättegång

Försäkringen gäller för försäkrads egna rättegångskostnader och sådana motpartskostnader som denne efter domstols prövning ålagts att betala i mål som anges i E.11.1 och i efterföljande prövning i hovrätt och Högsta domstolen. Försäkringen gäller även för hyres- eller arrendetvist som prövas vid behörig hovrätt.

Träffas förlikning under rättegång gäller försäkringen för rättegångskostnader som försäkrad åtagit sig att betala motpart, under förutsättning att det är uppenbart att försäkrad skulle ha ålagts att betala rättegångskostnader med högre belopp om tvistemålet prövats av domstol.

Anmärkning

Som rättegångskostnad anses även kostnad för medlare som är förordnad enligt 42 kap 17 § andra stycket rättegångsbalken.

11.3 Tvist med skiljeförfarande

Försäkringen gäller för kostnader för skiljeförfarande om tvisten utan sådant förfarande skulle ha prövats av i E.11.1 nämnda domstolar. Ersättning lämnas för försäkrads egna kostnader och för sådana motpartskostnader som denne, efter skiljemännens prövning ålagts att betala, dock inte för ersättning till skiljemännen.

11.4 Skattemål

Försäkringen gäller för försäkrads ombudskostnader i tvist som prövas som skattemål i förvaltningsrätt, kammarrätt och Högsta förvaltningsdomstolen och som avser någon av följande skatter eller avgifter

- inkomstskatt enligt inkomstskattelagen
- avgifter enligt lagen om socialavgifter
- löneavgift enligt lagen om allmän löneavgift
- skatt enligt lagen om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster
- skatt enligt lagen om särskild löneskatt på pensionskostnader
- mervärdesskatt (moms) enligt mervärdesskattelagen.

11.5 Vissa förvaltningsmål

Försäkringen gäller för tvist vid omprövning eller överklagande av svensk förvaltningsmyndighets eller domstols beslut som avser

- ändring eller upphävande av beslut om mjölkkvoter eller om EU- stöd avseende gårdsstöd eller andra nationella stöd
- återbetalning av beviljat stöd eller bidrag enligt punkt ovan.

Anmärkning

Försäkringen gäller inte för ansökan om till exempel stöd eller bidrag, tilldelning av mjölkkvoter eller för andra ärenden än som angetts ovan.

11.6 Vissa andra förvaltningsmål och miljömål

Försäkringen gäller för ärende som prövas i svensk förvaltningsdomstol, svensk miljödomstol eller av regeringen avseende

- ny-, till- eller ombyggnad av byggnad* tillhörande den försäkrade verksamheten enligt E.01 om det innebär ett överklagande av beviljat bygglov eller tillstånd om överklagandet

- görs av annan än av försäkrad eller dennes närstående
- myndighets omprövning enligt Miljöbalken 24 kap 3 § punkt 3, 4 och 7 samt 5 § punkt 5, 6, 7, 8, 9 och 10 om det innebär en inskränkning av tidigare beviljat verksamhetstillstånd eller avser verksamhet som inte tidigare har krävt tillstånd
- myndighetsförelägganden, enligt Miljöbalken 26 kap 9 §
- markanvändning på grund av bildande eller utökning av naturreservat, kulturresevat, biotopskyddsområde och vattenskyddsområde enligt Miljöbalken.

Anmärkning

Vid omprövning eller myndighetsföreläggande enligt ovan gäller försäkringen endast om tvisten inte beror på försäkringstagarens försumlighet i kontakter med myndighet. Med försumlighet avses till exempel att den försäkrade undviker eller försvårar kommunikation med myndighet.

12. Vad försäkringen inte gäller för

12.1 Vissa undantagna tvister

Försäkringen gäller inte för tvist

- som vid rättslig prövning ska handläggas enligt 1 kap 3 d § första stycket rättegångsbalken (så kallade småmål). Detta undantag tillämpas inte vid tvist på grund av försäkringsavtalet
- som rör sådan av försäkrad bedriven eller planerad verksamhet eller del därav som enligt miljölagstiftning kallas miljöfarlig verksamhet, oavsett om denna lagstiftning återopas eller inte
- när försäkrad begär eller för talan om andra än i E.11.6 uppräknade tillstånd, godkännande eller liknande om saken prövas av miljödomstol eller mark- och miljödomstol
- enligt plan- och bygglagen om inte annat anges i E.11.6
- om ersättning för markanvändning vid bildande eller utökning av de i E.11.6 punkt 4 uppräknade områdena
- som rör förhållanden mellan arbetsgivare och nuvarande eller före detta arbetstare
- som avser fordran eller annat anspråk som överlåtits på försäkrad om det inte är uppenbart att överlåtelsen skett innan händelser och omständigheter som ligger till grund för tvisten uppkom
- som grundar sig på försäkrads borgensåtagande eller liknande åtagande
- som avser skadestånd eller annat anspråk riktat mot försäkrad på grund av gärning som föranlett misstanke om brott eller åtal för brott som kräver grov oaktsamhet eller uppsåt för straffbarhet
- enligt marknadsföringslagen
- som avser ersättningsanspråk mot försäkrad som kan eller skulle kunna omfattas av ansvarsförsäkring oavsett om sådan är gällande eller inte
- som gäller försäkrad i egenskap av ägare, brukare eller föreare

- av motordrivet fordon, husvagn eller annat släpfordon eller av vatten- eller luftfarkost och där skadan kan eller skulle kunna omfattas av motorförsäkring, båtförsäkring eller annan liknande försäkring
- som rör försäkrad i egenskap av konkursgäldenär, part i ackordsförhandling utan konkurs eller part i förfarande som gäller företagsrekonstruktion
- där försäkrad inte har befogat intresse av att få sin sak prövad
- som gäller dig som ägare eller delägare till annan fastighet eller byggnad eller innehavare av annan tomträtt än den som anges i försäkringsbrevet eller som bostadsrättshavare.
- som har samband med köp eller försäljning av fastighet. Detta undantag tillämpas inte vid köp eller försäljning som är att betrakta som annat än rent kommersiell
- som avser anspråk som uppkommit mellan delägare eller försäkrade som omfattas av samma försäkringsavtal eller mellan företag inom samma koncern
- om försäkringstagaren ingår eller har för avsikt att ingå i ett arvodesavtal som ger ombudet rätt till en kvotdel av uppdragets resultat
- tvist som har samband med styrelseledamots eller aktieägars personliga betalningsansvar enligt aktiebolagslagen eller motsvarande lagstiftning
- försäkrads tvist såsom medlem eller delägare i annan förening eller annat bolag än den försäkrade verksamheten.

12.1.1 Vissa kostnader för eget arbete med mera

Försäkringen ersätter inte

- kostnader som avser försäkrads eget arbete, tidsspillan, inkomstbortfall, resor eller uppehälle
- kostnader för utredning om innehållet i utomnordisk rätt
- kostnader för verkställande av dom, beslut eller avtal
- bokföringskostnader
- avgifter, räntor, skattetillägg, viten eller böter.

12.1.2 Vissa merkostnader

Försäkringen ersätter inte merkostnader på grund av att försäkrad

- anlitar fler än ett ombud eller byter ombud
- gjort sig skyldig till försumlig processföring eller på annat sätt förfarit försumligt
- underlåtit att i eller utom rättegång tillvarata möjligheten att få ersättning av staten eller av motpart
- krävs på högre ersättning för ombudskostnad än vad som utdömts efter prövning av domstol.

12.2 Vissa skattemål

Försäkringen gäller inte för tvist i skattemål avseende

- belopp som understiger ett halvt prisbasbelopp*

- omständigheter som utgör brott enligt skattebrottslagstiftning
- skönstaxering
- huruvida skatt eller avgift har inbetalts till myndighet
- eftertaxering och omprövning såvida inte den försäkrade, efter omprövning i allmän förvaltningsdomstol, kan visa att han fullgjort sin uppgiftsplikt på ett riktigt sätt
- köp eller försäljning av aktie eller liknande andelsbevis
- skattetillägg
- skatteflykt.

12.2.1 Vissa kostnader för eget arbete med mera

Försäkringen ersätter inte

- kostnader som uppkommit före skatteverkets slutliga beslut
- kostnader som avser försäkrads eget arbete, tidsspilan, inkomstbortfall, resor eller uppehälle
- bokföringskostnader
- avgifter, räntor eller viten
- kostnader för inhämtande av förhandsbesked eller liknande från EU-domstol, EU-myndighet eller annat EU-organ.

12.2.2 Vissa andra förvaltningsmål och mål enligt 11.5 och 11.6

Försäkringen gäller inte om

- tvisten grundas på att försäkrad anses ha lämnat felaktiga, eller ofullständiga uppgifter såvida försäkrad kan visa att detta inte, till någon del, beror på grov vårdslöshet eller uppsåt
- tvisten avser rätten till omprövning eller överklagande eller avser avvisningsbeslut på grund av att ansökan inkommit för sent eller försäkrad inte är behörig sökande
- värdet av det som yrkas i tvisten understiger 1 prisbasbelopp*
- tvisten har samband med ett beslut som beror på bristande medel eller anslag
- tvist enligt 11.6 uppkommit i växthusverksamhet*.

12.2.3 Vissa merkostnader för skattemål och vissa andra förvaltningsmål

Försäkringen ersätter inte merkostnader på grund av att försäkrad

- anlitar fler än ett ombud eller byter ombud
- gjort sig skyldig till försumlig processföring eller på annat sätt förfarit försumligt.

42. Självrisk

Självrisken* är 20 procent av prisbasbeloppet* och 20 procent av de kostnader i tvist enligt E.11 som överstiger 20 procent av prisbasbeloppet* om inte annat anges i försäkringsbrevet.

Endast en självrisk* tillämpas

- när två eller flera av de försäkrade står på samma sida i en tvist
- när försäkrad har flera tvister som avser samma angelägenhet eller där yrkanden stöder sig på väsentligen samma händelse

eller omständigheter, även om yrkanden inte stöder sig på samma rättsliga grund

- om flera skattemål hänför sig till samma beskattningsår. Självrisk* som uttrycks i prisbasbelopp* avrundas nedåt till närmast 100-tal kronor.

43 Skadeersättningsregler

Bolaget ersätter

- kostnader enligt E.11 med avdrag för
- självrisk* enligt E.42.

43.1 Högsta ersättning

Vid varje tvist är bolagets ersättningsskyldighet för ombuds- och rättegångskostnader begränsad till högst 5 prisbasbelopp*. För samtliga tvister som uppkommer under samma försäkringsår, är bolagets ersättningsskyldighet begränsad till högst 25 prisbasbelopp*.

En tvist föreligger om

- två eller flera av de försäkrade står på samma sida i en tvist
- försäkrad har flera tvister som avser samma angelägenhet eller där yrkanden stöder sig på väsentligen samma händelser eller omständigheter även om yrkandena inte stöder sig på samma rättsliga grund
- flera skattemål hänför sig till samma beskattningsår.

Kan försäkrad i en och samma tvist erhålla ersättning från flera försäkringar i ett eller flera bolag begränsas ersättningen så att den tillsammans med övriga försäkringar uppgår till högst 5 prisbasbelopp*.

43.2 Tidpunkt för betalning av ersättning

Ersättning betalas till försäkrads eget ombud för försäkrads egna ersättningsbara kostnader enligt E.11 när ärendet slutredovisats, i den mån försäkringsbeloppet inte tagits i anspråk av motpart genom verkställighet av dom eller liknande förfarande. Om försäkrad blir, eller riskerar att bli, ersättningsskyldig till flera, har bolaget rätt att fördela resterande del av försäkringsersättningen.

Ersättning a conto förutsätter särskild prövning. Bolaget åtar sig utbetalning högst en gång var sjätte månad. Betalning a conto görs endast till ombudet och eventuell återbetalningsskyldighet faller på betalningsmottagaren.

J. Tjänstereseförsäkring

01. Vem försäkringen gäller för och försäkrad verksamhet

01.1 Försäkringen gäller för

- försäkringstagaren (den försäkrade) och dennes arbetstagare för skada orsakad i tjänsten. Försäkringen gäller endast för person som är stadigvarande bosatt och försäkrad i allmän försäkringskassa i Norden.

01.1.1 Försäkrad verksamhet

- Försäkringen avser tjänsteresa i försäkrad verksamhet enligt A.06.01.
- För annan näringsverksamhet enligt A.06.1.1 och körning för annans räkning enligt A.06.1.2 gäller försäkringen upp till en årlig* bruttointäkt av respektive 4 prisbasbelopp, om inte annat anges i försäkringsbrevet.

02. Var och när försäkringen gäller

- Försäkringen gäller i hela världen under de första 15 dagarna av en tjänsteresa.
- Försäkringen gäller vid resa i tjänsten för uppdrag kopplat till den försäkrade verksamheten och/eller bekostas av arbetsgivare eller uppdragsgivare (tjänsteresa*).
- Försäkringen gäller för skada som inträffar under den tid försäkringen är i kraft.
- Tjänsteresan är påbörjad då den försäkrade lämnar tjänsteställe, som står till den försäkrades förfogande, eller bostaden och upphör i och med att denne återkommer till någon av dessa platser. Försäkringen gäller endast för resor i direkt förbindelse till och från tjänstestället eller bostaden.

02.1 Begränsningar

- Reseskyddet gäller endast i den mån skadan inte omfattas av en privat reseförsäkring.
- Försäkringen gäller inte för skada som har samband med krig och krigsliknande situationer. Detsamma gäller för skador som har samband med händelser och oroligheter i länder eller områden dit Utrikesdepartementet avråder från att resa.
- För skada som inträffat på resa utanför Sverige och som har samband med ovanstående situationer gäller dock försäkringen, utom för skada enligt avsnittet I Överfallsskydd,
  - om skadan inträffat inom tre månader räknat från oroligheternas utbrott och
  - du vistades i det drabbade området vid utbrottet och
  - du inte deltagit i händelserna eller tagit befattning med dem som rapportör eller liknande.

- för skada som har samband med deltagande i
  - tävling eller träning med motordrivet fordon
  - sport, idrottstävling eller organiserad träning som professionell idrottsutövare.

11. Vad försäkringen gäller för

11.1 Kostnader i samband med akut sjukdom* och olycksfallsskada

Försäkringen gäller för

- nödvändiga och skäligen kostnader i samband med akut sjukdom* och olycksfallsskada som avser
  - vårdkostnader enligt avsnittet 11.1.2
  - tandskadekostnader enligt avsnittet 11.1.3
  - resekostnader enligt avsnittet 11.1.4
  - merkostnader enligt avsnittet 11.1.5.

11.1.1 Undantag

- Kostnader för vistelse på hälso- och rehabiliteringshem och därmed förenade resor.
- Kostnader för privat sjukvård i Sverige.
- Kostnader som har samband med planerade operationer, kosmetiska behandlingar och ingrepp.
- Kostnader som är förorsakade av att fartyg eller flygplan på grund av din skada eller sjukdom* måste ändra sin färdplan.
- Sjukdom* som har orsakats av alkohol, sömnmedel, narkotiska medel eller missbruk av läkemedel.
- Kostnader som kan ersättas från annat håll enligt lag, konvention, författning, kollektivavtal, annan försäkring eller från kommun, landsting och staten.
- Kostnader som kan ersättas av Försäkringskassan i Sverige om du varit ansluten.

Begränsningar

- Försäkringen ersätter inte kostnader som beror på att vårdbehov förelåg eller kunnat förutses redan då resan startade. Blir hälsotillståndet akut försämrat under resan och det inte gått att förutse detta får du ersättning för de kostnader som försäkringen medfört.
- Vid olycksfallsskada i samband med flygning gäller försäkringen endast om du varit passagerare.
- Försäkringen ersätter inte kostnader som uppkommit på grund av att kroppsfel (sjukdom*, sjukliga förändringar eller lyte) förelåg när olycksfallsskadan inträffade.
- Vid graviditet lämnas ersättning om hälsotillståndet blir akut försämrat. Försäkringen gäller inte för kostnader som har samband med normal graviditet och förlossning.

11.1.2 Vårdkostnader

Försäkringen gäller för

- kostnader som du har under tjänsteresan* för vård utförd av behörig läkare, sjukhusvård och behandling som läkaren föreskriver
- kostnader för läkarintyg och andra handlingar som vi behöver för att reglera skadan.

Länsförsäkringar avgör i samråd med SOS International* om vård ska ske i vistelselandet eller i Sverige.

Begränsningar

- Kostnader för vård och behandling vid akut sjukdom* ersätts inom 60 dagar från första läkarbesöket under resan.
- Vid olycksfallsskada är ersättningstiden maximerad till 60 dagar från olycksfallstillfället.

11.1.3 Tandskadekostnader

Försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för tillfällig behandling hos tandläkare under resan med högst 3 500 kronor vid akuta tandbesvär.

11.1.4 Resekostnader

Försäkringen gäller för

- Kostnader för resor utanför hemorten när du behöver uppsöka läkare eller sjukhus för vård och behandling. Reser du med egen bil beräknas bilkostnaden enligt landstingets regler för bilersättning per mil.
- Kostnader för att vid dödsfall utanför hemorten transportera den avlidne till hemorten i Sverige. Nödvändiga kostnader för transportens genomförande samt merkostnad för medföljande medförsäkrads hemresa ersätts också. Istället för hemtransport kan vi betala kostnaderna för begravning på platsen, om inte denna kostnad överstiger hemtransportkostnaden.
- Kostnader för högst två nära anhörigas resa från Sverige och åter samt merkostnader för mat och logi, om du blir sjuk eller råkar ut för olycksfallsskada vid resa utomlands och läkare bedömer tillståndet som livshotande. Detsamma gäller vid dödsfall utomlands när begravning äger rum på platsen.

Kostnader och färdsätt vid dödsfall och för nära anhöriga* ska på förhand godkännas av SOS International eller oss.

Begränsning

Måste du åka hem för vård eller behandling betalar vi inte kostnaden för återresa till den plats där resan avbröts.

11.1.5 Merkostnader

Försäkringen gäller för

- Nödvändiga och skäligen merkostnader för mat och logi som uppstått på grund av akut sjukdom* eller olycksfallsskada. Förutsättningen är att sjukdomen* eller olycksfallsskadan enligt intyg från behörig läkare medfört att din restid förlängts eller att du tvingats ändra boendeform.
- Nödvändiga och skäligen merkostnader för resa om du på grund av sjukdom* eller olycksfallsskada måste återvända till hemorten i Sverige på annat sätt än som planerats. Istället för hemresa kan vi betala kostnaden för att ansluta till den fortsatta resan, om inte denna kostnad överstiger kostnaden för hemresa. Färdsättet ska vara föreskrivet av läkare efter samråd med SOS International.

Begränsning

Merkostnader för mat och logi lämnas under längst 60 dagar från första läkarbesöket.

11.2 Reseavbrott

11.2.1 Akut sjukdom* eller olycksfallsskada

Försäkringen gäller

Om du på grund av akut sjukdom* eller olycksfallsskada*

- ordineras vila i mer än fyra av resans dagar eller
- läggs in på sjukhus för vård över natt eller
- måste avbryta resan och åka hem i förtid.

För att du ska ha rätt till ersättning krävs ett läkarintyg utfärdat av behandlande läkare på resmålet. Av läkarintyget ska framgå diagnos, ordination och antal sjukdagar. Som första sjukdag räknas dagen för första läkarbesöket. Saknas ordination om vila i läkarintyget beräknar vi antalet sjukdagar vid sjukdom* enligt följande schablon:

- förkylning/övre luftvägsinfektion med feber – högst tre dagars vila
- magbesvär – högst tre dagars vila
- halsont med feber – högst tre dagars vila
- influensa – högst fyra dagars vila
- bihåleinflammation med feber – högst tre dagars vila
- öroninflammation med feber – högst tre dagars vila
- lunginflammation – högst fyra dagars vila.

Hemresa i förtid ska i förväg godkännas av SOS International eller av oss.

Du får ersättning för reseavbrott för de dagar du inte kunnat utnyttja resan. Vi betalar också reseavbrott till en (1) medföljande medförsäkrad.

Undantag och begränsningar

- Försäkringen gäller med de undantag och begränsningar som anges i avsnittet 11.1.1 Omfattning.
- Reseavbrott ersätts inte om vårdbehov förelåg eller kunnat förutses redan då resan startade.
- Ersättning lämnas inte till avlidens dödsbo.

11.2.2 Om något allvarligt har hänt hemma

Försäkringen gäller

Försäkringen gäller när du tvingas avbryta resan på grund av att

- nära anhörig har blivit allvarligt sjuk eller råkat ut för svårare olycksfallsskada och läkare bedömt tillståndet som livshotande
- nära anhörig avlidit
- väsentlig skada har drabbat din privata egendom genom oförsedd händelse.

Du får ersättning för merkostnader för omedelbar återresa till hemorten med transportmedel i reguljär trafik och reseavbrott. Hemresan ska i förväg godkännas av SOS International eller av oss. Ersättning lämnas också för merkostnader och reseavbrott till medföljande medförsäkrad.

Begränsning

Vid dödsfall eller när väsentlig skada drabbat din egendom får du bara ersättning om du kommer hem minst 48 timmar före den planerade hemkomsten.

11.2.3 Beräkning av ersättning och högsta ersättningsbelopp

Beräkning av ersättning

Du får ersättning med så stor del av resekostnaden som svarar mot förhållandet mellan antalet outnyttjade dagar och resans totala antal dagar enligt uppgjorda resplaner, resdagar inräknade. Exempel: Din resa på totalt 10 dagar har kostat 10 000 kronor. Du måste avbryta resan efter sju dagar. Du får då ersättning för tre av tio dagar, max 500 kronor per dag, det vill säga totalt 1 500 kronor. Företas resan med bil räknas dessutom som resekostnad en milersättning enligt landstingets regler för bilersättning per mil för närmaste färdväg från resans start till platsen där resan avbryts och åter.

Begränsning

Från ersättningen drar vi av den återbetalning som du kan få av researrangör, trafikföretag, hotell eller liknande.

Högsta ersättningsbelopp

Vi betalar högst 500 kronor per försäkrad och dag i längst 45 dagar. Vid resa med bil lämnas ersättning för högst 500 mil.

11.2.4 Självrisk

Försäkringen gäller utan självrisk.

11.3 Hemresa vid katastrof

Försäkringen gäller

Försäkringen gäller för nödvändiga och skäliga merkostnader för omedelbar hemresa till Sverige om du omedelbart måste avbryta din utlandsresa i förtid på grund av att det

- har uppstått en naturkatastrof
- har inträffat en terrorhandling
- har uppstått krig.

Försäkringen gäller också för förlust av resgods som konfiskerats eller som du tvingats lämna kvar på grund av evakuering.

11.3.1 Begränsningar

- Händelsen ska ha inträffat på det resmål där du befinner dig och ha ägt rum under resan.
- Händelsen ska ha fått till följd att Utrikesdepartementet avråder från resor till det aktuella området.
- I område som drabbats av krigsutbrott gäller försäkringen inom tre månader räknat från oroligheternas utbrott om du vistades i det drabbade området vid utbrottet och du inte har deltagit i händelserna eller tagit befattning med dem som rapportör eller liknande.

11.3.2 Försäkringen gäller inte för

- outnyttjad resekostnad enligt avsnittet 11.2 Reseavbrott
- kostnader som kan ersättas från annat håll enligt lag, konvention, författning, kollektivavtal, annan försäkring eller från kommun, landsting och staten.

11.3.3 Högsta ersättningsbelopp

Vi betalar högst 10 000 kronor per försäkrad.

11.4 Överfall

11.4.1 Vad försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för personskada som försäkrad under tjänstresa* tillfogats genom misshandel eller annat uppsåtligt fysiskt våld.

Den försäkrade ska visa att han är berättigad till skadestånd och att den ansvarige är okänd eller saknar betalningsförmåga.

Föranleder skadan åtal, ska den försäkrade på bolagets begäran föra skadeståndstalan i rättegången, varvid bolaget ersätter uppkomna rättegångskostnader.

11.4.2 Vad försäkringen inte gäller för

Försäkringen gäller inte för skada som

- föranletts eller förvärrats av att den försäkrade varit påverkad av berusnings-, sömn- eller narkotiska medel

- uppstått när den försäkrade utan skälig anledning utsatt sig för risken att skadas
- har samband med krig och krigsliknande situationer. Det samma gäller för skador som har samband med händelser och oroligheter i länder eller områden dit Utrikesdepartementet avråder från att resa
- uppstått i samband med att den försäkrade utfört eller medverkat till uppsåtlig gärning som enligt svensk lag är straffbelagd
- de försäkrade tillfogar varandra
- har samband med krig eller krigsliknande situationer
- kan ersättas genom annan försäkring.

11.4.3 Skadevärderingsregler

Skada värderas enligt skadeståndsrättsliga regler vid personskada.

Skada värderas dock högst till det belopp som enligt praxis utdöms vid skada av motsvarande slag, även om den ansvarige medgett högre belopp.

11.4.4 Självrisk

Försäkringen gäller, om inte annat avtalats, utan självrisk*.

11.5. Resgodsskydd

11.5.1 Försäkrad egendom

11.5.1.1 Försäkringen gäller för

den försäkrades egendom, även hyrd eller lånad, som medförts på resan för resans ändamål. Försäkringen gäller även för egendom tillhörig den försäkrades arbetstagare. Försäkringen omfattar följande egendom med respektive försäkringsbelopp

- lösegendom som tillhör den försäkrade eller den försäkrades arbetstagare – 2 prisbasbelopp
- pengar och värdehandlingar* – 1 prisbasbelopp

Privat lösegendom ersätts endast till den del som inte täcks av annan försäkring.

11.5.1.2 Egendom som försäkringen inte omfattar

- Varor avsedda för försäljning eller bearbetning, provkollektion, varuprover, demonstrationsexemplar, presentreklamartiklar eller liknande
- Motordrivna fordon, husvagn eller annat släpfordon
- Vatten- eller luftfarkost samt delar eller utrustning till sådant fordon eller farkost
- Frimärken, mynt och sedlar med samlarvärde
- Cykel
- Djur

11.5.1.3 Vad försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för plötslig och oförutsedd fysisk skada på eller förlust av försäkrad egendom.

11.5.1.4 Aktsamhetskrav

Den försäkrade ska iaktta följande

- Egendom ska handhas och förvaras så att stöld och skada så långt som möjligt förhindras. Av betydelse är bland annat om egendomen är stöldbegärlig, särskilt värdefull eller av sådan beskaffenhet att det i sammanhanget framstår som naturligt att ägna den särskild uppmärksamhet.
- Bil, båt, husvagn och annat släpfordon ska vara låst när den försäkrade lämnat den/det.
- Dörr till tillfällig bostad ska vara låst när den försäkrade sover eller lämnar den tillfälliga bostaden. Detta gäller även för sovagnskupé om den försäkrade har möjlighet att låsa den. Som tillfällig bostad räknas hotellrum, lägenhet, passagerarhytt och liknande.
- Pengar, värdehandlingar* och stöldbegärlig egendom* ska när den försäkrade lämnar den tillfälliga bostaden eller sovagnskupén vara inlåsta i skåp, låda eller resväska. Se särskilt undantag 11.5.1.6.

11.5.1.5 Påföljd om aktsamhetskraven inte uppfyllts

Har aktsamhetskraven vid inträffad skada inte uppfyllts sätts ersättningen ned med 25 procent. Nedsättningen kan höjas eller minskas om särskilda skäl föreligger.

Nedsättning görs dock inte

- om det kan antas att skadan skulle ha inträffat även om aktsamhetskravet iakttagits eller
- om den som haft att tillse att aktsamhetskravet iakttogs inte kan lastas för att det åsidosatts.

11.5.1.6 Vad försäkringen inte gäller för

Försäkringen gäller inte för

- stöld av pengar, värdehandlingar* och stöldbegärlig egendom* som
  - förvaras i garage eller annat gemensamhetsutrymme
  - lämnats för transport eller pollettering
  - lämnats kvar i bil, båt, tält, husvagn eller annat släpfordon. Detta undantag tillämpas inte när det sammanlagda värdet av det stulna understiger 5 procent av prisbasbeloppet.
- skada på sportredskap under användning
- ytliga skador på resväskor och liknande som består i bucklor, repor eller dylikt utan väsentlig inverkan på användbarheten
- skada som består i eller orsakas av
  - att egendom kvarglömts, borttappats eller förlagts, även om den senare stulits
  - att egendom skadats vid felaktig bearbetning, reparation eller rengöring
  - slitage eller förbrukning
  - djur eller insekter

- bristfällig eller olämplig emballering
- att medförd vätska eller smetande ämnen runnit ut
- skada som kan ersättas genom annan försäkring eller avtal
- skada som kan ersättas genom transportföretag, hotell eller liknande.

11.5.2 Skadevärderingsregler

11.5.2.1 Skadevärdering egendom

Skada på lösegendom som tillhör den försäkrade värderas enligt bolagets hemförsäkringsvillkor. Skada på övrig egendom värderas enligt bolagets företagsförsäkringsvillkor.

11.5.2.2 Skadevärdering genom skiljemän

Vid tvist om värdet av skada på egendom ska på begäran av part värderingen hänskjutas till avgörande genom skiljedom. Lagen om skiljemän tillämpas.

11.5.2.3 Självrisk

Vid skada på egendom som tillhör arbets- eller uppdragsgivare gäller vid varje skadetillfälle en självrisk som är lägst 20 procent av prisbasbeloppet.

Vid skada på lösegendom som tillhör den anställde gäller försäkringen, om inte annat anges, utan självrisk.

11.5.2.4 Ersättningsbelopp

Ersättningsbeloppet utgörs av

- skadebelopp enligt 11.2.2.1 med avdrag för
  - eventuell självrisk*
- och med hänsyn till
- leveranstörsgaranti enligt 11.5.2.6.

11.5.2.5 Högsta ersättning

Vid skada enligt 11.5 är ersättningen, om inte annat anges, vid varje skadetillfälle begränsad till de belopp som anges i 11.5.1.1.

11.5.2.6 Leverantörsgaranti

Är leverantör eller annan ansvarig, enligt kontrakt, garanti eller liknande, skyldig att ersätta skada på försäkrad egendom betalar bolaget inte kostnaden för detta. Denna begränsning avser dock inte följdskada på annan funktionell enhet än den som varit felaktig. Undantaget tillämpas inte i den mån leverantör eller annan ansvarig inte kan fullgöra sin skyldighet och den försäkrade kan styrka detta.

11.5.2.7 Övrigt

Bolaget har rätt att istället för att betala kontant ersättning föreskriva att skadad egendom återställs eller tillhandahålla annan likvärdig egendom.

Bolaget är inte skyldigt att överta skadad egendom, men har rätt att efter värdering överta större eller mindre del av denna.

Kommer egendom för vilken ersättning utgetts tillrätta ska egendomen snarast ställas till bolagets förfogande. Den försäkrade får dock behålla egendomen om han utan dröjsmål återbetalar därför erhållen ersättning.

43 Räntebestämmelser

Betalas ersättning senare än vad som sagts ovan betalas dröjsmålsränta enligt räntelagen.

För den tid som utbetalning fördröjs genom polisutredning betalar bolaget ränta enligt Riksbankens referensränta.

Ränta betalas inte om den är mindre än 1 procent av prisbasbeloppet.

Bolaget betalar inte den ränta som beror på den försäkrades dröjsmål att fullgöra vad som ankommer.

L. Krisförsäkring

01. Vem försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för

- försäkringstagare (den försäkrade) och dennes arbetstagare för skada orsakad i tjänsten och
- medlemmar av försäkringstagarens hushåll, som bor och är folkbokförda på samma adress eller på annan i försäkringsbrevet angiven fastighet.

02. När försäkringen gäller

Försäkringen gäller för traumatiska tillstånd till följd av skada som inträffat under den tid försäkringen är i kraft. För arbetstagare gäller försäkringen enbart för skada som inträffat under arbetstid och vid resa till och från arbetsplatsen.

03. Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller i hela världen.

11. Vad försäkringen gäller för

11.1 Försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för behandling i Sverige hos psykolog eller psykoterapeut av försäkrad som drabbats av traumatiskt tillstånd till följd av ersättningsbar skada enligt:

- Försäkringar för Gröna näringar* inklusive tecknade tilläggsförsäkringar. Försäkringen gäller dock för traumatiskt tillstånd till följd av skada på egen skog genom skogsbrand, storm eller snöbrott även om inte skogsförsäkring tecknats.
- Kombinerad Företagsförsäkring eller annan företagsförsäkring angiven för samma fysiska eller juridiska person och i

samma försäkringsbrev som försäkringar för Gröna näringar*.

- Besättningsförsäkring* för lantbruksdjur tecknade hos Agria Djurförsäkring i kombination med en gällande försäkringar för Gröna näringar*.

Försäkringen gäller också till följd av

- den försäkrades olycksfallsskada*
- närstående persons dödsfall (med närstående person avses barn eller förälder till den försäkrade liksom den försäkrades make, registrerade partner eller sambo förutsatt att de var folkbokförda på samma adress som den försäkrade vid skadetillfället)
- överfall, rån, stöld eller våldtäkt som polisanmälts.

11.2 Försäkringen gäller inte för

Försäkringen gäller inte

- för kostnader som den försäkrade kan få ersätta på annat sätt, exempelvis via annan försäkring eller till följd av lag, konvention eller författning
- traumatiska tillstånd till följd av skada som den försäkrade tillfogats av annan person försäkrad enligt samma försäkring
- traumatiska tillstånd till följd av skada som den försäkrade tillfogats när denne varit påverkad av narkotika, berusnings- eller sömnmedel såvida den försäkrade inte kan visa att samband saknas mellan denna påverkan och skadan. Undantaget tillämpas inte vid våldtäkt eller närstående persons dödsfall
- traumatiska tillstånd till följd av skada som uppstått när den försäkrade utan skälig anledning utsatt sig för risken att skadas. Undantaget tillämpas inte vid våldtäkt eller närstående persons dödsfall
- traumatiska tillstånd till följd av skada som har samband med att den försäkrade utfört eller medverkat till brottslig handling som enligt svensk lag kan leda till böter eller fängelse
- traumatiskt tillstånd som, även om det konstateras efter en sådan skada som omfattas av 11.1 enligt medicinsk erfarenhet inte kan anses bero på den skadan utan på sjukdom*, psykisk störning eller därmed jämförligt tillstånd
- kostnad för behandling då den försäkrade uteblivit från bokad behandlingstid. Avbokning ska göras senast kl 16.00 vardagen innan besöket.

11.3 Försäkringen ersätter

Ersättning lämnas utan remiss för högst tre behandlingstillfällen per försäkrad. Behandling ska påbörjas inom en månad från den återopade skadehändelsen. Efter remiss av behandlande psykolog eller psykoterapeut kan försäkringen ersätta ytterligare sju behandlingstillfällen per försäkrad. Länsförsäkringar avgör om

rätt till ytterligare behandlingstillfällen föreligger. Sammanlagt kan försäkringen alltså ersätta högst tio behandlingstillfällen per försäkrad person och skada.

Det högsta antalet behandlingstillfällen gäller även om ersättning kan lämnas från mer än ett moment och/eller mer än en försäkring. Försäkringen gäller också för nödvändiga och skäliga kostnader för resor inom Sverige i samband med sådan behandling. Resekostnader ska godkännas av Länsförsäkringar i förväg. Ersättning lämnas enbart för den försäkrades resekostnader.

11.4 Ansvarstid

Ansvarstiden* är 13 månader från skadedagen*.

42. Självrisk

Försäkringen gäller utan självrisk*.

44. Allmänna bestämmelser

För denna försäkring gäller X. Allmänna undantag och Y. Allmänna avtalsbestämmelser. Dessutom gäller följande.

- Vid allmän villkorsändring tillämpas de nya villkoren för försäkringen från närmast följande årsförfallodag, under förutsättning att du som tecknat försäkring enligt 11.1 underrättas om detta senast 30 dagar före grundförsäkringens årsförfallodag.
- För krisförsäkringen gäller inte rätt till fortsättningsförsäkring eller efterskydd för de försäkrade.

M. Begränsad Nötkreatursförsäkring

Försäkringsgivare är Försäkringsaktiebolaget Agria (publ), organisationsnummer 516401-8003, Tegelluddsvägen 11-13, Box 70306, 107 23 Stockholm.

Ingår endast om så angetts i försäkringsbrevet. Med tillämpning av villkoren i grundskyddet i övrigt (A, B1, B2, C, E, J, L) och eventuellt tilläggsvillkor gäller följande kompletteringar.

02 När försäkringen gäller

Försäkringen ingår endast om så angetts i försäkringsbrevet och gäller för skada som inträffar under tiden försäkringen är i kraft och om försäkringstagaren inte kan få ersättning från annan försäkring.

06. Försäkrad egendom

Försäkringen omfattar verksamhetens nötkreatur om så anges i försäkringsbrevet.

07. Försäkringsform

Försäkringsformen är förstariskförsäkring*.

08. Försäkringsbelopp

08.1 Förstariskförsäkrad egendom

Försäkringen gäller med försäkringsbelopp på 10 000 kronor per djur. Detta innebär att djuret vid skada ersätts med aktuellt marknadsvärde* enligt skadevärderingsreglerna, dock högst med 10 000 kronor även om marknadsvärdet* skulle vara högre.

11. Vad försäkringen gäller för

11.1 Skada på nötkreatur

Försäkringen gäller för skada genom sjukdom* och olycksfall* på nötkreatur. Med skada avses att nötkreatur

- dör
- insjuknar eller skadas så svårt att de enligt veterinär måste avlivas. Krav på veterinärbeslut gäller inte vid akuta skador där avlivning måste ske omgående av djurskyddsskäl.
- kommer bort.

11.2 Undantag

Försäkringen gäller inte för skada enligt M.11.1 vid:

- skada som omfattas av A. Egendomsförsäkring
- ålder under 10 dagar
- myndighetsbeslut, till exempel enligt zoonos- eller epizootilagen
- klinisk eller subklinisk mastit
- beteenderubbningar, lynnesfel eller nymfomani
- angrepp av varg, björn, lo, järv eller örn
- saneringsslakt, till exempel på grund av ålder, trespenhet, bristande eller upphörd avelsduglighet, låg produktion, dålig exteriör, hög cellhalt, flockor i mjölken eller BVD
- skada i samband med kalvning eller kastning om kvigan vid betäckningstillfället inte var tillräckligt utvecklad eller yngre än 13 månader. Gäller även tjuvbetäckta djur
- skadefall som förelegat (påbörjats) när försäkringen trädde i kraft, oavsett om skadefallet avser dolda fel. Skadefall anses ha inträffat när skadan eller sjukdomen enligt veterinärmedicinsk erfarenhet har påbörjats oavsett när skadan eller sjukdomen kunnat iakttagas.

11.2 Försäkringen ersätter

Försäkringen ersätts maximalt upp till försäkringsbeloppet.

11.2.1 Undantag

Försäkringen ersätter inte

- ekonomisk förlust enligt B1. Avbrottsförsäkring.

41. Skadevärderingsregler

Skadebeloppet beräknas enligt följande. Skadat djur värderas högst till marknadsvärdet* enligt egendomsförsäkring A.41.6. Avdrag görs vid beräkningen för eventuellt slaktvärde. För mjölkkor

som kalvat betalas utöver skadebeloppet även ersättning för mjölkförlust med 3 procent av prisbasbeloppet* per ersatt djur.

41.1 Skadegräns

Skada ersätts om skadebeloppet enligt M.41 inom 10 dagar uppgår till minst det i försäkringsbrevet angivna skadegränsbeloppet, dock lägst 50 procent av prisbasbeloppet*. Om det verkliga antalet djur vid skada överstiger det i försäkringsbrevet angivna antalet djur med mer än 10 procent, gäller inte det skadegränsbelopp som anges i försäkringsbrevet utan nytt skadegränsbelopp beräknas utifrån det verkliga djurantalet.

42. Självrisk

Försäkringen gäller utan avdrag för självrisk*.

TILLÄGGSFÖRSÄKRINGAR

F Storm- och hagelförsäkring för växthus och växthusväxter

Ingår endast om så anges i försäkringsbrevet.

Med tillämpning av villkoren i grundskyddet enligt A.11.15 Storm eller hagel gäller följande kompletteringar.

02. När försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skada som inträffar under den tid försäkringen är i kraft.

06. Försäkrad egendom

06.1 Försäkrad egendom

Försäkringen omfattar endast de växthus respektive de växthusväxter som enligt försäkringsbrevet omfattas av F Storm och hagelförsäkring. Försäkringen omfattar även egendom enligt A.06.1 i ett försäkrat växthus. För att växthusväxter ska omfattas krävs dock att dessa är separat försäkrade för storm och hagel, vilket i sådana fall framgår av försäkringsbrevet.

11. Vad försäkringen gäller för

11.15 Storm och hagel

Försäkringen gäller för skada på växthus genom storm – vind med en hastighet av minst 21 meter per sekund – eller genom hagel.

Med skada genom storm avses skada som orsakats av att egendomen

- i samband med storm utsätts för vindtryck (även undertryck) och därvid rycks loss eller bryts sönder
  - träffas av föremål* som stormen blåst omkull eller fört med sig.
- Med skada genom hagel avses skada som orsakats av att egendomen slås sönder av hagel.

Vid ersättningsbar skada genom storm eller hagel lämnas även ersättning enligt B1 Avbrottsförsäkring.

11.15.1 Undantag

Försäkringen gäller inte för

- skada på revetering, puts eller skorstensbeklädnad av annan orsak än föremål* som stormen blåst omkull eller fört med sig
- skada vars uppkomst eller omfattning väsentligt påverkats av felaktig eller bristfällig konstruktion, felaktigt utförande eller material, ingrepp i den bärande stommen, försummat underhåll, korrosion (till exempel rost eller frätning), angrepp av röta eller skadeinsekter
- skada på växthus av plastfolie, duk och väv eller för skada på egendom däri. Vid tillämpning av detta undantag på växthus gäller försäkringen inte heller för skada på egendom däri.

41. Skadevärderingsregler

Skada värderas enligt Egendomsförsäkringen A.41.

42. Självrisk

Särskild självrisk enligt skadehändelsen Storm och hagel A.11.15 gäller.

Anmärkning

Se säkerhetsföreskrift Q.01.2.4 respektive Q.01.4.3 för följdskador växthusväxter.

G Snötrycksförsäkring för växthus och växthusväxter

Ingår endast om så anges i försäkringsbrevet.

Med tillämpning av villkoren i grundskyddet enligt A11.14 Snötryck gäller följande kompletteringar.

02. När försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skada som inträffar under den tid försäkringen är i kraft.

06. Försäkrad egendom

06.1 Försäkrad egendom

Försäkringen omfattar endast de växthus respektive de växthusväxter som enligt försäkringsbrevet omfattas av G Snötrycksförsäkring. Försäkringen omfattar även egendom enligt A.06.1 i ett försäkrat växthus. För att växthusväxter ska omfattas krävs dock att dessa är separat försäkrade för snötryck, vilket i sådana fall framgår av försäkringsbrevet.

11 Vad försäkringen gäller för

11.14 Snötryck

Försäkringen gäller för skada genom snötryck på växthus.

Vid ersättningsbar skada genom snötryck lämnas även ersättning enligt B1 Avbrottsförsäkring.

11.14.1 Undantag

Försäkringen gäller inte för

- skada genom snöoras*
- skada vars uppkomst eller omfattning väsentligt påverkats av felaktig eller bristfällig konstruktion, att byggnorm för rådande snözon inte följts, felaktigt utförande eller material, ingrepp i bärande stomme, försummat underhåll, korrosion (till exempel rost eller frätning), angrepp av röta eller skadeinsekter.
- skada på uppvärmda växthus. Vid tillämpning av detta undantag för växthus gäller försäkringen inte heller för skada på växthusväxter eller annan egendom däri.

41. Skadevärderingsregler

Skada värderas enligt Egendomsförsäkringen A.41.

42 Självrisk

Särskild självrisk enligt skadehändelsen Snötryck i A.11.14 gäller.

Anmärkning

Se säkerhetsföreskrift Q.01.28 vid snötryck samt Q.01.2.4 respektive Q.01.4.3 för följdskador på växthusväxter.

N. Maskinskadeförsäkring

Ingår endast om så angetts i försäkringsbrevet.

Med tillämpning av villkoren i grundskyddet (A. B1, B2, C, E, J, L) och eventuellt tilläggsvillkor gäller följande kompletteringar.

02. När försäkringen gäller

Försäkringen gäller för plötslig och oförutsedd skada på eller förlust av i försäkringsbrevet angiven egendom under den tid försäkringen är i kraft.

06. Försäkrad egendom

06.1 Försäkrad egendom

Försäkringen omfattar endast sådan egendomen som enligt försäkringsbrevet omfattas av N. Maskinskadeförsäkring. Försäkringen kan omfatta byggnadsinventarier, markinventarier och/eller verksamhetsinventarier.

06.2 Undantagen egendom

Försäkringen gäller inte för

- byggnadsinventarier* utförda i betong som är äldre än 25 år
- borrhål och brunn eller på pump som fastnat i dessa
- rökgång, fundament, murverk och inmurning eller infodring
- tak eller annan övertäckning till utomhus belägen flytgödselbehållare eller urinbehållare
- tätande material till utomhus belägen vattendamm eller bas-säng/behållare för flytgödsel eller urin
- förbrukningsmaterial, till exempel drivmedel, däck och slangar, filter, linor, packningar, remmar och kedjor, larvband och transportband
- verksamhetsinventarier som tappats bort eller förlagts.

11. Vad försäkringen gäller för

11.1 Maskinskada och maskinavbrott

Försäkringen gäller för plötslig och oförutsedd förlust eller plötslig och oförutsedd fysisk skada

- på försäkrad egendom och en direkt och oundviklig följdskada på egendom som ingår enligt A.06. Vid ersättningsbar skada lämnas även ersättning enligt B1. Avbrottsförsäkringen.

11.2 Undantag

11.2.1 Undantagna skadehändelser

Försäkringen gäller inte för skada genom

- sådan skadehändelse som försäkringen gäller för enligt A. Egendomsförsäkring, oavsett om ersättning kan lämnas eller inte. Undantaget tillämpas inte för skada på motor enligt A.11.2, skada på självgående maskin enligt A.11.4 samt för skada på vagn, kärra eller annat efterfordon som uppkommit i samband med tippning enligt A.11.9
- sprängningsarbete
- ras, skred, förskjutning och sättning i mark eller grundkonstruktion oberoende av orsaken till dessa skadehändelser.

11.2.2. Vissa skadetyper

Försäkringen gäller inte för skada

- som är av sådan art att den inte påverkar egendomens användbarhet eller som kan avhjälpas genom normal service eller justering
- vars uppkomst eller omfattning väsentligt påverkats av felaktig eller bristfällig konstruktion, felaktigt utförande eller material, försummat underhåll, ingrepp i bärande stomme
- som uppstår vid förflyttning, behandling, demontering, reparation, bearbetning eller montering utförd av annan än försäkringstagaren
- som består i förslitning, förbrukning, korrosion (till exempel rost eller frätning), beläggning eller avsättning eller annan försämring såsom viktförlust, röta, mögel eller åldrande
- orsakade av insekter eller skadedjur
- har sina orsaker i sådana omständigheter att den försäkrade eller dennes arbetsledning borde ha insett att skada med stor sannolikhet skulle komma att inträffa
- består i självförstörelse, till exempel självsprickor, vittring, form- och strukturförändring såsom förgasning, färg- eller luftförändring

41. Skadevärderingsregler

Skada värderas enligt Egendomsförsäkring A.41 och A.43.

42. Självrisk

42.1 Självrisk i försäkringsbrevet

Vid varje skadetillfälle gäller den självrisk* som anges i försäkringsbrevet för maskinskadeförsäkringen. Det självrisabelopp som erhålls vid beräkningen avrundas nedåt till närmast 100-tal kronor.

42.2 Särskild självrisk

Den särskilda självrisken är 50 procent av prisbasbeloppet för verksamhetsinventarier som helt eller delvis används i körning för annans räkning. Den särskilda självrisken tillämpas i de fall den är högre än den i övrigt avtalade självrisken.

O. Särskilda gårdsbyggnader

Ingår endast om så angetts i försäkringsbrevet.

Med tillämpning av villkoren i grundskyddet (A. B1, B2, C, E, J, L) och eventuellt tilläggsvillkor gäller följande kompletteringar.

02. När försäkringen gäller

Försäkringen ingår endast om så angetts i försäkringsbrevet och gäller för skada som inträffar under den tid försäkringen är i kraft.

06. Försäkrad egendom

06.1 Egendom som försäkringen omfattar

Egendom försäkrad med denna tilläggsförsäkring anges i försäkringsbrevet med ett försäkringsbelopp.

07. Försäkringsform

Försäkringsformen är förstariskförsäkring*.

08. Försäkringsbelopp

Försäkringsbelopp för egendomen anges i försäkringsbrevet.

11. Vad försäkringen gäller för

11.1 Försäkringen gäller för

- Merkostnader för att reparera eller återuppföra en byggnads* särart vad gäller byggmetoder och material för sådan skada som egendomsförsäkring enligt A.11.1-11.18 gäller för, även om egendomsskadan avser arrenderad byggnad. Försäkringen gäller för merkostnader upp till det i försäkringsbrevet angivna försäkringsbeloppet.

11.2 Försäkringen gäller inte för

- ekonomisk förlust enligt B1. Avbrottsförsäkring
- ekonomisk förlust enligt B2. Arrende- och Hyresförlustförsäkring om återuppbyggnaden efter skada fördröjs på grund av byggnadens särart.

41. Skadevärderingsregler för särskilda gårdsbyggnader

41.1 Byggnad eller del av byggnad återställs

Om försäkringstagaren inte önskar återställa med rationella metoder och material enligt A.41 kan andra metoder och material väljas. Återställandekostnaden värderas till kostnaderna (material och arbetskostnader) för att återställa skadad byggnad eller byggnadsinventariernas särart vad gäller byggmetoder och material. Merkostnader begränsas till det i försäkringsbrevet angivna försäkringsbeloppet.

Försäkringstagaren ansvarar för att hitta hantverkare och ta fram underlag för materialval. Val av hantverkare och material ska godkännas av försäkringsbolaget innan återställande påbörjas.

P. Husbocks- och Hästmyreförsäkring

Ingår endast om så angetts i försäkringsbrevet.

Med tillämpning av villkoren i grundskyddet (A, B1, B2, C, E, J, L) och eventuellt tillägsvillkor gäller följande kompletteringar.

02. När försäkringen gäller

Försäkringen ingår endast om så angetts i försäkringsbrevet och gäller för skada som anmäls under den tid försäkringen är i kraft.

02.1 Besiktningsskrav

Förutsättningen för försäkringens giltighet är att byggnaden* godkänts vid bolagets besiktning. Har vid sådan besiktning angrepp konstaterats och utför den försäkrade inte försäkring som bolaget anser nödvändig träder inte husbocksförsäkringen i kraft.

Om byggnaden är högst tre år vid nyteckningstillfället och endast nytt virke använts vid uppförandet börjar försäkringen gälla redan vid avtalets början. Om byggnaden är byggd med begagnat virke gäller försäkringen först sedan bolaget särskilt godkänt byggnaden.

Gör inte bolaget besiktning inom sex månader från husbocksförsäkringens begynnelse dag anses byggnaden godkänd.

06. Försäkrad egendom

06.1 Egendom som försäkringen omfattar

Byggnad försäkrad med denna tilläggsförsäkring anges i försäkringsbrevet.

11. Vad försäkringen gäller för

11.1 Försäkringen gäller för

- kostnad för sanering och nödvändig reparation av försäkrad byggnad* vid angrepp av husbock eller hästmyra.

11.2 Försäkringen gäller inte för

- angrepp på rötskadat virke
- reparation av försäkrad byggnad* eller utbyte av skadat virke eller för annan byggnadsteknisk åtgärd, om skadan inträffat före det att husbocksförsäkringen börjat gälla. Detta undantag avser inte saneringskostnad för skada på försäkrad byggnad* som upptäcks efter det att försäkringen trätt i kraft, men inträffat före det att försäkringen börjat gälla.

42. Självrisk

Försäkringen gäller utan självrisk* om inte annat anges i försäkringsbrevet.

S. Skogsförsäkring

S1 Skogsförsäkring Max

1. Vem försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för försäkringstagaren.

2. När försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skada som inträffar under den tid försäkringen är i kraft.

2.1 Karens

Försäkringen gäller inte vid skada på träd, i ungskog eller i skog, genom insekter eller svamp om skadan inträffar inom sex månader från det att försäkringen har trätt i kraft.

3. Var försäkringen gäller

3.1 På försäkringsstället

Försäkringen gäller på försäkringsstället, det vill säga den eller de fastigheter som angetts i försäkringsbrevet.

3.2 På annan plats

Försäkringen gäller inom Norden för skogsråvara som kommer från försäkringsstället.

4. Försäkrat intresse

Försäkringen avser egendomsskada som är en oundviklig följd av sådan skadehändelse för vilken försäkringen gäller.

Med egendomsskada avses skada på eller förlust av försäkrad egendom som har till följd att egendomens värde minskas eller går förlorat. Förlust som uppkommer till exempel genom att egendom inte kan användas på beräknat sätt ersätts därför inte.

Har skada på viss egendom medfört förlust i tillverkning, förvaring, användning eller försäljning av annan egendom, ersätts inte förlusten.

06. Försäkrad egendom

06.1 Levande skog på skogsmark

Med levande skog på skogsmark avses

- skogsförnyring, då trädens medelhöjd är 1,3 meter eller mindre
- ungskog, då trädens diameter 1,3 meter över mark är mindre än 10 centimeter
- skog, då trädens diameter 1,3 meter över mark är minst 10 centimeter.

Diameter på ungskog och skog beräknas baserat på diametern hos de träd som kommer att utgöra beståndet efter gallring, dock högst det antal som anges i tabell 41.1.1.

06.2 Skogsråvara

Med skogsråvara avses

- rundvirke*
- avverkade helträd eller träddelar
- ihopsamlade stubbar
- ihopsamlade grenar och toppar.

06.3 Skogsplantor och frön för skogsodling

Med skogsplantor och frön för skogsodling avses

- plantor och frön som är inköpta för att planteras eller sås på försäkringsstället.

06.4 Skogsmark

Med skogsmark avses

- produktiv skogsmark* där pågående markanvändning i huvudsak är skogsbruk.

07. Försäkringsform

Skadade plantor, träd, skogsråvara, mark och maskinkostnader är försäkrade enligt de belopp som anges i tabeller för ersättningsbelopp, se 41. Det är det verkliga antalet kubikmeter skog och skogsråvara angivet i enheten m³fub* som är försäkrat. Avseende plantor är försäkringsbeloppet styrt av det högsta antalet ersättningsbara plantor per hektar enligt 41.1.1. Maskinkostnader är begränsade med belopp per bearbetat antal hektar. Fullvärdesförsäkring* gäller för räddningskostnad.

11. Vad försäkringen gäller för

11.1 Skada på skogsförnyring

Försäkringen gäller för skada genom

- torka och frost
- storm, snötryck och snöbrott och oförutsedd skada genom
- brand, explosion, åskslag och luftfartyg
- svamp, sork, insekter och tjäder
- stöld och uppsåtlig skadegörelse samt
- plötslig och oförutsedd skada som leder till att ett skadat sammanhängande område ska hjälplanteras eller planteras på nytt, enligt skogsvårdslagens krav.

På mark där det enligt skogsvårdslagen krävs färre än 1 000 utvecklingsbara plantor per hektar gäller försäkringen enligt ovan när andelen skadade plantor är minst 50 procent inom ett sammanhängande område som är 0,50 hektar eller större.

11.1.1 Undantag

Försäkringen gäller inte för skada på skogsförnyring som enbart består i påverkan av kvalitet och/eller tillväxt.

Försäkringen gäller inte för direkt eller indirekt skada som orsakats av

- svamp, insekter eller andra levande organismer som inte har sitt naturliga utbredningsområde* i Sverige
- rötsvampar, till exempel rotröta och honungsskivling
- bakterier och virus
- trädens genetiska* egenskaper

- tamboskap*
- sprängningsarbete
- kemiska eller biologiska preparat
- luftföroreningar *
- anrikning av oorganiska ämnen.

Anmärkning

Se Säkerhetsföreskrifter Q.05.

11.2 Skada på ungskog

Försäkringen gäller för skada genom

- storm, snötryck och snöbrott och oförutsedd skada genom
- brand, explosion, åskslag och luftfartyg
- stöld och uppsåtlig skadegörelse

samt

- plötslig och oförutsedd skada

som leder till att ett skadat sammanhängande område ska hjälpplanteras eller planteras på nytt, enligt skogsvårdslagens krav.

11.2.1 Undantag

Försäkringen gäller inte för skada på ungskog som enbart består i påverkan av kvalitet och/eller tillväxt. Undantaget tillämpas inte för träd som skadats av sot till följd av brand.

Försäkringen gäller inte för direkt eller indirekt skada som orsakats av

- svamp, insekter eller andra levande organismer som inte har sitt naturliga utbredningsområde* i Sverige
- rötsvampar, till exempel rottröta och honungsskivling
- bakterier och virus
- trädens genetiska* egenskaper
- tamboskap*
- sprängningsarbete
- kemiska eller biologiska preparat
- luftföroreningar *
- anrikning av oorganiska ämnen.

Anmärkning

Se Säkerhetsföreskrifter Q.05.

11.3 Skada på skog

Försäkringen gäller för skada genom

- storm, snötryck och snöbrott och oförutsedd skada genom
- brand, explosion, åskslag och luftfartyg
- stöld och uppsåtlig skadegörelse

samt

- plötslig och oförutsedd skada.

11.3.1 Undantag

Försäkringen gäller inte för skada på träd som enbart består i påverkan av kvalitet och/eller tillväxt. Undantaget tillämpas inte för träd som skadats av sot till följd av brand, snötryck eller snöbrott.

Försäkringen gäller inte för direkt eller indirekt skada som orsakats till följd av

- svamp, insekter eller andra levande organismer som inte har sitt naturliga utbredningsområde* i Sverige
- rötsvampar, till exempel rottröta och honungsskivling
- bakterier och virus
- trädens genetiska* egenskaper
- tamboskap*
- sprängningsarbete
- kemiska eller biologiska preparat
- luftföroreningar *
- anrikning av oorganiska ämnen.

Anmärkning

Se Säkerhetsföreskrifter Q.05.

11.4 Skada på skogsråvara

Försäkringen gäller för skada på skogsråvara genom

- brand, explosion, åskslag och luftfartyg
- uppsåtlig skadegörelse.

11.4.1 Undantag

Försäkringen gäller inte för skada

- orsakad av sprängningsarbete.

11.5 Skada på skogsplantor och frön för skogsodling

Försäkringen gäller för skada på skogsplantor och frön för skogsodling genom

- brand, explosion, åskslag och luftfartyg
- stöld och uppsåtlig skadegörelse.

11.5.1 Undantag

Försäkringen gäller inte för skada

- orsakad av sprängningsarbete.

11.6 Skada på skogsmark

Försäkring gäller för bestående skada på skogsmark genom

- brand, explosion, åskslag och luftfartyg.

11.6.1 Undantag

Försäkringen gäller inte för skada

- orsakad av sprängningsarbete.

Anmärkning

En bestående skada på skogsmark är en skada som innebär att en produktiv skogsmark* efter en skada klassas som improduktiv skogsmark (impediment*) och att det tillståndet bedöms bestå i minst 20 år.

Se säkerhetsföreskrifter under Q.05.

41. Skadevärderingsregler

Våra gällande tabeller för ersättningsbelopp vid skogsskador finns på vår webbplats lansforsakringar.se. Du kan ringa ditt länsförsäkringsbolag om du vill ha den per post. Vid beräkningen av ersättningsbeloppen i tabellerna har Länsförsäkringar beaktat att den skadade skogen har ett restvärde som det åligger skogsägaren att realisera på bästa möjliga sätt.

41.1 Värdering vid skada på skogsförnyring

Sådd, plantering eller hjälpplantering och vid behov markberedning, värderas enligt Länsförsäkringars gällande tabeller för ersättningsbelopp vid skogsskador.

Den verkliga kostnaden för sådd eller plantering ligger till grund för ersättningen och våra gällande tabeller för ersättningsbelopp vid skogsskador anger det högsta värde som försäkringen ersätter. Vid värdering ersätts antalet ej utvecklingsbara plantor, dock högst det antal plantor som är rekommenderat enligt tabellen i 41.1.1. Avvikelse kan förekomma om särskilda skäl föreligger.

Markberedning* värderas vid behov och där åtgärden tidigare utförts, till fastställt belopp enligt våra gällande tabeller för ersättningsbelopp vid skogsskador. Därutöver kan vid behov ersättning lämnas för röjning och fördyrad skotning i samband med detta och ersättningen lämnas enligt våra gällande tabeller för ersättningsbelopp vid skogsskador.

41.1.1 Rekommenderat plantantal

PLANTANTAL I OLIKA BESTÅND	
Ståndortsindex	Rekommenderat plantantal
Tall	
T28+	3 000-3 500
T24	2 600-3 000
T20	2 300-2 800
T16	1 900-2 500
Gran	
G36+	2 800-3 500
G32	2 500-3 000
G28	2 300-2 800
G24	2 000-2 500
G20	1 700-2 500
G16	1 500-2 500
Löv	
Hybridasp	1 000-1 200
Övrigt löv, om en branschrekommendation inte anger annat	1 800-2 200

41.2 Värdering vid skada på ungskog

Sådd, plantering eller hjälpplantering och vid behov markberedning, värderas enligt Länsförsäkringars gällande tabeller för ersättningsbelopp vid skogsskador.

Den verkliga kostnaden för sådd eller plantering ligger till grund för ersättningen och våra gällande tabeller för ersättningsbelopp vid skogsskador anger det högsta värde som försäkringen ersätter. Vid värdering ersätts antalet ej utvecklingsbara plantor, dock högst det antal plantor som är rekommenderat enligt tabellen i 41.1.1. Avvikelse kan förekomma om särskilda skäl föreligger.

Markberedning* värderas vid behov och där åtgärden tidigare utförts, till fastställt belopp enligt våra gällande tabeller för ersättningsbelopp vid skogsskador. Därutöver kan vid behov ersättning lämnas för röjning och fördyrad skotning i samband med detta och ersättningen lämnas enligt våra gällande tabeller för ersättningsbelopp vid skogsskador.

41.3 Värdering vid skada på skog

Skada på skog värderas enligt våra gällande tabeller för ersättningsbelopp vid skogsskador.

41.4 Värdering vid skada på skogsråvara

Skada på skogsråvara värderas enligt

- våra gällande tabeller för ersättningsbelopp vid skogsskador
- skriftligen avtalat pris uttryckt i kronor per m³fub* eller liknande minus skadad skogsråvaras restvärde.

41.5 Värdering vid skada på skogsplantor eller frön

Skada på skogsplantor och frön värderas till inköpspris och transportkostnad.

41.6 Värdering vid skada på skogsmark

Skada på skogsmark värderas enligt våra gällande tabeller för ersättningsbelopp vid skogsskador.

42. Självrisk

Vid varje skadetillfälle gäller en självrisk som är 20 procent av prisbasbeloppet*. Avtal kan träffas om annan självrisk, som då anges i försäkringsbrevet.

Endast en självrisk, den högsta, tas ut om mer än en av dina försäkringar berörs vid samma skadehändelse.

Självrisk som uttrycks i prisbasbelopp* avrundas vid beräkning nedåt till närmast 100-tal kronor.

43. Skadeersättningsregler

43.1 Beräkning av ersättning

Din ersättning beräknas som skadebeloppet (enligt avsnitt 41) plus räddningskostnad (enligt avsnitt 43.3) med avdrag för självrisk (enligt avsnitt 42).

Ersättningen, enligt stycket ovan, kan minskas med hänsyn till eventuell underförsäkring (enligt avsnitt 43.2), påföljd vid åsidosättande av föreskrift (enligt avsnitt Q05), räddningsplikt (enligt avsnitt R07) och skadeersättningsregler i övrigt (enligt avsnitt 43.5).

43.2 Underförsäkring

Om den i försäkringsbrevet angivna arealen produktiv skogsmark* är mindre än den verkliga är du underförsäkrad. Då ersätter vi dig utifrån det du betalat i förhållande till det du borde betalat.

43.3 Räddningskostnad

Om den försäkrade haft kostnader för akuta räddningsåtgärder enligt avsnitt R07 och dessa med hänsyn till omständigheterna varit skäliga kan försäkringen ersätta dessa.

Med räddningskostnad avses

- skäliga kostnader för nedlagt arbete och förluster av egendom på grund av brandbevakning enligt räddningstjänstens skriftliga order och skriftliga instruktioner
- förlust på grund av att räddningstjänsten upprättat brandgator

- ytterligare virkesförluster än de som ersätts enligt avsnitt 41 Skadevärderingsregler på grund av att myndigheter efter stormskada rensar infrastruktur, till exempel väg, järnväg eller kraftledningsgator från stormskadad skog.

Brandbevakning kan tidigast starta efter det att räddningstjänsten avslutat släckningsarbetet. Anlitas extern personal ska kostnaderna för denna vara godkänd av försäkringsbolaget. Ersättning för brandbevakning omfattar även mark som inte är försäkrad (exempelvis impediment*) om denna mark gränsar till skadat försäkrat område.

Andra kostnader än de ovan angivna ska godkännas av försäkringsbolaget för att ge rätt till ersättning. Detta gäller till exempel hyra av utrustning.

43.4 Inteckningshavare

43.4.1 Panträtt i fast egendom

För den som har panträtt i fast egendom eller tomträtt gäller bestämmelserna i lag om säkerhetsrätt i försäkringsersättning, vid betalning av ersättning på grund av försäkringsavtal.

43.4.2 Företagsinteckning

Om skadan gäller företagsintecknad egendom och den som har rätt till ersättning enligt företagsinteckning anmäler namn och adress till oss, så har de företrädesrätt till ersättning för skada enligt försäkringsavtalet. Företrädesrätten gäller om ersättningsbeloppet överstiger 10 procent av skogsbruksvärdet vid senaste fastighetstaxering. Vid skada genom storm eller snöbrott gäller företrädesrätten bara om ersättningsbeloppet överstiger 10 procent av här gällande försäkringsbelopp. Gällande lag om inbördes företrädesrätt mellan dessa inteckningshavare och andra rättsägares rätt vid konkurs och utmätning är tillämplig.

43.5 Skadeersättningsregler i övrigt

I de fall ersättning eller compensation i någon form fås från annat håll, i samband med skada som omfattas av försäkringen, begränsas rätten till ersättning så att summan av ersättning från annat håll och försäkringsersättning uppgår till högst 100 procent av värdet på skada enligt avsnitt 41.

Vi är inte skyldiga att överta skadad egendom, men har rätt att efter värdering överta större eller mindre del av egendomen.

43.6 Tidpunkt för betalning av skadeersättning och räntebestämmelser

43.6.1 Tidpunkt för betalning av skadeersättning

Ersättning ska betalas senast 1 månad efter det att den försäkrade via avräkningar eller andra verifikationer styrkt sina krav och i övrigt fullgjort vad som krävs enligt avsnitt R07.

Den del av ersättningen som den försäkrade har rätt till först när

försäkrad egendom återställs eller återanskaffats, ska betalas senast 1 månad efter det att den försäkrade visat att så skett.

Om polisutredning eller värdering av skiljemän avvaktas ska ersättning betalas senast 1 månad efter det att vi fått utredningen eller värderingen.

43.6.2 Räntebestämmelser

Betalas skadeersättning senare än enligt avsnitt 43.6.1 betalas dröjsmålsränta enligt räntelagen.

För den tid som utbetalning fördröjts genom polisutredning eller skiljemannavärdering betalar vi ränta enligt Riksbankens referensränta.

Vi betalar inte den ränta som beror på ditt dröjsmål att styrka ersättningsanspråk enligt avsnitt R01.

Ränta betalas inte om beloppet är mindre än 1 procent av prisbasbeloppet.

S2 Skogsförsäkring Mer

1. Vem försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för försäkringstagaren.

2. När försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skada som inträffar under den tid försäkringen är i kraft.

3. Var försäkringen gäller

3.1 På försäkringsstället

Försäkringen gäller på försäkringsstället, det vill säga den eller de fastigheter som angetts i försäkringsbrevet.

3.2 På annan plats

Försäkringen gäller inom Norden för skogsråvara som kommer från försäkringsstället.

4. Försäkrat intresse

Försäkringen avser egendomsskada som är en oundviklig följd av sådan skadehändelse för vilken försäkringen gäller.

Med egendomsskada avses skada på eller förlust av försäkrad egendom som har till följd att egendomens värde minskas eller går förlorat. Förlust som uppkommer till exempel genom att egendom inte kan användas på beräknat sätt ersätts därför inte.

Har skada på viss egendom medfört förlust i tillverkning, förvaring, användning eller försäljning av annan egendom, ersätts inte förlusten.

06. Försäkrad egendom

06.1 Levande skog på skogsmark

Med levande skog på skogsmark avses

- skogsförnygring, då trädens medelhöjd är 1,3 meter eller mindre
- ungskog, då trädens diameter 1,3 meter över mark är mindre än 10 centimeter
- skog, då trädens diameter 1,3 meter över mark är minst 10 centimeter.

Diameter på ungskog och skog beräknas baserat på diametern hos de träd som kommer att utgöra beståndet efter gallring, dock högst det antal som anges i tabell 41.1.1.

06.2 Skogsråvara

Med skogsråvara avses

- rundvirke*
- avverkade helträd, eller träddeklar
- ihopsamlade stubbar
- ihopsamlade grenar och toppar.

06.3 Skogsplanter och frön för skogsodling

Med skogsplanter och frön för skogsodling avses

- planter och frön som är inköpta för att planteras eller sås på försäkringsstället.

06.4 Skogsmark

Med skogsmark avses

- produktiv skogsmark* där pågående markanvändning i huvudsak är skogsbruk.

07. Försäkringsform

Skadade planter, träd, skogsråvara, mark och maskinkostnader är försäkrade enligt de belopp som anges i tabeller för ersättningsbelopp, se 41. Det är det verkliga antalet kubikmeter skog och skogsråvara angivet i enheten m³ub* som är försäkrat. Avseende planter är försäkringsbeloppet styrt av det högsta antalet ersättningsbara planter per hektar enligt 41.1.1. Maskinkostnader är begränsade med belopp per bearbetat antal hektar. Fullvärdesförsäkring* gäller för räddningskostnad.

11. Vad försäkringen gäller för

11.1 Skada på skogsförnygring

Försäkringen gäller för skada genom

- torka och frost
- storm, snötryck och snöbrott samt oförutsedd skada genom
- brand, explosion, åkslag och luftfartyg
- svamp, sork, insekter och tjäder
- stöld och uppsåtlig skadegörelse

på skogsförnyring som leder till att ett skadat sammanhängande område ska hjälpplanteras eller planteras på nytt, enligt skogsvårdslagens krav.

11.1.1 Undantag

Försäkringen gäller inte för skada

- orsakad av sprängningsarbete
- som enbart påverkar skogsförnyringens kvalitet och/eller tillväxt.

Anmärkning

Se Säkerhetsföreskrifter Q.05.

11.2 Skada på ungskog

Försäkringen gäller för skada genom

- brand, explosion, åkslag och luftfartyg
- stöld och uppsåtlig skadegörelse
- storm, snötryck och snöbrott

på ungskog som leder till att ett skadat sammanhängande område ska planteras på nytt, enligt skogsvårdslagens krav.

11.2.1 Undantag

Försäkringen gäller inte för skada

- orsakad av sprängningsarbete
- som enbart påverkar ungskogens kvalitet och/eller tillväxt.

Undantaget tillämpas inte för träd som skadats av sot till följd av brand.

Anmärkning

Se Säkerhetsföreskrifter Q.05.

11.3 Skada på skog

Försäkringen gäller för skada på träd genom

- brand, explosion, åkslag och luftfartyg
- stöld och uppsåtlig skadegörelse
- storm, snötryck och snöbrott.

Begränsning

Vid stormskada gäller försäkringen endast för skadad volym som överstiger:

- 100 m³fub inom Länsförsäkringar i Blekinge, Göinge-Kristianstad, Göteborg och Bohuslän, Halland, Jönköping, Kalmar, Kronoberg, Skaraborg, Skåne, Älvsborg, Östergötland
- 75 m³fub inom Länsförsäkringar i Bergslagen, Gotland, Stockholm, Södermanland, Uppsala, Värmland
- 50 m³fub inom Länsförsäkringar i Dalarna, Gävleborg, Jämtland, Norrbotten, Västerbotten, Västernorrland.

11.3.1 Undantag

Försäkringen gäller inte för skada

- orsakad av sprängningsarbete
- som enbart påverkar trädens kvalitet och/eller tillväxt.

Undantaget tillämpas inte för träd som skadats av sot till följd av brand, snötryck eller snöbrott.

Anmärkning

Se Säkerhetsföreskrifter Q.05.

7.4 Skada på skogsråvara

Försäkringen gäller för skada på skogsråvara genom

- brand, explosion, åkslag och luftfartyg
- uppsåtlig skadegörelse.

11.4.1 Undantag

Försäkringen gäller inte för skada

- orsakad av sprängningsarbete.

11.5 Skada på skogsplantor och frön för skogsodling

Försäkringen gäller för skada på skogsplantor och frön för skogsodling genom

- brand, explosion, åkslag och luftfartyg
- stöld och uppsåtlig skadegörelse.

11.5.1 Undantag

Försäkringen gäller inte för skada

- orsakad av sprängningsarbete.

11.6 Skada på skogsmark

Försäkringen gäller för bestående skada på skogsmark genom

- brand, explosion, åkslag och luftfartyg.

11.6.1 Undantag

Försäkringen gäller inte för skada

- orsakad av sprängningsarbete.

Anmärkning

En bestående skada på skogsmark är en skada som innebär att en produktiv skogsmark* efter en skada klassas som improduktiv skogsmark (impediment*) och att det tillståndet bedöms bestå i minst 20 år.

Se säkerhetsföreskrifter under Q.05 Skogsförsäkring.

41. Skadevärderingsregler

Våra gällande tabeller för ersättningsbelopp vid skogsskador finns på vår webbplats lansforsakringar.se. Du kan ringa ditt länsförsäkringsbolag om du vill ha den per post. Vid beräk-

ningen av ersättningsbeloppen i tabellerna har Länsförsäkringar beaktat att den skadade skogen har ett restvärde som det åligger skogsägaren att realisera på bästa möjliga sätt.

41.1 Värdering vid skada på skogsföryngring

Sådd, plantering eller hjälplantering och vid behov markberedning, värderas enligt Länsförsäkringars gällande tabeller för ersättningsbelopp vid skogsskador.

Den verkliga kostnaden för sådd eller plantering ligger till grund för ersättningen och våra gällande tabeller för ersättningsbelopp vid skogsskador anger det högsta värde som försäkringens ersätter. Vid värdering ersätts antalet ej utvecklingsbara plantor, dock högst det antal plantor som är rekommenderat enligt tabellen i 41.1.1. Avvikelse kan förekomma om särskilda skäl föreligger.

Markberedning* värderas vid behov och där åtgärden tidigare utförts, till fastställt belopp enligt våra gällande tabeller för ersättningsbelopp vid skogsskador. Därutöver kan vid behov ersättning lämnas för röjning och fördyrad skotning i samband med detta och ersättningen lämnas enligt våra gällande tabeller för ersättningsbelopp vid skogsskador.

41.1.1 Rekommenderat plantantal

PLANTANTAL I OLIKA BESTÅND	
Ståndortsindex	Rekommenderat plantantal
Tall	
T28+	3 000-3 500
T24	2 600-3 000
T20	2 300-2 800
T16	1 900-2 500
Gran	
G36+	2 800-3 500
G32	2 500-3 000
G28	2 300-2 800
G24	2 000-2 500
G20	1 700-2 500
G16	1 500-2 500
Löv	
Hybridasp	1 000-1 200
Övrigt löv, om en branschrekommendation inte anger annat	1 800-2 200

41.2 Värdering vid skada på ungskog

Sådd, plantering eller hjälplantering och vid behov markberedning, värderas enligt Länsförsäkringars gällande tabeller för ersättningsbelopp vid skogsskador.

Den verkliga kostnaden för sådd eller plantering ligger till grund för ersättningen och våra gällande tabeller för ersättningsbelopp vid skogsskador anger det högsta värde som försäkringens ersätter. Vid värdering ersätts antalet ej utvecklingsbara plantor, dock högst det antal plantor som är rekommenderat enligt tabellen i 41.1.1. Avvikelse kan förekomma om särskilda skäl föreligger.

Markberedning* värderas vid behov och där åtgärden tidigare utförts, till fastställt belopp enligt våra gällande tabeller för ersättningsbelopp vid skogsskador. Därutöver kan vid behov ersättning lämnas för röjning och fördyrad skotning i samband med detta och ersättningen lämnas enligt våra gällande tabeller för ersättningsbelopp vid skogsskador.

41.3 Värdering vid skada på skog

Skada på skog värderas enligt våra gällande tabeller för ersättningsbelopp vid skogsskador.

41.4 Värdering vid skada på skogsråvara

Skada på skogsråvara värderas enligt

- våra gällande tabeller för ersättningsbelopp vid skogsskador
- skriftligen avtalat pris uttryckt i kronor per m³fub* eller liknande minus skadad skogsråvaras restvärde.

41.5 Värdering vid skada på skogsplantor eller frön

Skada på skogsplantor och frön värderas till inköpspris och transportkostnad.

41.6 Värdering vid skada på skogsmark

Skada på skogsmark värderas enligt våra gällande tabeller för ersättningsbelopp vid skogsskador.

42. Självrisk

Vid varje skadetillfälle gäller en självrisk som är 20 procent av prisbasbeloppet*. Avtal kan träffas om annan självrisk, som då anges i försäkringsbrevet.

Endast en självrisk, den högsta, tas ut om mer än en av dina försäkringar berörs vid samma skadehändelse.

Självrisk som uttrycks i prisbasbelopp* avrundas vid beräkning nedåt till närmast 100-tal kronor.

43. Skadeersättningsregler

43.1 Beräkning av ersättning

Din ersättning beräknas som skadebeloppet (enligt avsnitt 41) plus räddningskostnad (enligt avsnitt 43.3) med avdrag för självrisk (enligt avsnitt 42).

Ersättningen, enligt stycket ovan, kan minskas med hänsyn till eventuell underförsäkring (enligt avsnitt 43.2), påföljd vid åsidosättande av föreskrift (enligt avsnitt Q05), räddningsplikt (enligt avsnitt R07) och skadeersättningsregler i övrigt (enligt avsnitt 43.5).

43.2 Underförsäkring

Om den i försäkringsbrevet angivna arealen produktiv skogsmark* är mindre än den verkliga är du underförsäkrad. Då ersätter vi dig utifrån det du betalat i förhållande till det du borde betalat.

43.3 Räddningskostnad

Om den försäkrade haft kostnader för akuta räddningsåtgärder enligt avsnitt R07 och dessa med hänsyn till omständigheterna varit skäliga kan försäkringen ersätta dessa.

Med räddningskostnad avses

- skäliga kostnader för nedlagt arbete och förluster av egendom på grund av brandbevakning enligt räddningstjänstens skriftliga order och skriftliga instruktioner
- förlust på grund av att räddningstjänsten upprättat brandgator
- ytterligare virkesförluster än de som ersätts enligt avsnitt 41. Skadevärderingsregler på grund av att myndigheter efter stormskada rensar infrastruktur, till exempel väg, järnväg eller kraftledningsgator från stormskadad skog.

Brandbevakning kan tidigast starta efter det att räddningstjänsten avslutat släckningsarbetet. Anlitas extern personal ska kostnaderna för denna vara godkänd av försäkringsbolaget. Ersättning för brandbevakning omfattar även mark som inte är försäkrad (exempelvis impediment*) om denna mark gränsar till skadat försäkrat område.

Andra kostnader än de ovan angivna ska godkännas av försäkringsbolaget för att ge rätt till ersättning. Detta gäller till exempel hyra av utrustning.

43.3.1 Undantag

Du får inte ersättning för kostnader för släckningsarbete och kostnader för räddningstjänstens släckningsutrustning. Inte heller för brandbevakning som enbart avser torvmossor, naturreservat och naturvårdsområden.

Åtgärder som betraktas som normal aktsamhet och normala skyddsåtgärder i verksamheten betraktas aldrig som räddningskostnad. Detta gäller till exempel skyddsåtgärder mot snytbaggeangrepp.

43.4 Inteckningshavare

43.4.1 Panträtt i fast egendom

För den som har panträtt i fast egendom eller tomträtt gäller bestämmelserna i lag om säkerhetsrätt i försäkringsersättning, vid betalning av ersättning på grund av försäkringsavtal.

43.4.2 Företagsinteckning

Om skadan gäller företagsintecknad egendom och den som har rätt till ersättning enligt företagsinteckning anmäler namn och adress till oss, så har de företrädesrätt till ersättning för skada enligt försäkringsavtalet. Företrädesrätten gäller om ersättningsbeloppet överstiger 10 procent av skogsbruksvärdet vid senaste fastighetstaxering. Vid skada genom storm eller snöbrott gäller företrädesrätten bara om ersättningsbeloppet överstiger 10 procent av här gällande försäkringsbelopp. Gällande lag om inbördes företrädesrätt mellan dessa inteckningshavare och andra rättsägares rätt vid konkurs och utmätning är tillämplig.

43.5 Skadeersättningsregler i övrigt

I de fall ersättning eller kompensation i någon form fås från annat håll, i samband med skada som omfattas av försäkringen, begränsas rätten till ersättning så att summan av ersättning från annat håll och försäkringsersättning uppgår till högst 100 procent av värdet på skada enligt avsnitt 41.

Vi är inte skyldiga att överta skadad egendom, men har rätt att efter värdering överta större eller mindre del av egendomen.

43.6 Tidpunkt för betalning av skadeersättning och räntebestämmelser

43.6.1 Tidpunkt för betalning av skadeersättning

Ersättning ska betalas senast 1 månad efter det att den försäkrade via avräkningar eller andra verifikationer styrkt sina krav och i övrigt fullgjort vad som krävs enligt avsnitt R07.

Den del av ersättningen som den försäkrade har rätt till först när försäkrad egendom återställs eller återanskaffats, ska betalas senast 1 månad efter det att den försäkrade visat att så skett.

Om polisutredning eller värdering av skiljemän avvaktas ska ersättning betalas senast 1 månad efter det att vi fått utredningen eller värderingen.

43.6.2 Räntebestämmelser

Betalas skadeersättning senare än enligt avsnitt 43.6.1 betalas dröjsmålsränta enligt räntelagen.

För den tid som utbetalning fördröjs genom polisutredning eller skiljemannavärdering betalar vi ränta enligt Riksbankens referensränta.

Vi betalar inte den ränta som beror på ditt dröjsmål att styrka ersättningsanspråk enligt avsnitt R01.

Ränta betalas inte om beloppet är mindre än 1 procent av prisbasbeloppet.

S3 Skogsförsäkring Bas

1. Vem försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för försäkringstagaren.

2. När försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skada som inträffar under den tid försäkringen är i kraft.

3. Var försäkringen gäller

3.1 På försäkringsstället

Försäkringen gäller på försäkringsstället, det vill säga den eller de fastigheter som angetts i försäkringsbrevet.

3.2 På annan plats

Försäkringen gäller inom Norden för skogsråvara som kommer från försäkringsstället.

4. Försäkrat intresse

Försäkringen avser egendomsskada som är en oundviklig följd av sådan skadehändelse för vilken försäkringen gäller.

Med egendomsskada avses skada på eller förlust av försäkrad egendom som har till följd att egendomens värde minskas eller går förlorat. Förlust som uppkommer till exempel genom att egendom inte kan användas på beräknat sätt ersätts därför inte.

Har skada på viss egendom medfört förlust i tillverkning, förvaring, användning eller försäljning av annan egendom, ersätts inte förlusten.

06. Försäkrad egendom

06.1 Levande skog på skogsmark

Med levande skog på skogsmark avses

- skogsföryngring då trädens medelhöjd är 1,3 meter eller mindre
- ungskog, då trädens diameter 1,3 meter över mark är mindre än 10 centimeter
- skog, då trädens diameter 1,3 meter över mark är minst 10 centimeter.

Diameter på ungskog och skog beräknas baserat på diametern hos de träd som kommer att utgöra beståndet efter gallring, dock högst det antal som anges i tabell 41.1.1.

06.2 Skogsråvara

Med skogsråvara avses

- rundvirke*
- avverkade helträd, eller träddeklar
- ihopsamlade stubbar
- ihopsamlade grenar och toppar.

06.3 Skogsplantor och frön för skogsodling

Med skogsplantor och frön för skogsodling avses

- plantor och frön som är inköpta för att planteras eller sås på försäkringsstället.

06.4 Skogsmark

Med skogsmark avses

- produktiv skogsmark* där pågående markanvändning i huvudsak är skogsbruk.

07. Försäkringsform

Skadade plantor, träd, skogsråvara, mark och maskinkostnader är försäkrade enligt de belopp som anges i tabeller för ersättningsbelopp, se 41. Det är det verkliga antalet kubikmeter skog och skogsråvara angivet i enheten m³ub* som är försäkrat. Avseende plantor är försäkringsbeloppet styrt av det högsta antalet ersättningsbara plantor per hektar enligt 41.1.1. Maskinkostnader är begränsade med belopp per bearbetat antal hektar. Fullvärdesförsäkring* gäller för räddningskostnad.

11. Vad försäkringen gäller för

11.1 Skada på skogsföryngring

Försäkringen gäller för skada genom

- brand, explosion, åskslag och luftfartyg på skogsföryngring som leder till att ett skadat sammanhängande område ska hjälpplanteras eller planteras på nytt, enligt skogsvårdslagens krav.

På mark där det enligt skogsvårdslagen krävs färre än 1 000 stycken utvecklingsbara plantor per hektar gäller försäkringen enligt ovan när andelen skadade plantor är minst 50 procent inom ett sammanhängande område som är 0,50 hektar eller större.

11.1.1 Undantag

Försäkringen gäller inte för skada

- orsakad av sprängningsarbete
- om enbart påverkar skogsföryngringens kvalitet och/eller tillväxt.

Anmärkning

Se Säkerhetsföreskrifter Q.05.

11.2 Skada på ungskog

Försäkringen gäller för skada genom

- brand, explosion, åskslag och luftfartyg

på ungskog som leder till att ett skadat sammanhängande område ska planteras på nytt, enligt skogsvårdslagens krav.

11.2.1 Undantag

Försäkringen gäller inte för skada

- orsakad av sprängningsarbete
- som enbart påverkar ungskogens kvalitet och/eller tillväxt.

Undantaget tillämpas inte för träd som skadats av sot till följd av brand.

Anmärkning

Se Säkerhetsföreskrifter Q.05.

11.3 Skada på skog

Försäkringen gäller för skada på träd genom

- brand, explosion, åskslag och luftfartyg.

11.3.1 Undantag

Försäkringen gäller inte för skada

- orsakad av sprängningsarbete
- som enbart påverkar trädens kvalitet och/eller tillväxt.

Undantaget tillämpas inte för träd som skadats av sot till följd av brand.

Anmärkning

Se Säkerhetsföreskrifter Q.05.

11.4 Skada på skogsråvara

Försäkringen gäller för skada på skogsråvara genom

- brand, explosion, åskslag och luftfartyg
- uppsåtlig skadegörelse.

11.4.1 Undantag

Försäkringen gäller inte för skada

- orsakad av sprängningsarbete.

11.5 Skada på skogsplantor och frön för skogsodling

Försäkringen gäller för skada på skogsplantor och frön för skogsodling genom

- brand, explosion, åskslag och luftfartyg
- stöld och uppsåtlig skadegörelse.

11.5.1 Undantag

Försäkringen gäller inte för skada

- orsakad av sprängningsarbete.

11.6 Skada på skogsmark

Försäkring gäller för bestående skada på skogsmark genom

- brand, explosion, åskslag och luftfartyg.

11.6.1 Undantag

Försäkringen gäller inte för skada

- orsakad av sprängningsarbete.

Anmärkning

En bestående skada på skogsmark är en skada som innebär att en produktiv skogsmark* efter en skada klassas som improduktiv skogsmark (impediment*) och att det tillståndet bedöms bestå i minst 20 år.

Se säkerhetsföreskrifter under Q.05 Skogsförsäkring.

41. Skadevärderingsregler

Våra gällande tabeller för ersättningsbelopp vid skogsskador finns på vår webbplats lansforsakringar.se. Du kan ringa ditt länsförsäkringsbolag om du vill ha den per post. Vid beräkningen av ersättningsbeloppen i tabellerna har Länsförsäkringar beaktat att den skadade skogen har ett restvärde som det åligger skogsägaren att realisera på bästa möjliga sätt.

41.1 Värdering vid skada på skogsförnyring

Sådd, plantering eller hjälpplantering och vid behov markberedning, värderas enligt Länsförsäkringars gällande tabeller för ersättningsbelopp vid skogsskador.

Den verkliga kostnaden för sådd eller plantering ligger till grund för ersättningen och våra gällande tabeller för ersättningsbelopp vid skogsskador anger det högsta värde som försäkringen ersätter. Vid värdering ersätts antalet ej utvecklade plantor, dock högst det antal plantor som är rekommenderat enligt tabellen i 41.1.1. Avvikelse kan förekomma om särskilda skäl föreligger.

Markberedning* värderas vid behov och där åtgärden tidigare utförts, till fastställt belopp enligt våra gällande tabeller för ersättningsbelopp vid skogsskador. Därutöver kan vid behov ersättning lämnas för röjning och fördyrad skotning i samband med detta och ersättningen lämnas enligt våra gällande tabeller för ersättningsbelopp vid skogsskador.

41.1.1 Rekommenderat plantantal

PLANTANTAL I OLIKA BESTÅND	
Ståndortsindex	Rekommenderat plantantal
Tall	
T28+	3 000-3 500
T24	2 600-3 000
T20	2 300-2 800
T16	1 900-2 500
Gran	
G36+	2 800-3 500
G32	2 500-3 000
G28	2 300-2 800
G24	2 000-2 500
G20	1 700-2 500
G16	1 500-2 500
Löv	
Hybridasp	1 000-1 200
Övrigt löv, om en branschrekom- mendation inte anger annat	1 800-2 200

41.2 Värdering vid skada på ungskog

Sådd, plantering eller hjälplantering och vid behov markberedning, värderas enligt Länsförsäkringars gällande tabeller för ersättningsbelopp vid skogsskador.

Den verkliga kostnaden för sådd eller plantering ligger till grund för ersättningen och våra gällande tabeller för ersättningsbelopp vid skogsskador anger det högsta värde som försäkringen ersätter. Vid värdering ersätts antalet ej utvecklingsbara plantor, dock högst det antal plantor som är rekommenderat enligt tabellen i 41.1.1. Avvikelse kan förekomma om särskilda skäl föreligger.

Markberedning* värderas vid behov och där åtgärden tidigare utförts, till fastställt belopp enligt våra gällande tabeller för ersättningsbelopp vid skogsskador. Därutöver kan vid behov ersättning lämnas för röjning och fördyrad skotning i samband med detta och ersättningen lämnas enligt våra gällande tabeller för ersättningsbelopp vid skogsskador.

41.3 Värdering vid skada på skog

Skada på skog värderas enligt våra gällande tabeller för ersättningsbelopp vid skogsskador.

41.4 Värdering vid skada på skogsråvara

Skada på skogsråvara värderas enligt

- våra gällande tabeller för ersättningsbelopp vid skogsskador
- skriftligen avtalat pris uttryckt i kronor per m³fub* eller liknande minus skadad skogsråvaras restvärde.

41.5 Värdering vid skada på skogsplantor eller frön

Skada på skogsplantor och frön värderas till inköpspris och transportkostnad.

41.6 Värdering vid skada på skogsmark

Skada på skogsmark värderas enligt våra gällande tabeller för ersättningsbelopp vid skogsskador.

11. Självrisk

Vid varje skadetillfälle gäller en självrisk som är 20 procent av prisbasbeloppet*. Avtal kan träffas om annan självrisk, som då anges i försäkringsbrevet.

Endast en självrisk, den högsta, tas ut om mer än en av dina försäkringar berörs vid samma skadehändelse.

Självrisk som uttrycks i prisbasbelopp* avrundas vid beräkning nedåt till närmast 100-tal kronor.

43. Skadeersättningsregler

43.1 Beräkning av ersättning

Din ersättning beräknas som skadebeloppet (enligt avsnitt 41) plus räddningskostnad (enligt avsnitt 43.3) med avdrag för självrisk (enligt avsnitt 42).

Ersättningen, enligt stycket ovan, kan minskas med hänsyn till eventuell underförsäkring (enligt avsnitt 43.2), påföljd vid åsidosättande av föreskrift (enligt avsnitt Q05), räddningsplikt (enligt avsnitt R07) och skadeersättningsregler i övrigt (enligt avsnitt 43.5).

43.2 Underförsäkring

Om den i försäkringsbrevet angivna arealen produktiv skogsmark* är mindre än den verkliga är du underförsäkrad. Då ersätter vi dig utifrån det du betalat i förhållande till det du borde betalat.

43.3 Räddningskostnad

Om den försäkrade haft kostnader för akuta räddningsåtgärder enligt avsnitt R07 och dessa med hänsyn till omständigheterna varit skäliga kan försäkringen ersätta dessa.

Med räddningskostnad avses

- skäliga kostnader för nedlagt arbete och förluster av egendom på grund av brandbevakning enligt räddningstjänstens skriftliga order och skriftliga instruktioner
- förlust på grund av att räddningstjänsten upprättat brandgator

- ytterligare virkesförluster än de som ersätts enligt avsnitt 41 Skadevärderingsregler på grund av att myndigheter efter stormskada rensar infrastruktur, till exempel väg, järnväg eller kraftledningsgator från stormskadad skog.

Brandbevakning kan tidigast starta efter det att räddningstjänsten avslutat släckningsarbetet. Anlitas extern personal ska kostnaderna för denna vara godkänd av försäkringsbolaget. Ersättning för brandbevakning omfattar även mark som inte är försäkrad (exempelvis impediment*) om denna mark gränsar till skadat försäkrat område.

Andra kostnader än de ovan angivna ska godkännas av försäkringsbolaget för att ge rätt till ersättning. Detta gäller till exempel hyra av utrustning.

43.3.1 Undantag

Du får inte ersättning för kostnader för släckningsarbete och kostnader för räddningstjänstens släckningsutrustning. Inte heller för brandbevakning som enbart avser torvmossor, naturreservat och naturvårdsområden.

Åtgärder som betraktas som normal aktsamhet och normala skyddsåtgärder i verksamheten betraktas aldrig som räddningskostnad. Detta gäller till exempel skyddsåtgärder mot snytbaggeangrepp.

43.4 Inteckningshavare

43.4.1 Panträtt i fast egendom

För den som har panträtt i fast egendom eller tomträtt gäller bestämmelserna i lag om säkerhetsrätt i försäkringsersättning, vid betalning av ersättning på grund av försäkringsavtal.

43.4.2 Företagsinteckning

Om skadan gäller företagsintecknad egendom och den som har rätt till ersättning enligt företagsinteckning anmäler namn och adress till oss, så har de företrädesrätt till ersättning för skada enligt försäkringsavtalet. Företrädesrätten gäller om ersättningsbeloppet överstiger 10 procent av skogsbruksvärdet vid senaste fastighetstaxering. Vid skada genom storm eller snöbrott gäller företrädesrätten bara om ersättningsbeloppet överstiger 10 procent av här gällande försäkringsbelopp. Gällande lag om inbördes företrädesrätt mellan dessa inteckningshavare och andra rättsägares rätt vid konkurs och utmätning är tillämplig.

43.5 Skadeersättningsregler i övrigt

I de fall ersättning eller kompensation i någon form fås från annat håll, i samband med skada som omfattas av försäkringen, begränsas rätten till ersättning så att summan av ersättning från annat håll och försäkringsersättning uppgår till högst 100 procent av värdet på skada enligt avsnitt 10.

Vi är inte skyldiga att överta skadad egendom, men har rätt att efter värdering överta större eller mindre del av egendomen.

43.6 Tidpunkt för betalning av skadeersättning och räntebestämmelser

43.6.1 Tidpunkt för betalning av skadeersättning

Ersättning ska betalas senast en månad efter det att den försäkrade via avräkningar eller andra verifikationer styrkt sina krav och i övrigt fullgjort vad som krävs enligt avsnitt R07.

Den del av ersättningen som den försäkrade har rätt till först när försäkrad egendom återställs eller återanskaffats, ska betalas senast en månad efter det att den försäkrade visat att så skett.

Om polisutredning eller värdering av skiljemän avvaktas ska ersättning betalas senast 1 månad efter det att vi fått utredningen eller värderingen.

43.6.2 Räntebestämmelser

Betalas skadeersättning senare än enligt avsnitt 43.6.1 betalas dröjsmålsränta enligt räntelagen.

För den tid som utbetalning fördröjts genom polisutredning eller skiljemannavärdering betalar vi ränta enligt Riksbankens referensränta.

Vi betalar inte den ränta som beror på ditt dröjsmål att styrka ersättningsanspråk enligt avsnitt R01.

Ränta betalas inte om beloppet är mindre än 1 procent av prisbasbeloppet.

U. Biodlingsförsäkring

Ingår endast om så angetts i försäkringsbrevet.

Med tillämpning av villkoren i grundskyddet (A, B1, B2, C, E, K, L) och eventuellt tilläggsvillkor gäller följande kompletteringar.

02. Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller för bisamhälle inom Norden utan angivet försäkringsställe.

05. Definition av egendomsstyper

05.3 Övriga inventarier

Härmed avses verksamhetens

- Bikupa
- Skattlådor
- Redskap, till exempel slungningsutrustning, perforatorer och avtäckare.

05.4 Produkter

Härmed avses

- Producerade varor som till exempel honung, vax, avläggare, socker
- Paketbin.

05.6 Djur

Härmed avses

- Bin.

06. Försäkrad egendom och försäkrad verksamhet

06.1 Egendom som försäkringen omfattar i försäkrad verksamhet

Försäkringen omfattar endast sådan egendom som ingår i biodlingsverksamhet och som angetts som bisamhälle eller på annat sätt i försäkringsbrevet.

06.1.1 Annan näringsverksamhet

Härmed avses följande verksamheter

- Försäljning av avläggare, skattlådor, kupor, paketbin, socker och vax inköpt för vidareförädling samt inköp av honung för vidareförsäljning.
- Legotappning
- Pollineringsupdrag

11. Vad försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för skadehändelserna enligt A.11.1-11.18.

- Särskilda självrisker enligt A.11.9.2, A.11.13.2, A.11.14.2, A.11.15.2, A.11.16.2, A.11.17.2 och A.11.18.2. tillämpas inte.
- Med ändring av Q.01.15.4 gäller inte särskild påföljd för bikupa som förvaras utomhus.

11.19 Skada orsakad av vilda djur

Ersättning lämnas för plötslig och oförutsedd skada på bisamhälle av vilda djur - dock inte fåglar, myror, råttor, möss, sorkar, insekter och kvalster.

11.20 Besprutnings- och bepudringsskada på bisamhälle

Ersättning lämnas då bisamhälle dör till följd av besprutnings- eller bepudringsskada när den försäkrade kan visa att han inte är berättigad till skadestånd eller om den som orsakat skadan är okänd eller inte kan betala skadeståndet.

Ersättning lämnas i sådant fall även för kostnaderna för att verkställa analyser och undersökningar som utförts av t.ex. lantbruksuniversitetet.

11.20.1 Undantag

Ersättning lämnas inte för skada

- som uppstår på bisamhälle till följd av besprutnings- och bepudringsskada som försäkrad eller annan för hans räkning utförd
- då den försäkrade inte verkställt nödvändiga analyser och undersökningar som kan utföras av t.ex. lantbruksuniversitetet för att bedöma skadeorsaken.

ÖVRIGT

V. Särskilda försäkringsvillkor

Ingår endast om så angetts i försäkringsbrevet.

Med tillämpning av villkoren i grundskyddet (A, B1, B2, C, E, K, L) och eventuellt tilläggsvillkor gäller följande kompletteringar.

30. Revisionsbesiktning

Elektrisk starkströmsanläggning inom byggnad* ska revisionsbesiktigas på försäkringstagarens bekostnad av besiktningsman som godkänts av Svenska Brandförsvarsföreningens Elektriska Nämnden eller av bolaget.

Revisionsbesiktning ska ske minst vart tredje kalenderår. Vid revisionsbesiktning gjorda anmärkningar ska av behörig person rättas inom två månader efter besiktningen. Intyg om utförd besiktning, anmärkningar och vidtagna åtgärder ska av försäkringstagaren visas för bolagets representanter på begäran.

86. Förlängd ansvarstid 36 månader i B1. Avbrottsförsäkring

Med ändring av B1.11.3 gäller att ansvarstiden* vid avbrottskada, vid djurproduktion i byggnad* som återupptas inom 12 månader från skadedagen* är förlängd till 36 månader.

Q. Säkerhetsföreskrifter

01. Egendomsförsäkring, Avbrottsförsäkring, Arrende och Hyresförlustförsäkring, Storm- och hagelförsäkring för växthus och växthusväxter, Snötrycksförsäkring för växthus och växthusväxter, Maskinskadeförsäkring, Särskilda Gårdsbyggnader samt Biodlingsförsäkring

01.1 Allmänna säkerhetsföreskrifter

Den försäkrade ska iaktta

- lagar, förordningar eller myndigheters föreskrifter som meddelas i syfte att förhindra eller begränsa skada, till exempel lag eller förordning om
  - skydd mot olyckor
  - brandfarliga varor
  - explosiva varor
  - elektrisk starkströmsanläggning* (starkströmsföreskrifter)
  - hälso- och miljöfarliga varor
  - djurskydd
  - vägtrafik
- säkerhetsföreskrifter som anges i försäkringsbrevet
- föreskrifter som meddelas av tillverkare, leverantör, besiktningsman, veterinär eller motsvarande i syfte att förhindra eller begränsa skada
- aktsamhet och genomföra åtgärder för att förebygga skada. Detta innebär bland annat att ordningen ska vara god i utrymmen där brand lätt kan uppstå, att försäkrad egendom inte får användas under förhållanden som innebär onormal påfrestning och den försäkrad egendom underhålls och sköts så att den är i funktionsdugligt skick.
- att LBK-pärmens* och övriga säkerhetsföreskrifter som anges nedan efterföljs

01.2 Elektriska starkströmsanläggningar och reservelverk

01.2.1 Allmänt elinstallationer

Elanläggningar ska uppfylla i Sverige gällande starkströmsföreskrifter (elsäkerhetsverkets starkströmsföreskrifter) och elinstallationsregler* samt LBK-pärmens ”Handbok för elinstallationer i lantbruk”. Elinstallationsarbete får endast utföras av behörig elinstallatör eller av honom anställd yrkesman.

01.2.2 Revisionsbesiktning av elektrisk starkströmsanläggning
Anges i försäkringsbrevet att elektrisk starkströmsanläggning* ska revisionsbesiktigas gäller följande. Elektrisk starkströmsanläggning ska revisionsbesiktigas på försäkringstagarens bekostnad. Besiktningen ska utföras av besiktningsman som godkänts av Svenska Brandskyddsföreningens Elektriska Nämnd (EN) eller av bolaget.

Den första revisionsbesiktningen ska göras inom ett år efter det att elanläggningen blivit besiktningspliktig. Revisionsbesiktning ska därefter ske vart tredje kalenderår. Vid revisionsbesiktning gjorda anmärkningar ska av behörig elinstallatör rättas inom tre månader efter besiktningen. Intyg om utförd besiktning, gjorda anmärkningar och vidtagna åtgärder ska av försäkringstagaren visas för bolagets representanter.

01.2.3 Underhåll av elektrisk starkströmsanläggning

”Elsäkerhetsverkets föreskrifter ELSÄK-FS 2008:3 – Innehavarens kontroll”, tydliggör anläggningsinnehavarens/försäkringstagarens ansvar för att elanläggningen ger betryggande säkerhet mot person-, djur*- och egendomsskada.

Innehavaren beslutar själv om lämplig tidsintervall för den periodiska kontrollen. Kontrollen anpassas till anläggningen beskaffenhet, ålder, omgivande miljö och användning. Resultatet av kontrollen, det beslutade tidsintervallet och de åtgärder som har vidtagits med anledning av kontrollen ska dokumenteras. Den senaste dokumentationen ska på begäran kunna visas upp för Elsäkerhetsverket och för bolaget.

01.2.4 Krav på reservelverk

Reservelverk ska finnas för produkter och växthusväxter i kyl-, frysenhet och klimatkontrollerade växthus och lager samt för djur*. Reservelverk har till uppgift att upprätthålla el-, vattenförsörjning-, ventilation, värme samt kyla. Reservelverket ska vara godkänt av bolaget och hållas i funktionsdugligt skick enligt gällande föreskrifter i ”Länsförsäkringars och Agrias krav på driftlarm och reservelverk för lantbruksdjur* och produkter*” (hämtas på lansforsakringar.se eller direkt via ditt länsförsäkringsbolag). Reservelverk ska uppfylla anvisningarna i LBK-pärmen*, flik 5. Anteckningar om utförd provkörning och service ska göras i en särskild driftsjournal, som ska visas upp för bolagets representant på begäran.

01.2.4.1 Särskild påföljd

Har föreskrift enligt Q.01.2.4 inte följts ersätts produkter och växthusväxter i kyl-, frysenhet och klimatkontrollerade lager och växthus samt djur* upp till ett sammanlagt marknadsvärde* på högst 0,5 prisbasbelopp*. Ersättning ges dock lägst med det belopp som skulle ha lämnats om enbart Q.01.50.1 hade tillämpats.

01.3 Brand

01.3.1 Brandsläckning

Brandsläckningsberedskap ska finnas i den utsträckning som anges i LBK-pärmen*, flik 10 och av bolaget och hållas i funktionsdugligt skick.

01.3.2 Brandlarm och brandvarningssystem

Brandlarm och brandvarningssystem ska finnas i den utsträckning som anges av bolaget och enligt anvisningarna i LBK -pärmens* flik 3, avsnitt 5 och flik 10, avsnitt 2.

Brandlarm och brandvarningssystem ska vara godkänd av LBK-pärmens* flik 12 eller av bolaget och hållas i funktionsdugligt skick. Provnings samt drift och skötsel av anläggningen ska utföras enligt tillverkarens anvisningar. Anteckningar om detta ska göras i en särskild driftsjournal, som ska visas upp för bolagets representant på begäran.

01.3.3 Byggnadstekniskt brandskydd

Anvisningarna för byggnadstekniskt brandskydd i LBK-pärmen, flik 3 ska följas.

01.3.4 Brandsektionering

Brandsektionering ska utföras enligt anvisningarna i LBK -pärmens* flik 3, avsnitt 3. Om lägre premie erhålls på grund av brandsektionering ska branddörr, brandlucka eller annan liknande sektionering alltid vara stängd under tider då inte någon person arbetar i byggnaden* nära brandsektioneringen. Brandsektionering, inklusive dörrar och luckor ska kontinuerligt underhållas och alltid vara i funktionsdugligt skick.

01.3.5 Brandfarlig sysselsättning

01.3.5.1 Öppen eld

Öppen eld får inte förekomma inom 75 meter från byggnad* eller upplag av brännbart material* eller närmare än 40 meter från brännbar växande gröda. Anvisningarna i LBK-pärmen, flik 9, avsnitt 1 ska följas. Öppen eld får inte förekomma i djurstall eller annan byggnad* med brännbart material*. Eld eller annan brandfarlig verksamhet får inte handhas på sådant sätt att brand kan uppstå.

01.3.5.2 Upptining

Upptining med elström får utföras endast av behörig elinstallatör. Svetslåga, blåslampa, varmluftspistol eller dylikt får inte användas.

01.3.5.3 Tobaksrökning

Tobaksrökning får inte ske

- i djurstall
- i lokal där lagring eller bearbetning av brännbart material* förekommer eller i andra lokaler där brandskada på grund av tobaksrökning kan uppstå
- vid upplag utomhus av brännbart material*.

01.3.6 Heta arbeten

Säkerhetsföreskrifter för heta arbeten gäller för permanent och tillfällig arbetsplats där heta arbeten utförs och fara för brand

kan föreligga. Med heta arbeten avses svetsning, skärning, lödning, takläggning, bearbetning med snabbgående verktyg och annat arbete som medför uppvärmning eller gnistbildning. Heta arbeten ska utföras enligt anvisningarna i LBK-pärmens* flik 7.

01.3.6.1 Särskild påföljd

Har säkerhetsföreskrift enligt Heta arbeten (Q.01.3.6) inte följts sätts den ersättning som annars skulle ha lämnats efter avdragen självrisk* ned med 30 procent, dock med lägst 1 och högst 10 prisbasbelopp*. Nedsättningen kan minska om särskilda skäl föreligger. Ersättning ges dock lägst med det belopp som skulle ha lämnats om enbart Q.01.50.1 hade tillämpats.

01.3.7 Skuggningsväv

Skuggningsväv i växthus som installeras efter 1996-01-01 måste vara tillverkad av material som är klassat och godkänt som svårantändligt material av SP (Statens Provningsanstalt). Andra motsvarande klassningar och godkännanden kan efter bolagets medgivande accepteras.

01.4 Datautrustningar, driftlarm för djur, produkter, växthusväxter och annan elektronisk utrustning

01.4.1 Överspänningsskydd

Datautrustningar, larmanläggningar och annan elektronisk utrustning ska överspänningsskyddas enligt anvisningarna i LBK-pärmens* flik 5, avsnitt 22. Överspänningsskydd ska vara fackmannamässigt installerade.

Anmärkning

Med datautrustning avses här inte dator som endast används för bokföring och administration.

01.4.2 Reservdelar och serviceavtal

Reservdelar för datautrustningar, larmanläggningar och annan elektronisk utrustning ska finnas eller kunna skaffas fram inom 24 timmar samt anläggning ska vara i funktion inom 36 timmar, efter det att skadan har uppmärksamats. Alternativt ska ett serviceavtal ha tecknats med samma tidsgräns.

01.4.3 Driftlarm för djur*, produkter* och växthusväxter*

Driftlarm ska finnas för produkter och växthusväxter i kyl-, frysenhet och klimatkontrollerade växthus och lager och för fjäderfä, grisar samt för kalvar yngre än 6 månader. Driftlarm-anläggning som har till uppgift att upprätthålla el- och vattenförsörjning, ventilation, värme samt kyla. Driftlarmet ska vara godkänt av bolaget, uppfylla kraven enligt gällande föreskrifter

i "Länsförsäkringars och Agris krav på driftlarm och reserv-
elverk för lantbruksdjur och produkter"(hämtas på lansforsak-
ringar.se eller direkt via ditt länsförsäkringsbolag) samt vara i drift.

01.4.3.1 Särskild påföljd

Har föreskrift enligt Q.01.4.3 inte följts ersätts produkter och växt-
husväxter i kyl-, frysenhet och klimatkontrollerade lager och
växthus, fjäderfä, grisar samt för kalvar yngre än 6 månader upp
till ett sammanlagt marknadsvärde* på högst 0,5 prisbasbelopp*.
Ersättning ges dock lägst med det belopp som skulle ha lämnats
om enbart Q.01.50.1 hade tillämpats.

01.4.4 Datamedia och information

Original exemplar av programvara ska förvaras på sådant sätt att
originalet och installerat program inte kan skadas vid samma
tillfälle.

Rutin för säkerhetskopiering av användarfiler

Säkerhetskopior av användarfiler ska framställas med den frek-
vens som vanligen tillämpas inom den försäkrades verksamhet,
dock minst en gång per vecka. Säkerhetskopior ska vara kor-
rekta, aktuella och funktionsdugliga. Säkerhetskopior ska för-
varas skilda från originalet och från varandra på sådant sätt att
dessa inte kan skadas vid samma tillfälle.

01.4.4.1 Särskild påföljd

Har säkerhetsföreskrift enligt Q.01.4.4 inte följts gäller utöver
påföljd enligt Q.01.50 att ingen ersättning lämnas för och avbrotts-
skada enligt B1. Avbrottsförsäkring.

01.5 Uppvärmningsanordningar

01.5.1 Uppvärmning och torkning

Uppvärmnings- och torkanläggning samt hetvattentvätt ska
anordnas enligt anvisningarna i LBK-pärmens* flik 4.

Innan uppvärmnings- eller torkanläggning tas i bruk ska den
godkännas av oberoende sakkunnig eller sotningsdistriktet och
av bolaget. Elektisk uppvärmningsanläggning ska vara CE-
märkt och godkänt enligt Q.01.2. Uppställning ska göras enligt
anvisningarna i LBK-pärmens flik 5.

01.5.2 Särskilda uppvärmningsanordningar

Uppvärmningsanordningar där risk för överhettning föreligger,
till exempel spisplattor, kaffebryggare och bastu ska vara för-
sedda med ej urkopplingsbar timer.

01.5.3 Bränsle

Bränsle* ska hanteras och förvaras enligt anvisningarna i LBK-
pärmen*, flik 11.

01.6 Transportanordningar

Med transportanordningar avses anordningar som transporterar
foder, spannmål och dylikt, horisontellt eller vertikalt, till exem-
pel elevatorer, skruvar, transportfläktar och bandtransportörer.
Dessa anordningar ska utformas enligt anvisningarna i LBK-
pärmen*, flikarna 5 och 6.

01.7 Elmotorer

Anläggningar med elmotorer för remtransmissioner, exempelvis
krossar, kvarnar, skopremselevatorer och bandtransportörer, ska
vara försedda med varvtalsvakt enligt anvisningarna i LBK-pär-
men*, flikarna 5 och 6. Varvtalsvakten ska kontrolleras enligt
anvisningarna i LBK-pärmen*, flik 6 avsnitt 1.

Elmotorer i system som blåser luft till och från utrymmen
där lagring eller bearbetning av brännbart material* förekom-
mer, ska vara försedda med inbyggt termiskt skydd (temperatur-
skydd) i motorlindningen enligt anvisningarna i LBK – pär-
mens*, flik 5. Härmed avses exempelvis elmotorer som driver
fläktar för torkning av hö eller spannmål.

01.8 Motordrivna fordon

Motordrivna fordon ska uppfylla anvisningarna i LBK – pärmen*,
flik 8, till exempel vad gäller tekniska krav, uppställning och
inkörsel i byggnad*. Vad som är motordrivna fordon, inklusive
stationär förbränningsmotor, definieras i LBK – pärmen*, flik 8.

Uppställning och inkörsel i byggnad av motorfordon eller
motorredskap som drivs med annan motor än dieselmotor,
exempelvis bensindrivet fordon, får endast ske efter bolagets
godkännande.

01.9 Stationär förbränningsmotor

Stationär förbränningsmotor ska vara försedd med gnistsläckare.
Stationär förbränningsmotor ska utomhus placeras minst 6
meter från byggnad och från upplag av lättantändliga ämnen.
Motorn får placeras inomhus om lokalen uppfyller kraven för
garage enligt LBK-pärmen*, flik 3, avsnitt 5.5. Avgasrör ska
utformas i samråd med bolaget enligt rekommendationerna för
skorsten i LBK-pärmen, flik 4, avsnitt 5. Uppställning av gasdri-
ven stationär förbränningsmotor får dock endast ske efter bola-
gets godkännande.

Anmärkning

Ovanstående gäller även traktor i stationär drift.

01.10 Laddning av batterier

Laddning av batterier ska utföras i ett väl ventilerat och välstädat
utrymme samt på en plats där brandrisken är liten, exempelvis

gårdsverkstad* eller maskinhall. Laddning av batterier i batteri-drivna fodervagnar ska utföras enligt anvisningarna i LBK-pärmen *, flik 6, avsnitt 7.

01.11 Tankning av motorfordon och förvaring av motorbränsle

Tankning av motorfordon och motorredskap ska ske enligt LBK-pärmen*, flik 11 avsnitt 2.9. Tankning får aldrig ske då motorn är igång. Motorfordon och motorredskap definieras i LBK-pärmen*, flik 8. Förvaring av motorbränsle och andra brandfarliga vätskor ska ske enligt anvisningarna i LBK-pärmen, flik 11.

01.12 Cistern för brandfarliga vätskor

Cistern ska uppfylla anvisningarna i LBK-pärmen*, flik 11, avsnitt 2.2. Cistern ska vara försedd med elektroniskt överfyllnadsskydd. Krav på låsanordning för cistern finns under Q.01.16.

01.13 Förvaring av husvagnar, husbilar, bilar och båtar

Vid förvaring av husvagnar, husbilar, bilar och båtar i byggnader* ska anvisningarna i LBK-pärmen*, flik 3, avsnitt 5, punkt 6.2 uppfyllas.

01.14 Skyddskrav för utströmning av vätska från ledningssystem

01.14.1 Frysrisk

Skäliga åtgärder ska vidtas för att förhindra utströmning genom frysning. Se även Q.01.3.5.2 Uppptining.

01.14.2 Dagvattenledning

Invändigt ledningssystem för regn- eller smältvatten ska uppfylla de krav som ställs på avloppsledningar enligt Boverkets Byggregler (BBR).

01.14.3 Provning

Ledningssystem ska innan de tas i bruk provas och godkännas i vedertagen ordning.

01.14.4 Underhåll

Ledningssystem och övriga anordningar som ska förhindra utströmning ska underhållas på ändamålsenligt sätt. Påföljd enligt Q.01.50 tillämpas dock endast om underhållet är uppenbart eftersatt.

01.14.5 Byggregler

Ledningssystem och konstruktioner ska vara utförda enligt vid tiden för uppförandet eller reparationen gällande byggregler.

01.15 Skyddskrav mot stöld och skadegörelse*

All egendom skall förvaras i byggnad eller lokal i byggnad.

Förvaring i låst eller olåst fordonshytt betraktas inte som byggnad eller lokal i byggnad.

01.15.1 Skyddskrav på låsanordning på byggnad eller lokal i byggnad

Byggnad* och lokal* i byggnad ska ha golv, väggar, tak, dörr- och fönsterenheter med mera som vad avser såväl det byggnadstekniska utförandet som lås och reglingsanordningar, i sin helhet ger ett efter förhållandena godtagbart skydd mot inbrott* och försvårar bortförande av stöldgods.

Byggnad* och lokal i byggnad* ska ha dörrar, portar och luckor låsta med av bolaget godkänd låsenhet. Med godkänd låsenhet avses:

- certifierat instickslås och slutbleck som uppfyller fodringarna i svensk standard SS 3522 lägst klass 3.
- certifierat hänglås med beslag eller certifierad låsbom. Lås och beslag ska på dörrens insida vara lägst klass 3 eller lägst klass 3 på utsidan enligt fodringarna för hänglås och hänglåsbeslag i Svenska Stöldskyddsföreningens norm SSFN 014 och SSF 018.
- invändig stålbom av plattjärn minst 8 x 50 mm som låses med hänglås certifierat enligt Svenska Stöldskyddsföreningens norm för hänglås SSFN 014 klass 3.

Dörr, port och lucka anses inte vara låst om nyckel* har lämnas kvar i låset. Lås i dörrar till, exempelvis gårdsverkstad*, sadelkammare, kemiska förråd, ska utgöras av klass 3. Låset ska från båda sidor av dörren endast kunna öppnas med nyckel*. Låsenhet ska vara fastsatt på ett säkert sätt enligt tillverkarens anvisningar. För pardörrar gäller dessutom att den ena dörren ska vara reglad upp- och nedtill med säkrade kantreglar eller på likvärdigt sätt.

Öppningsbart fönster i väggar, dörrar och tak ska vara stängt och invändigt reglat.

Anmärkning

Skyddskrav på låsanordning gäller inte byggnadsdel med djur*. Kraven på låsanordning gäller däremot för lokal i djurstall.

01.15.2 Nyckel, kod eller låskombination

Nyckel*, kod eller låskombination till byggnad* och lokal i byggnad* ska handhas och förvaras på betryggande sätt. Den får till exempel inte vara märkt eller placerad så att den kan identifieras av obehörig. Den får inte heller förvaras på sådant sätt i byggnad eller i lokal i byggnad att den är lättillgänglig för obehöriga.

01.15.3 Lås, kod och låskombination

Lås, kod och låskombination ska omedelbart bytas eller ändras om det finns anledning misstänka att någon obehörigen innehar nyckeln* eller har kännedom om koden eller låskombinationen.

01.15.4 Särskild påföljd

Har föreskrift enligt Q.15.1–15.3 inte följts görs nedsättningen med 20 procent av ett prisbasbelopp. Förvaring under bar himmel eller i låst eller olåst fordon medför också denna särskilda påföljd. Ersättning ges dock lägst med det belopp som skulle ha lämnats om enbart Q.01.50.1 hade tillämpats.

Den särskilda påföljden tillämpas inte vid stöld av eller skadegörelse* på djur* och hästar.

01.16 Skyddskrav på låsanordning för cistern

På utomhus placerad cistern ska påfyllnings- och tappningsanordningar samt andra öppningar vara låsta med låsanordning som lägst motsvarar beslag och hänglås klass 2.

För cistern placerad i byggnad gäller att byggnaden ska vara låst med av bolaget godkänd låsenhet enligt punkt Q.01.15.1, lägst klass 3. Med byggnad avses här särskilt cisternhus eller av bolaget godkänt brandavskilt utrymme med egen ingång i byggnad.

01.16.1 Särskild påföljd

Har föreskrift enligt Q.01.16 inte följts görs nedsättningen med 20 procent av ett prisbasbelopp. Ersättning ges dock lägst med det belopp som skulle ha lämnats om enbart Q.01.50.1 hade tillämpats.

01.28 Snötryck

Om det med hänsyn till väderleksförhållandena är möjligt, ska byggnaders tak skottas så att stora mängder snö inte samlas på taken. Växthus skall hållas uppvärmda. Föreskriften om snöskottning tillämpas inte på växthus.

01.50 Påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrift

01.50.1 Allmänt

Har den försäkrade när skada har inträffat försummat att följa en säkerhetsföreskrift som framgår av försäkringsvillkoren, av försäkringsbrev eller av en författning som villkoren hänvisar till, betalas ersättning från försäkringen endast i den utsträckning skadan får anses ha inträffat även om säkerhetsföreskriften hade iakttagits.

Nedsättning görs när särskilda skäl föreligger. Vid allvarligt åsidosättande av säkerhetsföreskrifterna kan ersättning minskas så mycket att ingen ersättning betalas ut. Med den försäkrade likställs annan som haft att tillse att säkerhetsföreskriften följdes.

01.50.2 Påföljd enligt allmänna regler

Har föreskrift enligt

- Elektriska starkströmsanläggningar och reservelverk (Q.01.2.1-3)
- Skyddskrav för utströmning av vätska från ledningssystem (Q.01.14)
- Snötryck (Q.01.28)

inte följts tillämpas enbart Q.01.50.1.

01.50.3 Särskild påföljd

Om särskild påföljd anges i direkt anslutning till säkerhetsföreskriften tillämpas den. Särskild påföljd finns för punkt:

- 01.2.4 Krav på reservelverk
- 01.3.6 Heta arbeten
- 01.4.3 Driftlarm för djur*, produkter* och växthusväxter*
- 01.4.4 Datamedia och information
- 01.15 Ej godkänd låsanordning och förvaring under bar himmel eller i låst eller olåst förarhytt
- 01.16 Ej godkänd låsanordning för cistern

01.50.4 Nedsättning görs med 20 procent

Har annan säkerhetsföreskrift som inte åberopas i Q.01.50.2–Q.01.50.3 inte följts sätts den ersättning som annars skulle lämnats efter avdragen självrisk* ned med 20 procent, dock med lägst 50 procent av prisbasbeloppet* och högst 10 prisbasbelopp*. Nedsättningen kan minskas om särskilda skäl föreligger. Ersättning ges dock lägst med det belopp som skulle ha lämnats om enbart Q.01.50.1 hade tillämpats.

02. Ansvarsförsäkring

02.1 Den försäkrade ska

- följa de säkerhetsföreskrifter som anges i försäkringsbrevet
- tillse att dokumentation i form av konstruktionsritningar, tillverkningsplaner, recept, instruktioner, bruksanvisningar, avtal, garantier och liknande handlingar i rimlig omfattning förvaras och på bolagets begäran uppvisas när det kan vara av betydelse för att kunna fastställa
  - leveranstidpunkt, eller
  - om skadeståndsskyldighet föreligger, eller
  - om produkt varit defekt vid leverans

02.2 Påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrift

Har den försäkrade inte iakttagit sina skyldigheter enligt säkerhetsföreskrifterna i Q.02.1 och har detta varit till väsentligt men i utredning av skadestandsfrågan, görs ett avdrag med 20 procent av annars utgående ersättning, dock med lägst 50 procent av prisbasbeloppet* och högst 10 prisbasbelopp*.

03. Begränsad Nötkreatursförsäkring

03.4 Allmänna säkerhetsföreskrifter

Försäkringstagaren ska iaktta och följa följande föreskrifter för att förebygga och begränsa skada på djur:

- Djur ska behandlas väl och skyddas mot onödigt lidande och sjukdom. Djur ska få tillräckligt med foder och vatten samt daglig tillsyn. Stallmiljön och stängsel ska vara av en sådan standard att risk för skada minimeras.
- Lagar, förordningar och föreskrifter som har till syfte att förebygga sjukdomar och skador på djur ska följas. Beslut och förelägganden av veterinär eller myndighet ska följas.
- Djur måste ges nödvändig vård. Om djur insjuknar, skadas eller visar symtom på sjukdom, tecken på slöhet eller avmagering måste veterinär snarast kontaktas eller tillkallas.
- Anvisningar och rekommendationer utfärdade av veterinär avseende vård (behandling eller eftervård) och rehabilitering av djur ska följas.
- Veterinär ska kontaktas eller tillkallas igen om djurs hälsa inte har förbättrats under pågående behandling, vård och rehabilitering.
- Försäkrade djur ska omhändertaras med omsorg och i övrigt ska den aktsamhet iakttas som krävs för att förhindra att ett försäkringsfall inträffar eller för att begränsa dess följder.

03.5 Påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrift

Har säkerhetsföreskrift enligt Q.05.1 inte följts sätts den ersättningen som annars skulle ha lämnats ned med 20 procent, dock med lägst 50 procent av prisbasbeloppet* och högst 10 prisbasbelopp. Nedsättningen kan minskas om särskilda skäl föreligger. Vid allvarligt åsidosättande av säkerhetsföreskrift kan nedsättning av ersättning ökas, till och med så mycket att ingen ersättning betalas.

04. Husbocks- och Hästmyreförsäkring

04.1 Allmänna säkerhetsföreskrifter

Den försäkrade ska följa de säkerhetsföreskrifter som anges i Q.01.1.

04.2 Särskilda säkerhetsföreskrifter

Vid uppförande av byggnad* eller vid reparation, om- eller tillbyggnad får inte virke användas som är eller kan misstänkas vara angripet av husbock eller hästmyra.

Angrepp av husbock eller hästmyra måste genast meddelas till bolaget när angreppets upptäckts. Försäkringstagaren måste se till att bolagets personal eller annan som är utsedd att besikta byggnaden får tillträde till byggnaden samt om nödvändigt tillhandahålla stege och annan utrustning för besiktning och sanering.

04.3 Påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrift

Har säkerhetsföreskrift enligt Q.04.1-2 inte följts sätts den ersättningen som annars skulle ha lämnats ned med 20 procent, dock med lägst 50 procent av prisbasbeloppet* och högst 10 prisbasbelopp. Nedsättningen kan minskas om särskilda skäl föreligger. Vid allvarligt åsidosättande av säkerhetsföreskrift kan nedsättning av ersättning ökas, till och med så mycket att ingen ersättning betalas.

05. Skogsförsäkring

05.1 Allmänna säkerhetsföreskrifter

Du, eller annan som enligt avtal agerar i ditt ställe, ska följa de föreskrifter som

- anges i försäkringsbrevet
  - lagar, författningar eller myndigheter anger
  - tillverkare, leverantör, besiktningsman eller motsvarande anger.
- Du, eller annan som enligt avtal agerar i ditt ställe, ska vara akt-sam och vidta åtgärder för att förebygga skador, och vid en skada agera för att begränsa skadans omfattning.

05.2 Särskilda föreskrifter för Skogsförsäkring Max och Skogsförsäkring Mer

Vid skogsskötselåtgärder ska du, eller annan som enligt avtal agerar i ditt ställe, alltid följa rådgivning publicerad av Skogsstyrelsen eller annan större och i Sverige etablerad skogsorganisation, till exempel skogsägarförening eller skogsbolag.

05.2.1 Markberedning

Där det är möjligt och lämpligt ska markberedning genomföras före plantering.

05.2.2 Plantval

Typ av planta, storlek på planta, trädslag och härkomst ska vara lämpliga för aktuell växtplats.

05.2.3 Snytbagge

Där det finns risk för snytbageangrepp ska plantor förses med beprövat skydd. Angrepp på plantor ska bevakas även år två och tre efter plantering. Vid behov och där det är möjligt ska plantorna behandlas.

05.2.4 Avverkning

Vid avverkning ska hänsyn tas till risk för stormskada. Detta gäller speciellt vid gallring av gammal granskog.

05.3 Särskilda föreskrifter för Skogsförsäkring Max, Skogsförsäkring Mer och Skogsförsäkring Bas

05.3.1 Brand

Vid arbete i skog ska hänsyn tas till risk för skogsbrand. Detta gäller särskilt vid markberedning och avverkningsarbete under period av torka, med maskiner försedda med band eller kedjor samt vid reparationsarbete på maskiner i terrängen.

05.4 Påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrift

Om du vid en skada har låtit bli att följa de föreskrifter som framgår av försäkringsvillkoren eller av en författning som villkoren hänvisar till får du ersättning från försäkringen endast för skador som kan antas uppkommit även om du följt föreskrifterna.

R. När skada inträffat

01. Egendomsförsäkring, Avbrottsförsäkring, Arrende och Hyresförlustförsäkring, Storm- och hagelförsäkring för växthus och växthusväxter, Snötrycksförsäkring för växthus och växthusväxter, Maskinskadeförsäkring, Särskilda Gårdsbyggnader samt Biodlingsförsäkring

01.1 Anmälan om skada

Skada som kan medföra ersättningskrav ska anmälas till bolaget så snart som möjligt. Dessutom ska den försäkrade vid stöld, inbrott*, rån* eller annat brott snarast göra polisanmälan och sända in polisintyg till bolaget.

01.2 Ersättningskrav

Ersättningskrav ska framställas till bolaget så snart som möjligt och senast ett år från det att den försäkrade fått kännedom om sin möjlighet att få ersättning. Avser ersättningskravet förlust enligt B1.04 och B2.03 ska krav framställas senast ett år efter ansvarstidens* slut. Framställs kravet senare är bolaget fritt från ersättningsskyldighet.

Den försäkrade är skyldig att specificera sitt ersättningskrav och på anmodan lämna förteckning över försäkrad egendom - skadad och oskadad - med uppgift om varje föremåls värde före och efter skadan. Den försäkrade är även skyldig att på anmodan styrka ersättningskravet genom att lämna de upplysningar som står till buds och genom att tillhandahålla verifikationer, bevis och andra handlingar som behövs för att bedöma bolagets ansvarighet och ersättningens storlek.

01.3 Räddningsplikt

Den försäkrade ska efter förmåga

- avvärja skada som kan befaras vara omedelbart förestående
- begränsa skada som redan inträffat
- snarast möjligt omhänderta och skydda skadad egendom
- utan uppskov vidta lämpliga åtgärder, även av provisorisk art, för att återuppta eller upprätthålla den försäkrade verksamheten
- söka bereda sådana arbetstagare, som genom skadan blivit arbetslösa, annan produktiv sysselsättning än den ordinarie arbetsuppgiften.

Med försäkrad likställs den försäkrades anställda i ledande ställning inom företag eller på platsen.

01.4 Påföljd vid åsidosättande av räddningsplikt

Om den försäkrade uppsåtligt eller av grov vårdslöshet inte uppfyller sin räddningsplikt och om det kan antas att detta varit till men för bolaget är bolaget berättigat till skäligt avdrag på ersättningsbelopp som annars bort utgå eller till fullständig befrielse från ersättningsskyldighet.

01.5 Besiktning av skada

Bolaget har rätt att låta besikta skadan samt att, innan åtgärder vidtas, utfärda anvisningar för reparation, återställande eller tillvaratagande av skadad egendom. Den försäkrade är skyldig att följa bolagets anvisningar om val av reparatör, entreprenör eller metod för reparation eller sanering.

Iakttar den försäkrade inte vad som här sagts är bolagets ansvarighet begränsad till den kostnad som skulle ha uppkommit om anvisningarna följts.

01.6 Gravationsbevis och panthavares godkännande

Om gravationsbevis eller panthavares godkännande behövs för att betala ut ersättning, ska den försäkrade sända in dessa handlingar till bolaget.

01.7 Bedrägliga uppgifter

Om den försäkrade svikligen uppgger, förtiger eller döljer något av betydelse för skadans bedömning kan ersättningen bortfalla eller begränsas.

02. Ansvarsförsäkring

02.1 Anmälan om skada

Skada som kan grunda ersättningskrav mot försäkrad ska anmälas till bolaget så snart som möjligt. Vid nyckelförlust ska polisanmälan ske och kopia på anmälan ska på begäran insändas till bolaget.

02.2 Anmälan om anspråk

Anspråk mot försäkringen med anledning av skadeståndskrav mot försäkrad måste anmälas till bolaget inom 1 år från det försäkrad fick kännedom om skadeståndskravet. Anmäls kravet senare är bolaget fritt från ansvarighet.

02.3 Uppgörelse i godo

Om bolaget så begär är den försäkrade skyldig att medverka till uppgörelse i godo med den skadelidande. Den försäkrade har dock inte rätt att utan bolagets tillåtelse medge skadeståndsskyldighet, godkänna ersättningskrav eller utbetala ersättning. Den försäkrade är även skyldig att förhindra att den försäkrade ådöms skadeståndsskyldighet genom tredskodom*. Iakttar den försäkrade inte av bolaget lämnade föreskrifter är bolaget fritt från ansvarighet om inte kravet uppenbart var lagligen grundat.

Har bolaget förklarat sig villigt att göra upp i godo med den som kräver skadestånd är bolaget fritt från skyldighet att ersätta därefter uppkommen kostnad och att företa ytterligare utredning.

02.4 Räddningsplikt

Den försäkrade ska efter förmåga

- avvärja skada som kan befaras vara omedelbart förestående
- begränsa skada som redan inträffat
- snarast möjligt omhänderta och skydda skadad egendom.

Med försäkrad likställs den försäkrades anställda i ledande ställning inom företaget eller på platsen.

02.5 Påföljd vid åsidosättande av räddningsplikt

Om den försäkrade uppsåtligt eller av grov vårdslöshet inte uppfyller sin räddningsplikt och om det kan antas att detta varit till men för bolaget är bolaget berättigat till skäligt avdrag på ersättningsbelopp som annars bort utgå eller till fullständig befrielse från ersättningskyldighet.

02.6 Bedrägliga uppgifter

Om den försäkrade svikligen uppger, förtiger eller döljer något av betydelse för skadans bedömning kan ersättningen bortfalla eller begränsas.

02.7 Polisutredning och rättegång

Har den försäkrade i sak som kan beröra försäkringen kallats till förhör inför polis- eller annan myndighet, eller har han i sådan sak instämt till domstol, ska han omedelbart underrätta bolaget härom. Bolaget äger rätt att efter samråd med den försäkrade utse rättegångsombud samt lämna denne för rättegången erforderliga anvisningar och instruktioner.

02.8 Utredning

Den försäkrade är skyldig att utan ersättning verkställa de utredningar, analyser och undersökningar, som är av betydelse för att bedöma skadefallet och den försäkrades ansvarighet, vilka kan genomföras inom den försäkrades verksamhet. I händelse av rättegång ska den försäkrade tillse att i erforderlig utsträckning vittnes- och sakkunnigbevisning kan föras med hjälp av hos honom anställd personal.

03. Rättsskyddsförsäkring

03.1 Anmälan om tvist

Tvist ska anmälas till bolaget snarast möjligt.

03.1.1 Ersättningsanspråk

Ersättningsanspråk ska framställas till bolaget så snart som möjligt och senast 1 år från det att den försäkrade fått kännedom om sin fordran på försäkringsersättning. Framställs anspråket senare är bolaget fritt från ersättningskyldighet.

Anmärkning

Försäkrad anses ha fått kännedom om sin fordran när ombud anlitas.

03.2 Ombud

Ombud ska anlitas innan tvist anhängiggörs i domstol. Är tvist sådan att den enligt E.11.1 först ska prövas av annan instans, ska ombud anlitas senast när sådan tvist överklagas.

Ombudet ska vara lämpligt med hänsyn till ärendets natur och den ort där verksamheten bedrivs, och vara

- advokat eller biträdande jurist på advokatbyrå
- annan person som för den enskilda tvisten uppfyller kraven på lämplighet.

Ombudet, bolaget och försäkrad har rätt att, för sådant ombud som avses i andra punkten, begära rådgivande yttrande av lämpligheten enligt Svensk Försäkrings Prövningsförfarande beträffande Ombuds Lämplighet. Vid tvist gällande skäligheten av ombudets arvode och övriga kostnader mellan ombud, som är ledamot av Sveriges advokatsamfund (advokat) eller biträdande jurist anställd hos sådan ledamot, och bolaget ska prövning ske hos Ombudskostnadsnämnden. Ombudet och bolaget förbinder sig att godta utfallet av sådan prövning. Övriga ombud har rätt att begära prövning av skäligheten i arvode och övriga kostnader hos Nämnden för Rättsskyddsfrågor. Ombudet och bolaget förbinder sig att godta utfallet av sådan prövning.

Vid tvist utomlands har bolaget rätt att bestämma vilket ombud som ska anlitas.

Anmärkning

Den försäkrade anses ha fått kännedom om försäkringsfallet när ombud anlitas i tvist.

03.3 Bedrägliga uppgifter

Om försäkrad svikligen uppger, förtiger eller döljer något av betydelse för bedömning av försäkringsersättningen kan denna begränsas eller helt bortfalla.

04. Krisförsäkring

Försäkrad som drabbats av traumatiskt tillstånd till följd av skada ska ta kontakt med Länsförsäkringars förmedlingstjänst för bokning av besök hos psykolog/psykoterapeut.

Den försäkrade ska

- tillse att Länsförsäkringar får de upplysningar och intyg som Länsförsäkringar bedömer är nödvändiga för att fastställa rätten till ersättning. Länsförsäkringar ersätter kostnader för begärda intyg och undersökningar
- styrka sina ersättningsanspråk med originalkvitton eller motsvarande.

05. Begränsad Nötkreatursförsäkring

05.1 Allmänna åtgärder vid skada

Vad som anges i R.01.1-R.01.7 gäller även för Begränsad Nötkreatursförsäkring.

05.2 Obduktion

Vid upprepade dödsfall utan att de bakomliggande orsakerna säkert kunnat fastställas måste döda djur obduceras, på djurägarens bekostnad.

05.3 Destruktion och verifikation

Djur som inte sänts till slakteri, inte slaktats hemma eller inte skickats till obduktion ska alltid sändas till destruktion via Svensk Lantbrukstjänst eller motsvarande företag. Döda djur får endast grävas ner i områden som inte omfattas av det av myndighet utfärdade generella nedgrävningsförbudet.

Om ett djur har grävts ner måste dödfallet kunna verifieras av två ojäviga vittnen som skriftligen ska intyga att de sett det döda djuret.

Om djur grävts ned på plats som omfattas av det generella nedgrävningsförbudet dras från skadebelopp enligt A.41 destruktionskostnad enligt Svensk Lantbrukstjänsts prislista eller motsvarande företag.

05.4 Djur som kommer bort

Djur som kommit bort ska snarast anmälas till polisen och bolaget. Djuren ska eftersökas och annonseras i lokaltidning. Djur som inte återfinns inom tre månader ersätts enligt A.41.

06. Husbocks- och Hästmyreförsäkring

06.1 Allmänna åtgärder vid skada

Vad som anges i R.01.1-R.01.7 gäller även för Husbocks- och Hästmyreförsäkring.

06.2 Särskilda åtgärder vid skada

Angrepp eller skada ska omedelbart anmälas till bolaget. Den försäkrade ska ge sanerings- och reparationspersonal tillträde för åtgärder och ta undan lösöre som kan försvåra arbetet. Om skadan förvärras för att anmälan dröjt, svarar inte bolaget för merkostnaden.

07. Skogsförsäkring

07.1 Allmänna åtgärder vid skada

Vad som anges i R.01-R.01.7 gäller även för Skogsförsäkring med komplettering enligt 07.2 nedan.

07.2 Besiktning av skada

Vi har rätt att låta besiktiga skadan och att, innan åtgärder vidtas, ge anvisningar för tillvaratagande av skadad egendom. Du är skyldig att följa våra anvisningar om val av entreprenör eller metod för tillvaratagande av skadad egendom.

Åtärder som påverkar möjligheten att besiktiga och värdera skadan får påbörjas först efter medgivande från oss. Detta gäller till exempel avverkning av skadad skog eller hjälpplantering. Följer du inte våra anvisningar begränsas vårt ansvar till de förluster som kan antas ha uppkommit om anvisningarna följts.

9 Åtgärder vid skada

9.1 Räddningsplikt

Du, eller annan i ditt ställe ska efter förmåga

- avvärja en skada som befaras vara omedelbart förestående
- begränsa en skada som inträffat
- snarast omhänderta och skydda skadad egendom.

9.2 Påföljd vid åsidosättande av räddningsplikt

Om du, eller annan i ditt ställe, med avsikt varit grovt vårdslös så att räddningsplikten inte uppfyllts och det medfört att kostnaderna för skadorna har ökat, kan du få en lägre ersättning eller ingen ersättning alls.

09.3 Anmälan om skada

Skada som kan medföra ersättningskrav ska anmälas till bolaget så snart som möjligt. Dessutom ska den försäkrade vid stöld, inbrott*, rån* eller annat brott snarast göra polisanmälan och sända in polisintyg till bolaget.

09.4 Ersättningskrav

Ersättningskrav ska framställas till bolaget så snart som möjligt och senast ett år från det att den försäkrade fått kännedom om sin möjlighet att få ersättning. Avser ersättningskravet förlust enligt B1.04 och B2.03 ska krav framställas senast ett år efter ansvarstidens* slut. Framställs kravet senare är bolaget fritt från ersättningskyldighet. Den försäkrade är skyldig att specificera sitt ersättningskrav och på anmodan lämna förteckning över försäkrad egendom – skadad och oskadad – med uppgift om varje föremåls värde före och efter skadan. Den försäkrade är även skyldig att på anmodan styrka ersättningskravet genom att lämna de upplysningar som står till buds och genom att tillhandahålla till exempel avräkningar, verifikationer samt andra bevis och handlingar som behövs för att bedöma vårt ansvar och ersättningens storlek.

9.5 Gravationsbevis och panthavares godkännande

Om gravationsbevis eller panthavares godkännande behövs för att betala ersättning, ska du sända in dessa handlingar till oss.

9.6 Besiktning av skada

Vi har rätt att låta besiktiga skadan och att, innan åtgärder vidtas, ge anvisningar för tillvaratagande av skadad egendom. Du är skyldig att följa våra anvisningar om val av entreprenör eller metod för tillvaratagande av skadad egendom.

Åtgärder som påverkar möjligheten att besiktiga och värdera skadan får påbörjas först efter medgivande från oss, detta gäller till exempel avverkning av skadad skog eller hjälplantering.

Följer du inte våra anvisningar begränsas vårt ansvar till de förluster som kan antas ha uppkommit om anvisningarna följts.

X. Allmänna undantag

01.1 Grov vårdslöshet och uppsåt

Bolaget är inte ansvarigt gentemot försäkrad för skada som denne orsakat genom grov vårdslöshet eller till någon del orsakat med uppsåt. Med försäkrad likställs den försäkrades anställda i ledande ställning inom företaget eller på platsen.

01.2 Krig

Försäkringen omfattar inte skada vars uppkomst eller omfattning direkt eller indirekt orsakats av eller står i samband med

krig, krigsliknande händelse, inbördeskrig, revolution, uppror eller upplöpp.

01.3 Atomkärnprocess

Försäkringen omfattar inte skada vars uppkomst eller omfattning har samband med atomkärnprocess, till exempel kärnklyvning, kärnsammansmältning eller radioaktivt sönderfall inklusive radonstrålning.

05. Terroristattack

05.1 Undantag

Försäkringen gäller inte för skada

- genom oförutsett avbrott i tillförsel utifrån av el, gas, vatten eller värme
- som innebär att leveransavtal inte kan fullföljas på grund av att sådan skada som egendomsförsäkringen enligt A.11.1-11.18 gäller för, inträffat hos leverantör eller kund med vilken försäkringstagaren har gällande kontrakt
- som orsakas av biologisk eller kemisk kontamination om skadans uppkomst eller omfattning direkt eller indirekt orsakats av eller står i samband med terroristattack.

Y. Allmänna avtalsbestämmelser

01. Försäkringstiden och förnyelse av försäkringen

Försäkringstiden räknas från kl 00.00 begynnelse dagen och är ett år om inte annat anges i försäkringsbrevet. Tecknas försäkring på begynnelse dagen räknas försäkringstiden dock först från den tidpunkt då försäkringsavtalet ingås.

Vid försäkringstidens slut förnyas försäkringen genom att försäkringstagaren betalar den premie som bolaget genom utsänd avi underrättar honom om. Om högre premie eller ändrade villkor ska gälla för den nya försäkringen ska bolaget meddela detta senast då premieavin sänds ut.

Har bolaget anledning att inte förnya försäkringen ska försäkringstagaren underrättas om detta senast 1 månad före försäkringstidens slut. Skickas meddelandet senare förlängs försäkringen med lika många dagar som meddelandet är försenat.

02. Rätt att säga upp försäkringen under försäkringstiden

02.1 Bolaget har rätt att vid dröjsmål med premiebetalningen säga upp försäkringen att upphöra

- tre dagar efter uppsägningen vid första premieperioden (nyteckning)
- sju dagar efter uppsägningen vid senare premieperiod.

02.2 Bolaget har rätt att säga upp försäkringen före försäkringstidens utgång

- om försäkringstagaren eller den försäkrade har väsentligt åsidosatt sina förpliktelser mot bolaget
- om ett i försäkringsavtalet angivet förhållande av väsentlig betydelse för risken har ändrats på ett sätt som bolaget inte kan antas ha tagit i beräkning.

02.3 Om försäkrad inte tillåter att bolaget besiktigar försäkrad egendom har bolaget rätt att säga upp försäkringen att upphöra 14 dagar efter uppsägningen.

02.5 Försäkringstagaren har rätt att säga upp försäkringen om försäkringsbehovet helt eller till väsentlig del faller bort, till exempel genom att egendom avyttras.

02.10 Förändring av avtal vid terroristattack

Bolagets återförsäkring kan med anledning av skada orsakad av terrorism komma att förändras. Bolaget äger därför rätt att helt exkludera eller förändra sitt åtagande enligt detta avtal med anledning av skada orsakad av terrorism 14 dagar efter det att meddelande härom avsänts till försäkringstagaren.

03. Premiebetalning och uppgifter för förnyad försäkring

03.1 Första premie

Premien ska betalas i förskott. Bolagets ansvarighet inträder vid försäkringsårets början, även om premien ännu inte har betalats. Detta gäller endast under förutsättning att premien betalas inom 14 dagar efter det att bolaget skickat ut premieavin.

Betalas inte premien inom 14 dagar efter utsändningen av avi föreligger dröjsmål med premiebetalning. Betalas premien senare men innan försäkringen sagts upp inträder bolagets ansvarighet först dagen efter betalningen.

03.2 Förnyad försäkring

03.2.1 Uppgifter för förnyad försäkring

För beräkning av premie för nytt försäkringsår ska försäkringstagaren utan dröjsmål lämna uppgift om

- ny-, till- eller ombyggnad eller annan därmed jämförlig förbättring av fullvärdeförsäkrad byggnad*
- investering av övrig fullvärdeförsäkrad egendom
- arealökning
- ökning av årsomsättning*.

03.2.2 Förnyelsepremie

Premien för förnyad försäkring ska betalas senast på dess begynnelse dag. Premien behöver dock inte betalas tidigare än en månad efter det att bolaget skickat ut premieavin. Försäk-

ringen förnyas under förutsättning att premien betalas inom här föreskriven tid.

Försäkringen förnyas även om premien betalas senare än inom föreskriven tid, dock endast under förutsättning att betalning sker innan försäkringen sagts upp. Bolagets ansvarighet inträder i detta fall först dagen efter betalningen.

03.3 Tilläggspremie under försäkringstiden

Om tilläggspremien i sin helhet är föranledd av att försäkringen utökats, gäller för tilläggspremien vad som sagts om första premien (se Y.03.1).

Om tilläggspremien i övriga fall inte betalas inom 14 dagar efter det att bolaget skickat ut premieavin, begränsas bolagets ansvarighet till vad som svarar mot betald premie.

03.3 Särskilda regler vid kontobetaling

Utöver vad som anges i Y.03.1-03.3 gäller bestämmelserna i kontoavtalet (autogiroavtalet).

Om kontot upphör att gälla av annan anledning än utebliven betalning aviseras premie för återstående del av försäkringstiden. Premie ska betalas enligt reglerna i Y.03.1-03.3 Om kontot upphör att gälla på grund av bristande betalning har bolaget rätt att säga upp försäkringen enligt Y.02.1.

03.5 Särskilda regler vid annan delårsbetalning än konto

Premie för senare premieperiod (månads-, kvartals- eller halvårsbetalning) ska betalas senast på periodens första dag. Premien behöver dock inte betalas tidigare än en månad efter det att bolaget skickat ut premieavin.

Betalas inte premien i rätt tid föreligger dröjsmål med premiebetalningen och bolagets ansvarighet upphör, d v s bolaget ansvarar inte längre för försäkringsfall. Betalas premien senare men innan försäkringen sagts upp, återinträder bolagets ansvarighet först dagen efter betalningen.

04. Rätt till premieåterbetalning när försäkringen upphör i förtid

Om försäkringen efter försäkringstagarens uppsägning upphör att gälla ska bolaget återbetala det belopp som svarar mot den reduktion av premien som skulle ha gjorts om försäkringen från början hade bestämts att gälla för den kortare tiden.

Om försäkringen efter bolagets uppsägning upphör att gälla återbetalar bolaget oförbrukad del av premien.

Om försäkrad egendom skadats är den premie som belöper på ett försäkringsbelopp motsvarande skadeersättningen förbrukad.

05. Upplyningsplikt och riskökning

05.1 Felaktiga eller ofullständiga uppgifter

Premie och försäkringsvillkor grundar sig på de uppgifter som lämnades då försäkringen tecknades eller förnyades. Den som vill teckna, utvidga eller förnya en försäkring ska lämna upplysningar som kan ha betydelse för frågan om försäkring ska meddelas. Försäkringstagaren ska ge riktiga och fullständiga upplysningar och även utan förfrågan från bolaget ska försäkringstagaren lämna uppgifter som är av uppenbar betydelse för riskbedömningen. Om bolaget begär upplysningar enligt mening ovan under försäkringstiden ska försäkringstagaren lämna sådana. Om en försäkringstagare inser att bolaget tidigare har fått oriktiga uppgifter eller ofullständiga uppgifter ska försäkringstagaren utan oskäligt dröjsmål rätta uppgifterna.

Har försäkringstagaren lämnat uppgifter, som han insett eller bort inse vara felaktiga eller ofullständiga, och har detta medfört för låg premie eller alltför förmånliga villkor, begränsas bolagets ansvarighet till vad som svarar mot erlagd premie och de villkor som egentligen skulle ha gällt. Om bolaget med kändedom om de rätta förhållandena skulle ha vägrat försäkring, lämnas ingen ersättning om skada inträffar.

05.2 Ändrade förhållanden

Ändras de förhållanden som ligger till grund för försäkringen och medför ändringen ökad risk för skada eller skadans omfattning ska försäkringstagaren meddela detta till bolaget. Skulle ändringen ha medfört högre premie eller ändrade villkor och har försäkringstagaren utan skälig anledning underlåtit att meddela bolaget ändringen begränsas ansvarigheten på samma sätt som anges i Y.05.1.

05.3 Besiktning

Bolaget har rätt att besiktiga den försäkrade egendomen.

05.4 Rabatt eller lägre premie på grund av skadeförebyggande åtgärder

Försäkringstagare som erhåller rabatt eller lägre premie när särskilda skadeförebyggande åtgärder har uppfyllts, ska tillse att förutsättningarna för rabatt eller lägre premie inte ändras. Ändrade förhållanden ska anmälas till bolaget.

05.5 Återkrav

I den mån bolaget har betalat ersättning övertar bolaget den försäkrades rätt att kräva ersättning av den som är ansvarig för skadan. Återkrav mot privatperson får framställas endast om

- denne vållat skadan med uppsåt eller genom grov vårdslöshet, eller
- skadan har samband med dennes förvärvsverksamhet.

10. Personuppgiftslagen – dina personuppgifter

De personuppgifter som du lämnar till något bolag inom länsförsäkringsgruppen behandlas i enlighet med Personuppgiftslagens regler.

Personuppgifterna inhämtas normalt direkt från dig som är kund, men kan även hämtas från annat bolag inom länsförsäkringsgruppen eller till exempel från din arbetsgivare. För att hålla våra register aktuella, kompletterar vi personuppgifterna löpande från privata och offentliga register, till exempel SPAR. Vi kan även spela in eller på annat sätt dokumentera din kommunikation med oss.

Vi tar in uppgifter om dig som kund, men även som försäkrad, medförsäkrad, inbetalare, förmånstagare och panthavare. Det är uppgifter som namn, adress, personnummer och i vissa fall även uppgifter om yrke och medborgarskap och ekonomiska förhållanden.

Personuppgifterna får användas inom länsförsäkringsgruppen för att ge en helhetsbild av ditt engagemang, för att kunna ge en god service, men även för marknadsföring, statistik, marknads- och kundanalyser. Personuppgifterna används också för att vi ska kunna uppfylla rättsliga skyldigheter samt fullgöra avtal och åtgärder som har begärts innan eller efter ett avtal har träffats. Personuppgifterna används för att vi ska kunna uppfylla de krav som ställs på verksamheten.

Personuppgifterna används i första hand inom länsförsäkringsgruppen, men kan lämnas ut till andra företag, föreningar, organisationer som länsförsäkringsgruppen samarbetar med, inom och utom EU- och EES-området, och till myndigheterna om vi är skyldiga att göra det enligt lag. Uppgifter om misskötta krediter kan komma att lämnas ut till UC AB. Uppgifter om ditt sakförsäkringsinnehav kan även lämnas ut till personer som du delar hushåll med. Vi kan arkivera och behandla ansökningshandlingar och övriga uppgifter oavsett om din ansökan beviljas eller inte. Dina personuppgifter sparas inte under längre tid än nödvändigt.

En gång om året har du som fysiskt person rätt att kostnadsfritt få besked om vilka personuppgifter vi har om dig, efter en skriftlig ansökan. Eventuella felaktiga personuppgifter kan du självklart be att få rättade. Du kan också skriftligen begära att dina personuppgifter inte används för direktmarknadsföring. Din anmälan skickar du då till ditt lokala länsförsäkringsbolag eller till nedanstående bolag.

Personuppgiftsansvarig är, utöver det bolag inom länsförsäkringsgruppen som du lämnar dina personuppgifter till Länsförsäkringar Sak Försäkrings AB (publ.), organisationsnummer 502010-9681 (med dotterbolag), med adress 106 50 Stockholm.

10.1 Gemensamt skadeanmälningsregister (GSR)

För att minska försäkringsbolagens kostnader för ersättning som baseras på oriktiga uppgifter använder sig bolaget också av ett för försäkringsbranschen gemensamt skadeanmälningsregister (GSR). Registret innehåller vissa uppgifter om skadan samt uppgift om vem som begärt ersättning och används endast i samband med skadereglering. Det innebär att bolaget får reda på om du tidigare anmält någon skada hos annat försäkringsbolag.

Personuppgiftsansvarig för GSR är GSR AB, Box 2471, 104 51 Stockholm.

10.2 Dubbelförsäkring

Är intresse som omfattas av denna försäkring försäkrat även genom annan försäkring och finns i denna förbehåll vid dubbel-försäkring, gäller samma förbehåll för båda försäkringarna. Ansvarigheten fördelas då mellan försäkringarna på sätt som anges i försäkringsavtalslagen.

10.3 Force majeure

Bolaget är inte ansvarigt för förlust som kan uppstå om skadeutredning, utbetalning av ersättning eller iståndsättande av skadad egendom fördröjs på grund av krig, krigsliknande händelse, inbördeskrig, revolution eller uppror eller på grund av arbetsmarknadskonflikt, konfiskation eller nationalisering, rekvisition, destruktion av eller skada på egendom genom order från regering eller myndighet.

10.4 Preskription*

Den som vill ha försäkringsersättning eller annat försäkrings-skydd måste väcka talan mot försäkringsbolaget inom tio år från tidpunkten när det förhållande som enligt försäkringsavtalet berättigar till sådant försäkringsskydd inträdde. Annars går rätten till ersättning förlorad.

Anmärkning

Med det förhållande som berättigar till försäkringsskydd menas:

- Vid egendomsförsäkring - tidpunkten för försäkringsfallet.
- Vid avbrotts- och hyresförlustförsäkring - tidpunkten för ansvarstidens slut.
- Vid ansvarsförsäkring - tidpunkten då försäkrad fick kännedom om skadeståndskrav mot honom.

Om anspråk har framställts till bolaget inom ett år är fristen att väcka talan alltid minst 6 månader från det att bolaget har förklarat att det tagit slutlig ställning till anspråket eller, om bolaget skriftligen förelagt en försäkrad att väcka talan är denna frist minst ett år från det att den försäkrade fick del av föreläggandet.

10.5 Lagar

För denna försäkring gäller i övrigt bestämmelserna i försäkringsavtalslagen.

Tvist angående tolkningen eller tillämpningen av detta försäkringsavtal eller frågor med anknytning till avtalsförhållandet ska avgöras enligt svensk lag i svensk domstol.

Z. Definitioner

Här anges definitioner av med * markerade ord och begrepp i försäkringsvillkoret.

Allmän väg

Avser allmän eller enskild väg där allmän trafik har rätt att vistas. Skogsbilvägar som ej är öppna för allmän trafik, gårdes- och ängsvägar räknas inte som allmän väg.

Annans egendom

Se A.05.10

Ansvarstid

Med ansvarstid avses den längsta tid under vilken ersättning kan lämnas räknat från den dag egendomsskadan inträffat.

Arbetskraft

Med arbetskraft avses försäkringstagaren själv och dennes anställda i den försäkrade verksamheten.

Arbetskada

Med arbetskada avses skada som drabbar arbetstagare hos försäkringstagaren till följd av olycksfall i eller under färd till och från arbetet eller annan skadlig inverkan i arbetet.

Arbetstagares egendom

Se A.05.9.

Arkivalier

Se A.05.7.

Bearbeta

Med bearbetning förstås paketering-, sortering-, skörde- och avverkningsarbete av jordbruksprodukter, obärgad gröda och skog.

Besättningsförsäkring

Avser Agria Djurförsäkrings försäkringsprodukter för besättningar av nöt, gris, får, get, höns, slaktkyckling och kalkon.

Brandbevakning

Med brandbevakning avses här:

- Visuell bevakning av område drabbat av brand enligt direkt skriftlig order av räddningstjänst.
- Släckning, med hjälp av lättare utrustning (till exempel spade och hink med vatten) av mindre enstaka uppflammande bränder i till exempel stubbar och myrstackar.
- Bevakning som tidigast påbörjas när räddningstjänsten avslutat brandbekämpande insats.

Brännbart material

Med brännbart material avses till exempel, hö, halm, ris, virke, flis, bränsle, spannmål, oljeväxter.

Bränsle

Med bränsle avses till exempel bensin, dieselolja, energigas, ved, flis, pellets eller halm.

Byggnad

Se A.05.1.

Byggnadsinventarier

Se A.05.1.

Båthus

Med båthus avses byggnad för förvaring av båtar. En byggnad som är byggd vid vatten, exempelvis sjö, hav, flod eller å. Även om båthuset används för annat ändamål – exempelvis boende, snickeriverkstad, förvarning – är byggnaden enligt detta villkor ett båthus.

Datamedia

Se A.05.7.

Djur

Se A.05.6.

Driftsenhet

Med driftsenhet avses verksamhet som drivs av en driftledning, med samma arbetsstyrka och maskiner*. Till driftsenheten räknas inte fastighet som är utarrenderad eller inte brukas på ett aktivt sätt av försäkringstagaren.

Egendomstyp

Se A.05.

Explosion

Med explosion avses ögonblicklig kraftyttring som orsakats av gasers eller ångors strävan att utvidga sig.

Frost

Frost uppstår vid temperatur under noll grader Celsius. Ersättningsbar frostska ska ha inträffat under den normala vegetationsperioden*.

Fullvärdeförsäkring

Med fullvärdeförsäkring avses att egendomens hela värde är föremål för försäkring. Försäkringen gäller utan försäkringsbelopp.

Föremål

Minsta gemensamma utbytbara enhet.

Förstariskförsäkring

Med förstariskförsäkring avses att viss del av egendomens värde är föremål för försäkring. Försäkringsbeloppet är det högsta belopp som kan betalas vid en skada.

Försäljningskostnader

Med försäljningskostnader avses kostnader för till exempel frakt, analys, provisioner, förmedlingsavgifter.

Föryngringsåtgärd

Med föryngringsåtgärd avses markberedning och därefter plantering, sådd eller självföryngring.

Markberedning utförs för att gynna etablering av självföryngrad, sådd eller planterad ny skog. Se vidare under definition av Markberedning. Vid plantering betraktas även behandling och en upprepning av behandling mot snytbagge som föryngringsåtgärd.

Genetiska egenskaper

Med genetiska egenskaper menas egenskaper erhållna genom förädling eller annan metod i syfte att påverka egenskaper i viss riktning.

Gran

Med gran avses enbart trädarten *Picea Abies*.

Gårdsverkstad

Med gårdsverkstad avses verkstad belägen på den försäkrade fastigheten för reparation och underhåll av den försäkrade verksamhetens inventarier och fordon.

Gröna näringar

Med gröna näringar avses verksamhet med jordbruks-, skogsbruks-, växthus- och hästverksamhet samt trädgårdsodling.

Grönytemaskiner

Med grönytemaskiner avses motorfordon som används för park- och trädgårdsskötsel.

Hemdjur

Med hemdjur avses djur som används i lantbruk. Exempel på hemdjur är nötkreatur, häst, grisar, får, getter och fjäderfä. Hund och katt är inte hemdjur.

Hästverksamhet

Med hästverksamhet avses uppfödning av häst (stuteri), träning av häst, hingsthållare, ridskola, ridläger, uthyrning av stallplats, uthyrning av byggnad* för hästverksamhet, hästhållning för försäkringstagarens egen och familjens fritidshästverksamhet. Med hästverksamhet avses inte undersökning, behandling och vård av häst, om detta inte särskilt anges i försäkringsbrevet.

Inbrott

Med inbrott förstås att någon olovligt med våld brutit sig in i lokal eller med dyrk tagit sig in i lokal.

Jordbruksverksamhet

Med jordbruksverksamhet avses passivt eller aktivt brukande av jordbruksegendom, växtodling och animalieproduktion. Med jordbruksverksamhet avses inte odling i växthus.

Jordbruksprodukter

Med jordbruksprodukter avses gröda som skördats på åkermark eller friland.

Exempelvis avses vallgrödor, spannmål, potatis, grönsaker, frukt och bär. Med jordbruksprodukter avses inte produkter som har förädlats genom exempelvis slakt, styckning, kokning, malning eller bakning.

Kapacitet

För ytkrävande byggnader som djurstall och maskinhallar bestäms byggnadens kapacitet av dess rationellt användbara yta. I de fall då verksamheten i byggnaden är mer volym än ytkrävande, exempelvis tork- och lagerbyggnad, bestäms dock kapaciteten istället av dess rationellt användbara volym.

Med kapacitet för byggnads- och markinventarier förstås exempelvis en silo eller behållares lagringskapacitet eller en transportörs transportkapacitet.

Kollision

Två föremål som möts och var och en har rörelseenergi i olika riktning.

Kontaminerats

Egendom som har förorenats, hopblandats eller nedsmittats.

Korttidsjakt

Med korttidsjakt avses en tillfällig och mot betalning upplåten rätt för försäkringstagarens kund, att på försäkringsställe som anges i försäkringsbrevet delta i jakt under ett begränsat antal dagar. Jakten ska bedrivas i en viss förutbestämd form och på vissa förutbestämda vilt- eller fågelarter, till exempel smygjakt på rådjur eller drevjakt på klövvilt.

Kyl- och frysenhet

Med kyl- och frysenhet avses exempelvis kylskåp, frysskåp, frysbox, kylagerrum och termos för förvaring av djursperma. I termos för förvaring av djursperma är köldmediet ofta flytande kväve (minus 196 grader Celsius.)

Kvalitetsförlust

Med kvalitetsförlust avses förlust som kan påverka värdet av växande träd, men som inte orsakar skyldighet till hjälpplantering eller avverkning enligt skogsvårdslagen*, föreskrifter 5 §, 6 § och 29 §

LBK-pärmen (Lantbrukets Brandskyddskommitté)

LBK ansvarar för ”LBK-pärmen” som ligger till grund för enhetliga brandförsäkrings- och brandskyddsbestämmelser i Sverige. LBK-pärmen finns att hämta på www.lantbrukets-brandskydd.nu eller beställs hos Brandskyddsföreningen Sverige, tel. 08-588 474 00.

LBK är ett samarbetsorgan för lantbruket, myndigheter, organisationer, och försäkringsbolag med målsättning att genom skadeförebyggande verksamhet minska risken för brandskador och dess konsekvenser i lantbruket och på hästanläggningar. Tillämpliga regler gäller även för växthusföretag. LBK-pärmen uppdateras löpande och anpassats till gällande lagstiftning, ny teknik och nya brandrisker inom lantbruket.

Ledningar

Med ledningar avses i byggnad*, byggnads- och markinventarier* monterade fasta rör och kablar avsedda vätskor, elektricitet eller dylikt. I ledningar inkluderas skydd, kabelrör, isolering, stolpar och annan egendom som hör till denna utrustning. Med ledningar avses inte rör för transport av foder.

Lokal i byggnad

Med lokal i byggnad avses till exempel sadelkammare, kemikalieförråd, kiosk, butik, cafeteria, klubblokal, personalrum, kontor, arbets- och redskapsbod. Med lokal i byggnad avses inte motordrivna fordon eller släpfordon.

Luftförorening

Med luftförorening avses luftburna och för träd direkt eller indirekt skadliga kemiska ämnen.

Markanläggningar

Se A.05.2.1

Markberedning

Med markberedning avses följande:

- a Bearbetning av planteringspunkt så att mineraljord blottas.
- b Bearbetning sker genom harvning, fläckmarkberedning eller högläggning.
- c Bearbetad yta ska vara minst 50 x 50 cm per planteringspunkt.

Marknadsvärde

Det värde ett föremål* vid skadetillfället betingar i den allmänna handeln.

Naturliga utbredningsområden

En art anses ha sitt naturliga utbredningsområde inom Sverige när arten räknas upp i "NATIONALNYCKELN till Sveriges flora och fauna", utgiven av Artdatabanken, Sveriges Lantbruksuniversitet.

Markinventarier

Se A.05.2 .2

Miljöskada

Med miljöskada avses skadeståndsskyldighet enligt miljöbalken.

Medföljande

Med medföljande avses den försäkrades make/maka, sambo eller registrerad partner och barn.

M³fub

M³fub är ett handelsmått för rundvirke, kubikmeter fast volym mätt under bark.

Moderplanta

Med moderplanta avses den växt som producerar bär, frukt, snittblommor eller sticklingar

Nyckel

Med nyckel avses även passerkort eller liknande.

Nära anhörig

Med nära anhörig menas make, sambo, registrerad partner, barn, barnbarn, syskon, föräldrar, far-, mor- och svärföräldrar, annan person med vilken den försäkrade sammanlever samt person som har vårdnad om nära anhörig.

Obärgad gröda

Se A.05.5.

Olycksfallsskada

Med olycksfallsskada menas kroppsskada som drabbar den försäkrade ofrivilligt genom plötslig yttre händelse. Olycksfallsskadan ska ha krävt läkarbehandling. Total hälseneruptur, vridvåld mot knä samt smitta på grund av fästingbett ersätts som olycksfallsskada. Med olycksfallsskada jämföras skada på grund av förfrysning, värmeslag eller solsting. Sådan kroppsskada anses ha inträffat den dag den visar sig.

Med olycksfallsskada menas inte:

- Kroppsskada till följd av överansträngning, ensidig rörelse, förslitningsskada eller åldersförändringar. Kroppsskada som vanligtvis inte betraktas som olycksfallsskada är exempelvis ryggsnitt, diskbråck och muskelbristning. Som olycksfallsskada ersätts inte skada som uppkommit genom vridvåld, om inte vridvåldet är orsakat genom en direkt yttre händelse (avser inte vridvåld mot knä).
- Skada som uppkommit på grund av smitta genom bakterie, virus eller annat smittämne (avser inte smitta på grund av fästingbett).
- Skada som uppkommit genom användning av medicinska preparat eller genom ingrepp, behandling eller undersökning som inte orsakats av olycksfallsskada som omfattas av denna försäkring.
- Sådant tillstånd som även om det konstaterats efter en olycksfallsskada enligt medicinsk erfarenhet inte kan anses bero på olycksfallsskadan utan på sjukdom, åldersförändringar, lyte eller sjukliga förändringar.

Omhändertagen egendom

Se A.05.10, definitionen är den samma som för annans egendom.

Ren förmögenhetsskada

Med ren förmögenhetsskada avses ekonomisk skada som uppstår utan samband med person- eller sakskada.

Pengar och värdehandlingar

Se A.05.8.

Preskription

Preskription innebär att möjligheten till ersättning från försäkringen kan gå förlorad om krav inte framställs inom viss tid.

Prisbasbelopp

Med prisbasbelopp avses det belopp som fastställs enligt Socialförsäkringsbalken.

Produkter

Se A.05.4.1.

Produktionsgren

Med produktionsgren avses en produktion i verksamheten. Vid djurproduktion avgränsas produktionsgrenarna till respektive produktionsinriktning. Till exempel är smågrisproduktion och slaktgrisar olika produktionsgrenar, liksom mjölkproduktion och dikor. All odling i växthus tillhör samma produktionsgren.

Påkörning

Fordon eller redskap i rörelse träffar ett stillastående föremål.

Resa

Med resa menar vi här

- resa i Norden med övernattning utanför hemorten
- resa utanför Norden.

Resehandlingar

Här menas färdbiljetter, pass, resecheckar samt restaurang- och hotellkuponger.

Reskostnad

Med resekostnad menar vi det belopp som du före skadetillfället betalat för resa, logi, hyrbil, som du inte kunnat utnyttja och som du inte kan få tillbaka från annat håll.

Ridbaneunderlag

Med ridbaneunderlag avses de övre skikten i underlaget i ett ridhus eller i en paddock och är byggnadsinventarie eller markinventarie. Dränerings- och grundskikt tillhör byggnad respektive markanläggning.

Ritningar och arkivalier samt datamedia

Se A.05.7.

Rundvirke

Rundvirke är ett träd som har kvistats och delats upp i olika virkessortiment, som till exempel timmer, kubb, massaved eller energived.

Rån

Med rån avses tillgrepp genom våld på person eller användande av hot som innebär trängande fara.

Sjukdom

Definitionen avser inte begränsad nötförsäkring.

Med sjukdom menas en sådan försämring av hälsotillståndet som inte är att betrakta som en olycksfallsskada. Med sjukdom menas inte sådan försämring av hälsotillståndet som beror på missbruk av alkohol, narkotiska medel, andra berusningsmedel, sömnmedel eller läkemedel.

Självgående maskiner

Se A.05.3.

Självrisk

Härmed avses det skadebelopp som försäkringstagaren enligt försäkringsvillkoren själv får svara för.

Sjöbod

Med sjöbod avses byggnad för förvaring av utrustning för båtar och fiske vid vatten, även om sjöboden används för annat ändamål.

Skadedag

Med skadedag avses den tidpunkt då skadan inträffar.

Skadegörelse

Med skadegörelse menas en avsiktlig handling som utförts av någon för att förstöra eller skada annans egendom. Med skadegörelse avses inte skada orsakad av exempelvis djur, fåglar, råttor eller insekter.

Skogsbruk

Med skogsbruk avses produktion av virke och energiråvara på skogsmark.

Skogsmark

Mark som är lämplig för virkesproduktion och som inte i väsentlig utsträckning används för annat ändamål och som enligt skogsvårdslagen*, föreskrift § 2, i genomsnitt minst producerar 1 m³sk per hektar* och år.

Skogsråvara

Med skogsråvara menas:

- rundvirke*
- ihopsamlade stamdelar, stubbar och hyggesavfall för avsalu eller för egen användning.

Skogsvård

Med skogsvård avses markberedning* och plantering med flera föryngringsåtgärder samt skötsel av föryngring* till exempel åtgärder mot snytbaggeangrepp, gräsrensning och ungskogsröjning.

Skogsvårdslagen

Härmed avses följande:

- Skogsvårdslagen
- Skogsstyrelsens gällande föreskrifter och allmänna råd.
- Skogsvårdslagen Handbok (lag, föreskrift, råd) – kan beställas via www.svo.se.

Snöras

Med snöras förstås att skadan orsakas genom snö eller is i rörelse, till skillnad från snötryck där snön genom ett konstant tryck orsakar skadan.

SOS International

SOS International är en hjälporganisation som finns i Köpenhamn. Vid behov av akut vård kan SOS ställa betalningsgaranti till läkare och sjukhus. Hemtransport till hemlandet på grund av medicinska skäl kan också ordnas av SOS. SOS prövar nödvändigheten och skäligheten av behov och kostnader. Vid kontakt med SOS måste alltid korrekt försäkringsnummer uppges.

Standard

En byggnads eller byggnadsinventaries standard påverkas av materialval, hållbarhet, utförande och teknisk funktion exempelvis väggars isolerande och bärande förmåga.

Stöldbegärlig egendom

Med stöldbegärlig egendom avses

- föremål helt eller delvis av ädel metall, äkta pärlor och ädelstenar
- antikviteter, konstföremål och äkta mattor
- ur avsedda att bäras
- apparat/utrustning för ljud- eller bildupptagning/-återgivning
- pälsar och pälsverk

- skinnkläder
- vapen (även delar av vapen), vin och sprit
- mobiltelefoner och annan mobil elektronisk kommunikationsutrustning samt tillbehör till dessa
- datorer samt utrustning, tillbehör och programmedia till dessa.

Tall

Med tall avses enbart trädarten Pinus Silvestris.

Tamboskap

Härmed avses exempelvis nötkreatur, svin, häst och ren.

Tillväxtförlust

Med tillväxtförlust avses förlust orsakad av nedsatt volymtillväxt. Förlusten ska inte heller orsaka skyldighet att utföra hjälpplantering eller avverkning enligt skogsvårdslagens* föreskrifter.

Tjänsteresa

Med tjänsteresa avses resa i tjänsten som är vsedd att vara under högst 15 dagar och som är på uppdrag av och/eller bekostas av, verksamheten eller arbetsgivare. Tjänsteresan ska företas i tjänsten och ha samband med den försäkrade verksamheten. Resa mellan bostad och tjänsteställe räknas inte som tjänsteresa.

Tjänsteställe

Med tjänsteställe menas den plats där den försäkrade utför huvuddelen av sitt arbete och där man normalt arbetat flest dagar. Om arbetet utförs på olika arbetsplatser som växlar är tjänstestället i regel den plats där den försäkrade hämtar och lämnar arbetsmaterial eller förbereder och avslutar sina arbetsuppgifter.

Torka

Torka är en direkt följd av bristande nederbörd som orsakar brist på vatten för plantan.

Transportskada

Skada på gods som uppstår vid transport på den försäkrade verksamhetens vagnar, flak eller motsvarande och orsakas av att godset faller av flaket eller genom oförutsedd sammanstötning med annat gods eller med annat föremål. Som transportskada räknas inte skada som inte har sin uppkomst i själva transporten, exempelvis mögelskador.

Tätskikt

Tätskikt används i våtutrymme* för att förhindra utströmning av vätska i byggnadsdelar. I dammar och bassänger används tätskikt i form av dukar av exempelvis plast eller butylgummi som ska förhindra att lagrad vätska sprids till underliggande marklager.

Tvist

Med tvist avses att anspråk helt eller delvis avvisas

Utvecklingsbara plantor

Med utvecklingsbara plantor avses plantor som enligt skogs-vårdslagens* föreskrifter och på berörd ståndort* anses vara godkända som huvudplantor.

Vattenfarkost

Med vattenfarkost avses till exempel rodd-, motor- och segelbåtar, kanoter och färjor.

Verksamhetsinventarier

Se A.05.3.

Våtutrymme

Med våtutrymme avses duschutrymme, tvättrum, mjölkrum, tvätt- och spolutrymme samt kyl- eller frysanläggningar med hög luftfuktighet.

Väderpåverkan

Med skada genom väderpåverkan avses skada genom vind oavsett vindhastighet, hagel, snö och översvämning.

Värdehandlingar

Se A.05.8.

Växthus

Växthus ingår i definitionen av byggnad A.05.1. Härmed avses växthus av plast eller glas som används i den försäkrade verksamheten. Som växthus räknas även byggnad av plast eller glas som används som packhall eller maskinhall. Som växthus avses inte enklare övertäckningar av duk eller väv.

Växthusföretag och växthusverksamhet

Företag vars verksamhet är odling av blommor, kryddor, grönsaker, bär och frukt under glas eller motsvarande takbeklädnad. Försäljning av egna och inköpta växter och trädgårdstillbehör kan förekomma som en mindre del i verksamheten.

Växthusväxter

Se A.05.4.2

Växtodlingsarbete

Med växtodlingsarbete avses jordbearbetning, sådd, växtskyddsarbete, kalk- och gödselspridning.

Växande skog

Träd som omedelbart före skadetillfället var levande

Växtskyddsarbete

Med växtskyddsarbete avses besprutnings-, betryknings- och bepuddringsarbete.

Yrkesmässig trafik

Transport mot betalning som inte har samband med körning för annans räkning eller annan näringsverksamhet i den försäkrade verksamheten.

Årlig bruttointäkt

Med årlig bruttointäkt avses de sammanlagda intäkterna, exklusive mervärdesskatt, från annan näringsverksamhet (C.01.1) eller från körning för annans räkning (C.01.2) under det senaste räkenskapsåret.

Årsomsättning

Med årsomsättning avses försäljningssumman exklusive mervärdesskatt och exklusive försäljning av skogsråvara enligt årsredovisningen för det senaste räkenskapsåret.

Överfall

Med överfall menas i villkoren att våld utövats på person. Övertäckning i plast, duk eller väv Se A 05.1.3.

Övriga inventarier

Se A.05.3.

Kontakta Länsförsäkringar eller din försäkringsförmedlare.

Länsförsäkringar Bergslagen 021-19 01 00 | Länsförsäkringar Blekinge 0454-30 23 00 | Dalarnas Försäkringsbolag 023-930 00 | Länsförsäkringar Gotland 0498-28 18 50
Länsförsäkringar Gävleborg 026-14 75 00 | Länsförsäkringar Göinge-Kristianstad 044-19 62 00 | Länsförsäkringar Göteborg och Bohuslän 031-63 80 00
Länsförsäkringar Halland 035-15 10 00 | Länsförsäkringar Jämtland 063-19 33 00 | Länsförsäkringar Jönköping 036-19 90 00 | Länsförsäkringar Kalmar län
020-66 11 00 | Länsförsäkring Kronoberg 0470-72 00 00 | Länsförsäkringar Norrbotten 0920-24 25 00 | Länsförsäkringar Skaraborg 0500-77 70 00 | Länsförsäkringar
Skåne 042-633 80 00 | Länsförsäkringar Stockholm 08-562 830 00 | Länsförsäkringar Södermanland 0155-48 40 00 | Länsförsäkringar Uppsala 018-68 55 00
Länsförsäkringar Värmland 054-775 15 00 | Länsförsäkringar Västerbotten 090-10 90 00 | Länsförsäkringar Västernorrland 0611-36 53 00 | Länsförsäkringar Älvsborg
0521-27 30 00 | Länsförsäkringar Östgöta 013-29 00 00